The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena, 648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
WEDNESDAY, JANUARY 11, 1967

LATVIJA AMERIKĀ

3. N-RS. TREŠDIENA, 1967. G. 11. JANVĀRIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U.S.A.
tālrunis 544-4278

Sekosim Latvijas zvaigznei!

LATVIEŠU STRĒLNIEKU ZIEMSVĒTKU KAUJU 50 GADU ATCERES SARĪKOJUMS TORONTO

Latviešu kaŗa veterānu-strēlnieku biedrība 7. janvārī Latviešu namā Toronto bija rīkojusi latviešu strēlnieku Ziemsvētku kauju 50 gadu atceri, reizē domātu arī kā latviešu kaŗavīru draudzības vakaru. Bija mazliet savādi, ka rīkotāji sagaidīja, lai arī preses pārstāvis, kurš neieradās priecāties, bet sarīkojuma atreferējuma sniegšanai, pērk ieejas karti, par ko pie durvīm iznāca „domu izmaiņa". Bija arī mazliet neparasti, ka tik nopietnā atceres sarīkojumā virs skatuves vēl apmeklētājus sveica no Jaungada balles palikušais, viegli jautrā stilā darinātais uzraksts „Laimīgu Jauno gadu!". Un bija mazliet neparasti, ka vakars nenorisinājās secībā, kādu rīkotāji bija pieteikuši iespiestajās programmās. Citādi sarīkojums uzskatāms par svinīgu un labi izdevušos.

Atceres vakaru ar uzrunu ievadīja Latviešu kaŗa veterānu-strēlnieku biedrības valdes pr-dis Fr. Freibergs, izsakot prieku, ka ieradušies visu, ne tikai kaŗavīru organizāciju pārstāvji vien, tā apliecinot, ka esam kopīga saime, jo citādi nemaz nedrīkst būt. Uz jautājumu, kāpēc še esam pulcējušies, runātājs pats atbildēja, ka šai dienā visā brīvajā pasaulē pulcējas bez strēlniekiem arī kalpakieši, atbrīvotāji un leģionāri, lai ne vien atcerētos asiņainās Ziemsvētku kaujas pirms 50 gadiem, bet arī apzinātos, ka strēlnieki tai laikā piederēja tautai, tāpat kā tauta piederēja viņiem. Runātājs pakavējās pie strēlnieku jūsmīgās izvadīšanas uz fronti, kad visi teica „Uz redzēšanos!", bet daudzi vairs neatgriezās, tūlīt uzsverot, ka nedz strēlnieki, nedz vēlāk Latvijas atbrīvotāji un leģionāri netiecās pēc izvadīšanas un sagaidīšanas ar fanfarām, bet vēlējās vienīgi aizstāvēt savu dzimto zemi. „Lai tādēļ šis vakars izvēršas par patiesu varoņu jundu", sacīja Fr. Freibergs. „Lai arī varoņu veļi ir klāt un aicina mūs pārdomāt, vai esam savus pienākumus pildījuši! Ja bijām vienoti kaujas laukā, trimdā līdzīgā vienotībā mums jāsaslēdzas vēl vairāk!"

Runas tālākajā daļā Fr. Freibergs pakavējās pie ķeizariskās Vācijas plāniem pirmajā pasaules kaŗā attieksmē uz Baltijas valstīm, atzīstot, ka tie nav daudz atšķīrušies no nacionālsociālistiskās Vācijas nodomiem otrā pasaules kaŗā, līdz iznīcināšanu ieskaitot. Runātājs pakavējās arī pie t.s. sarkaniem strēlniekiem, kuŗi cīnījās pret krievu „balto ģenerāļu" vienībām tādēļ, ka pēdējie sekojuši saukļiem „Par nedalāmo Krieviju!" Turpretim patiesībā Kremlis no latviešu sarkaniem strēlniekiem baidījies un toreizējais padomju kaŗa komisārs Trockis bijis pat priecīgs, ka tie pieteikušies atgriešanās ešeloniem uz Latviju. (Šis apgalvojums liekas visai savāds, zinot, ka boļševiki sarkanajiem strēlniekiem uzticējās tik stipri, ka tieši viņiem lika Kremlī apsargāt Ļeņina un viņa trabantu drošību. — Red.) Pakavējoties pie pasaules pašreizējā politiskā stāvokļa, runātājs centās pierādīt, ka komūnismam nav nekādu iespēju saglabāt savu varu un pastāvēšanu. „Pieminēsim kritušos un deportētos aizsaules dvēseļu putenī un apzinādamies, ka nogrimušais zvans ir jāizceļ, lai iezvanītu jaunu brīvības rītu!"

Kad vakara dalībnieki bija vienojušies Latvijas himnā, vecie strēlnieki, brīvmāksliniekam V. Kviesim uz ērģelēm intonējot pavadījumu, zālē ienesa pašu iegādāto jauno karogu. Biedrības pr-ka Fr. Freiberga vestās 10 strēlnieku kolonnas priekšgalā karogu nesa R. Purvs, asistējot K. Liepam un J. Znotiņam. Piebilstams, ka šai vakarā bija ieradušies ap 25 vecie strēlnieki.

Archibīskapa A. Lūša vadītais svētbrīdis iesākās ar kopīgi nodziedātu „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils", kuŗu strēlnieki dziedāja pirms kaujām. Norādījis uz strēlnieku mācītāja P. Apkalna vārdiem kādā Ziemsvētku kauju pieminas dievkalpojumā Rīgas Archibīskapa katedrālē par zvaigzni, kuŗu redzot, strēlnieki priecājušies ar varen lielu prieku, archibīskaps A. Lūsis norādīja, ka retas tagad kļuvušas to cīnītāju rindas, kuŗu slavas spožums kā zvaigzne mirdzēja pie debesīm. Strēlnieku cīņu politiskā nozīme bija tā, ka par latviešiem sāka runāt arī ārpus dzimtenes robežām. Sākumā blāvi mirdzošā zvaigzne kļuva arvien spožāka, kamēr 1918. gada 18. novembrī šī Latvijas zvaigzne iemirdzējās visā krāšņumā. „Kādēļ atceramies šo laiku, ja tas jau pieder vēsturei, ja tagad vairs nav Latvijas valsts, nav strēlnieku karogu, bet tauta iekalta verdzības važās, cerības zudušas, sapņi izsapņoti?" jautāja archibīskaps. „Mēs to pieminam, lai nepiepildītos dzejnieka Andreja Eglīša vārdi, ka pienāks laiks, kad latviešu dzīve kļūs par tuksnesi bez ceļa un par debesīm bez zvaigznēm. Vai brīžiem jau tā nav? Mēs svešumā esam labi paēduši, dzīvojam brīvi starp brīviem cilvēkiem, varam visu pirkt, baudīt labumus un priekšrocības. Mēs esam apmierināti, varbūt pat pā-

(Nobeigums 4. lpp.)

JAUNATNES DIENAS ŅUJORKĀ

Augšējā uzņēmumā: Amerikas latviešu jaunatnes apvienības dienu atklāšanā „lielāko lomu" spēlēja pati vakara atklājēja Ingrīda Karlsone, kuŗa visiem par uzjautrinājumu un pārsteigumu demonstrēja, kā jāpārvieto apelsīns stafetes komandas nākošajam zēnam. — Apakšējā uzņēmumā: Tradicionālajā ALJAs Jaungada ballē Statler Hiltona viesnīcā bija izpārdotas visas 1500 vietas. Jaungada sagaidītāji lielāko daļu bija jaunieši. Uzņēmumā pie kopīga galda priecājas Filadelfijas, Klīvlendas un Ņujorkas ALJAs biedri ar draugiem.
Foto: M. Zandbergs

Tautas lūgšana gadmijā

AMERIKAS LATVIEŠU JAUNATNES APVIENĪBAS DIENAS ŅUJORKĀ

Laikā no 30. decembŗa līdz 2. janvārim Ņujorkā notika Amerikas latviešu jaunatnes apvienības dienas, kuŗas iesākās ar iepazīšanās vakaru „Kādēļ gan ne?", piedaloties ap 200 jauniešiem, kuŗi nespēja vien nobrīnīties un nopriecāties par programmas „izgudrotājas" un vakara norises vadītājas Ingrīdas Karlsones neticamo izdomas bagātību. Tikpat nenokausējamās Andras Lagzdiņas klavierpavadījumā viņa vakara dalībniekiem pasniedza vienu „atrakciju" pēc otras, izpelnoties vislielāko piekrišanu ar īpašu meiteņu polonēzi un sabiedrisku rotaļu, kuŗu apzīmēja ar vācisku nosaukumu „Kissen (Küssen) Tanz", ko latviski varētu izteikt kā skūpstu deju, jo ar spilveniem tai bija visai maz kopīga.

ALJAs dienu ietvaros 31. decembrī Barbizona Plaza teātŗa zālē bija noorganizēts „Vakars Aleksandra Čaka pasaulē", kuŗš „pirmizrādi" gan jau bija piedzīvojis studentu dienās Bostonā aizvadītajā novembrī. Ap 350 apmeklētāju vidū jauniešu gan redzēja pamaz (tie, liekas, jau gatavojās Jaungada ballei, kas taču nesalīdzināmi svarīgāka par latviešu literātūru), kādēļ A. Čaka pasauli iepazīties galvenokārt bija ieradušies vidējās paaudzes latvieši, kuŗi dzejnieka darbus jau pazina Latvijā. Sarīkojumu ar interesantu referātu par „Mūžības skarto" autoru, bagātinātu ar izteiksmīgiem žestiem, sniedza dzejnieks Gunārs Saliņš. Ne mazāk sanākušie „vecjaunieši" priecājās par aktieŗa Reiņa Birzgaļa sagatavoto uzvedumu „Sirds uz trotuāra".

Plašākais atsevišķais sarīkojums ALJAs dienu ietvaros bija Jaungada sagaidīšanas balle Statler Hilton viesnīcas lielajā zālē, kuŗā tad arī jauniešu skaits pārsniedza cita vecuma apmeklētājus, kaut šīs balles organizēšanā piedalījās arī Ņujorkas latviešu organizāciju padome. Tā vismaz „nejauniešu" skaits šoreiz bija nedaudz lielāks nekā citkārt. Pusnaktī, kad mainījās gadi, gandrīz 1500 balles dalībnieku kopīgi nodziedāja Latvijas himnu.

Dienas izskanēja 2. janvārī ar kopīgu slidojumu Rokfellera centrā, kur jau ap pusdienas laiku sāka pulcēties pirmie latviešu tautības slidotāji, vairumā gan pusaudži. Vēlāk gan slidotavā redzēja riņķojam arī ap 50 ALJAs dienu tiešo dalībnieku.

☆

Jaunatnes dienu laikā 31. decembrī notika arī jaunās ALJAs valdes 4 stundu ilgā sēde, kuŗā iztrūka vienīgi vicepriekšsēdis K. Michailovs. Valdes priekšsēdis V. Daiga uzsvēra, ka 1967. gadā lielākā uzmanība veltījama jaunatnes piesaistīšanai organizācijai un jauniešu audzināšanai latviskā garā. Ir cerības, ka šogad radīsies jauna rosme austrumu piekrastē, bet rietumu piekrastē va-

(Nobeigums 5. lpp.)

LELDAA vadībā vienīgi ASV pārstāvji

KANADAS APGABALA MĀCĪTĀJU KONFERENCE NOTIKS TORONTO

Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības Amerikā (LELDAA) pērnā gada ģenerālsapulcē Klīvlendā izraudzītā vēlēšanu komisija, kuŗas priekšsēdis bija māc. I. Gaide, viņa vietnieks māc. K. Briedis, sekretārs A. Veits, locekļi V. Kalējs un F. Pampe (visi no Klīvlendas), ziņo, ka jaunajā LELDAAs pārvaldē ievēlēti prāv. A. Veinbergs no Vašingtonas, māc. E. Ķiploks no Mineapoles, prāv. J. Turks no Kalamazū, māc. P. Nesaule no Indianapoles, Dr. A. Rūsis no Vašingtonas, agr. E. Robiņš no Sietlas un A. Lejiņš no Ņujorkas. Tā apvienības pārvaldē, kuŗas darbība aptveŗ ASV un Kanadu, darbosies tikai ASV latvieši. Vienīgi revīzijas komisijā ievēlēts arī Kanadas latviešu pārstāvis — prof. E. Leimanis no Vankuveras, bez kuŗa komisijā darbosies V. Pētersons no Sietlas un F. Adamovičs no Oregonas.

Vēlēšanās pasta ceļā, nobalsojot par 13 izraudzītiem kandidātiem, piedalījās apvienības mācītāji un draudžu pārstāvji ASV un Kanadā, Baznīcas virsvaldes locekļi un Latvijas universitātes teoloģijas fakultātes bijušie mācību spēki. Vēlēšanu komisija bija izsūtījusi 184 balsošanas zīmes, no kuŗām atpakaļ saņēma 159.

LELDAAs Kanadas apgabala mācītāju konference, piedaloties arī archibīskapam A. Lūsim, kā mūsu laikrakstā jau ziņots, notiks 25. un 26. janvārī Sv. Jāņa baznīcā Toronto, darbam abās dienās sākoties plkst. 9 rītā. Konferences pirmā dienā paredzēta prāv. B. Feddera vadīta Bībeles stunda un archibīskapa A. Lūša ziņojums ar sekojošām pārrunām. Pēcpusdienā apgabala vadītāja vietnieks, jaunatnes un svētdienas skolu darba vadītājs māc. A. Voitkus referēs par tematu — „Garā vājo apkopšana". bet māc. A. Čops runās par tematu „Jaunākais teoloģijas literātūrā". Pēc pārrunām par šiem abiem tematiem paredzēti apgabala garīgā vadītāja prāv. V. Šēfera ierosinājumi. Pirmā diena plkst. 7.30 vakarā beigsies ar dievkalpojumu Sv. Jāņa baznīcā, kuŗā būs arī dievgalds.

Konferences otras dienas darba kārtā uzņemtas pārrunas par mācītāju amata pakalpojumu atlīdzībām, par ko referēs prāv. B. Fedders, prāv. A. Skrodelis un māc. E. Pavasars. Sekos māc. A. Voitka referāts par jaunatnes jautājumiem un prāv. V. Šēfera referāts par dāmu komiteju nozīmi draudžu dzīvē.

Voldemārs Korsts

NO 1966. GADA ATVADOTIES

Ja kādreiz vēlāk atskatīsimies uz mūsu trimdas dzīvi, tad, manuprāt, tieši 1966. gadu varēs minēt par mūsu nacionālpolitiskās cīņas atmodas gadu, kuŗā bijusi vērojama tāda aktivitātes pieaugšana, ka radās cerības, ka ilgo gadu pussnauda nav iznīcinājusi mūsu kopīgo gribu redzēt Latviju atkal brīvu. Pat aprindās, kuŗās ilgu laiku par galveno „cīņas ieroci" uzskatīja tikai iekšējās dzīves kopšanu sava sentimenta apmierināšanai pamazām sāka rasties pārliecība, ka cīņa par dzimtenes brīvību nav politika sliktākajā izpausmē, bet katra pienākums.

Kā cienīgs šīs aktivitātes gada nobeigums lai atzīmēts Amerikas latviešu apvienības lēmums jau tagad uzsākt sagatavošanās darbus Latvijas un pārējo Baltijas valstu 50 gadu patstāvības pasludināšanas atzīmēšanai un Latvijas pastāvēšanas 50 gadu fonda nodibināšana. Ceru, ka radīsies arī izpratne, ka tik liela uzdevuma veikšanai nepieciešami līdzekļi, kādēļ jaunais fonds tādus saņems jau laikus un bagātīgi. Protams, atsaucība lielā mērā būs atkarīga no tā, vai „sastādīs tikai programmu, kuŗa dos vairāk nekā jebkas cits", vai arī būs zināms reālu mērķu cīņas plāns, kuŗa īstenošanā varēs piedalīties ikviens latvietis, bez ziedojuma ieliekot arī paša darbu un sirdi lielā uzdevuma veikšanā. Pār visām lietām izšķirīgi tomēr būs, vai lielā nodoma pie-[illegible] rīkojumos pašu patēriņam un pašu darītāju reprezentācijai. Ja turpretim tas būs aicinājums uz cīņu, kuŗā mēs nevis atkārtosim savu nožēlu par nodarītajām pārestībām, bet pirmā vietā liksim drosmi prasīt, lai mūs sadzird un uzklausa, — pat tad, ja būtu jāriskē, ka vienā vai otrā gadījumā varam ciest arī sakāvi. Protams, nav jāskrien ar pieri mūrī, bet doma, ka pirmā vietā liekamas runas un dārgu kapu izbūve, nevilšus rada iespaidu, it kā mēs gribētu kaut ko apbedīt. Līdzekļus, kuŗus esam gatavi ziedot bērēm un pieminekļiem bijušo lielo laiku atgādinājumam, varētu labāk izlietot, nododot tos nule nodibinātajam Latvijas fondam un visiem pasākumiem, kuŗi droši prasa to, uz ko mums neapšaubāmas tiesības — Latvijas brīvību! Ja mēs sevi apzīmējam par trimdas saimi, tad tas nozīmē, ka mēs esam kaŗavīri un cīnītāji. Bet kaŗavīrs, kuŗš domā par cienīgu sevis apbedīšanu, cīņu ir jau zaudējis.

Protams, cīņu jāorganizē apzinīgi. Ir nepieciešami arī sarīkojumi mūsu sentimenta uzturēšanai, jo tas vairo kopības apziņu, bez kuŗas nebūs cīnītāju. Tomēr nepietiek ar tezēm un lēmumiem, tos arī jāīsteno, jāreālizē cīņai nepieciešamā proporcijā. Lasot „Latvju enciklopēdijas" papildinājumu sējumu, rakstā par Amerikas latviešu apvienību teikts, ka tā nodibināta 1951. gada 24. februārī, sanākot latviešu organizāciju un draudžu reprezentantiem, kuŗi izlēma, ka darbības pamatā liekami trīs punkti: 1) darboties demokratiskā garā un vienot latviešu sbiedrisko un kultūrālo sadarbību; 2) veicināt latviešu tautas centienus demokratiskas un neatkarīgas Latvijas republikas atjaunošanai; 3) atbalstīt ASV valdību cīņā pret komūnismu. Liekas, ka šo pamatmērķu pirmo punktu visā līdzšinējā darbībā esam vairāk vai mazāk sekmīgi veikuši, bet abu pārējo principiālo lēmumu labā tikai reizēm uzliesmojusi sporādiska darbība. Mums jāstiprinās ticībā, ka 1966. gads aktivitātes ziņā pierādījis, ka, reālizējot ALAs pamatmērķu pirmo punktu, esam savas pozicijas nostiprinājuši, bet nu pienācis laiks apzinīgi un mērķtiecīgi visus spēkus veltīt tieši nacionālpolitiskās cīņas pamatuzdevumiem, kuŗi tik labi izteikti ALAs mērķu deklarācijas otrā un trešā punktā. Šos nozīmīgos uzdevumus pirmajā sanāksmē apstiprinājušas arī mūsu draudzes, kādēļ ir pamats sagaidīt, ka tagad arī draudzes iesaistīsies nacionālpolitiskā cīņā, neizvairoties no šī lielā uzdevuma ar dažādu aizbildinājumu atkārtošanu. Ja reiz pieņemti lēmumi un deklarēti mērķi, tos arī jācenšas izpildīt, reāli izpildīt!

Arī ar lēmumiem un aicinājumiem jārīkojas uzmanīgi. Ja tie nopietni un patiesi domāti, tad nekavējoties jārada arī apstākļi un jāorganizē viss nepieciešamais, lai lēmumus arī varētu īstenot. Tā, piemēram, Latviešu nacionālā apvienība Kanadā atzinusi (un es esmu pārliecināts, ka tas darīts labā ticībā!), ka — sakarā ar Kanadas nostāju sarkanās Ķīnas jautājumā un divu dienvidslavu bēgļu izdošanu — ar informātīvām protesta vēstulēm, adresējot tās Kanadas parlamenta locekļiem, varam sniegt ievērojamu atbalstu cīņai par brīvību, kādēļ aicinājusi visus latviešus šādas protesta vēstules rakstīt „pašu iniciātīvā". Neapšaubot šī vērtīgā aicinājuma nozīmi, tomēr jāsaka, ka tas nav izdomāts līdz galam. Kā jau sen gūtā pieredze rāda, „pašu iniciātīvā" vēl nekad nav gūti redzami panākumi. Tādēļ būtu bijis pareizāk, ja LNAK pirms šī aicinājuma izziņošanas būtu sazinā[illegible]sies ar organizācijām, kuŗas no pieredzes zina, kā gūt patiesus panākumus šādos gadījumos. Sadarbojoties un konsultējot šādas organizācijas, ne mazākā mērā nebūtu mazināta LNAK izcilā nozīme, nedz arī skarts tās prestižs, bet gala rezultātā būtu gūti panākumi, kuŗus ar aicinājumu gribēts sasniegt. Bez organizētas pieejas uzdevumam, bez plaši sagatavotas un izplatītas informācijas par to, kas, kur un kā darāms, lēmumiem ir vienīgi acumirkļa nozīme. Ja nu gaidītie rezultāti izpaliek, neapzinīgiem kritiķiem dota iespēja apgalvot, ka lēmumi nav bijuši nopietni domāti, bet pieņemti vienīgi, lai kritikas gadījumā tos izlietotu aizbildinājumam, ka bijuši aicinājumi, bet trūcis tautiešu atbalsta. Bez tam, visu atstājot „pašu iniciātīvai", bieži gadās, ka attiecīgajās vietās, konkrētā gadījumā Kanadas parlamentā, ienāk tik pretrunīgi iesniegumi un nesakarīgas prasības, ka gala iznākumā iecerētā pozitīvā mērķa sasniegšanas vietā izdarīts pat vairāk ļauna nekā laba. Darbiniekiem, kuŗi atrodas mūsu vadības organizāciju priekšgalā, šos elementāros faktus būtu jāievēro visos gadījumos.

Augšā teiktais nav domāts kritizēšanai, bet vienīgi kā ierosinājums turpmākajam darbam un tā pieejai ar pārdomātu un pamatīgi izstrādātu plānu. Tad panākumi neizpaliks. Protams, vēl nav par vēlu vienu otru atstātu tukšumu aizpildīt. Tas gan prasītu darbu un zināmu uzupurēšanos, bet mums skaidri jāapzinās, ka bez darba dzīvē vēl nekas nav sasniegts. Vēl mazāk tas iespējams nacionālpolitiskajā cīņā, kuŗā vienīgi nepārtraukts, neatlaidīgs un gadiem ilgs darbs ir vienīgais garants uzvaras gūšanai. Piemēra dēļ lai atzīmēts, ka ASV kongresa rezolūcijas pieņemšana, kuŗa prasa Baltijas valstu brīvības atjaunošanu, nebūt nav pamats tikai „uzvaras" svinēšanai, un tie, kas pie šī panākuma strādājuši, to arī nedomā darīt. Ir sasniegts tikai pirmais priekšmērķis, bet tā panākšana prasījusi 6 gadu organizētu, neatlaidīgu darbu, kuŗš ar minēto rezolūciju nu dod pamatu tālākajai cīņai, bet vēl tālu nav gribētais gala rezultāts.

(Nobeigums 8. lpp.)

Mag. hist. K. Stalšāns

Senprūšu bojā eja

EPIZODI PAR SENO PRŪŠU DZĪVI UN CĪŅĀM AR TEUTOŅU ORDENI

Sekojošajā rakstā galvenokārt izmantoti materiāli no prūšu izcelsmes vēsturnieka un rakstnieka M. Springborna darba „Paskutinis prūsu sukilelis Herkus Mantas" (Pēdējais prūšu sacelšanās vadonis Herkuss Mantas).

Senie prūši jau 3. gadu tūkstotī pirms Kristus bija aizsnieguši Baltijas jūras dienvidaustrumu piekrasti un dzīvoja tagadējā Austrumprūsijā, aizņemot apgabalus uz dienvidaustrumiem no Vislas upes. Ziemeļos viņu kaimiņi bija kurši, dienvidaustrumos galindi, kuri pārvietojās tālu uz austrumiem. Viņu vietā tur par kaimiņiem ienāca poļi. Austrumos prūšu kaimiņi bija žemaiši.

Prūsija sadalījās atsevišķos apgabalos. Tie bija Sambija, Natanga, Nadrava, Skilvija, Kulma, Vermlande; bija arī mazāki pārvaldes un aizsardzības novadi.

Sākumā prūši bija visvairāk attīstītā baltu tauta, kā rāda izrakumi. Aizsardzībai viņi cēla koka pilis uz kalniem pie upju satekām, ezeriem vai uzkalniem pie nepārejamiem purviem. Pilīs dzīvoja virsaiši ar savu kaŗa draudzi.

Ceļotāji, kas apmeklējuši prūšu zemi, atstājuši aprakstus. Ievērojamākais no tiem ir jūrnieka Vulfstana apraksts 9. gadsimtā pēc Kristus. Viņš diezgan sīki apraksta prūšu paražas un raksturu. Svētajās birzīs, kurās svešiniekiem ieeja bija aizliegta, viņi saviem dieviem nesa upuŗus. Bijušas arī svētnīcas, galvenā no tām saukta par Rāmuvi.

Prūsijā toreiz bija daudz mežu, bet starp tiem arī daudz iekoptu lauku. Prūši galvenokārt dzīvoja ciemos, tomēr bija arī viensētas. Mājas bija koka ar salmu vai niedru jumtiem, paretam redzēja arī no neapstrādātiem lauku akmeņiem celtas. Viņi nodarbojās ar zemkopību, medniecību, zveju, biškopību un dzintara apstrādāšanu.

Ikdieniškajā dzīvē prūši bija klusi, miermīlīgi un maigi ļaudis, bet nopietnos gadījumos īsti stūrgalvji, par ko liecina sīk- [illegible] denim, kā arī apgabalu un novadu virsaišu biežās ķildas un pat sadursmes, kas vājināja prūšu tautas pretestību ienaidniekiem. Prūšiem nebija vienotas valsts, bet viņu kopīgais karogs bijis balts ar ziliem dievu attēliem. Par spīti šim faktam, viņi 1243. gadā organizēja kopīgu sacelšanos, bet bez panākumiem, jo nebija īsta kopīga vadoņa.

Prūšu zeme bija bagāta ezeriem un upēm, no tām lielākā Prēgele ar pieteku Alnu, kuŗas saņēma daudzu mazāku upju ūdeņus, kādēļ bija kuģojamas. Meži savukārt bija bagāti zvēriem, kurus daļēji izmantoja uzturam, bet ādas apstrādāja eksportam. Ezeri un upes bija bagātas zivīm.

Kopš seniem laikiem prūšu centrs bija Tvenkste, netālu no Prēgeles grīvas, kuŗu pēc iekaŗošanas vācieši pārdēvēja par Kēnigsbergu. Lietuvieši to nosauca par Karaliaučus, bet latvieši no tā par Karalaučiem. Prūšu valoda bija ļoti līdzīga lietuviešu un latviešu valodām, kas redzams no 16. gadsimtā uzrakstītās prūšu-vācu vārdnīcas, kuŗa glabājās Rīgas valsts bibliotēkā. Daži lietuviešu valodnieki prūšu valodu uzskata par lietuviešu valodas izloksni, tik līdzīga tā bija.

Ilgstošajās cīņās ar Teutoņu ordeni 13. gadsimta pirmā pusē prūši pagura. Vērojot to, kas toreiz notika, viņi redzēja, ka veltīgi ir cīnīties par laika garu — kristiānisma pieņemšanu. Prūši sāka labprātīgi kristīties. Viņiem bija zināmi 1229. un 1230. gadā kuršu lielkunga Lamekina ar pāvesta legātu Balduinu parakstītie padošanās līgumi. Pēc tiem kurši apņēmās pieņemt kristiānismu un atvēlēja savas zemes pāvestam, apņēmās arī pieņemt ieceltos garīdzniekus un tos uzturēt. Par to Balduins bija apsolījis kuršiem brīvību. Prūši cerēja to pašu un tādēļ kristījās, lai novērstu veltīgu asins izliešanu un savas tautas iznīcināšanu.

Tad Teutoņu ordenis parādīja savu īsto dabu un nolūkus. Baidīdamies, ka prūši nepaliek par daudz stipri, ordenis sāka viņus dažādi vajāt, apspiest un ar varas līdzekļiem celt sev pilis. Pāvests ordeni bija sūtījis, lai tas izplatītu kristiānismu, bet ordenis sāka rīkoties pilnīgi pretēji, liekot šķēršļus ceļā prūšu pāriešanai kristiānismā. Ordenis vēlreiz parādīja savu īsto dabu un sūtīja pāvestam melu ziņas, ka „pagāni" pretojoties kristiānismam, kādēļ pret tiem jālietojot ieroči. Apslēptais nolūks bija prūšu tautu pavisam iznīcināt. Ordeni vilināja prūšu zemes bagātības, nevis kristiānisma humānās idejas. Ordeņa rīcība izrādījās mežonīga un nemaz nesaskaņēja ar Kristus evaņģeliju. Prūši labi atcerējās, uzturot tirdzniecības sakarus ar aizjūras zemēm, ka vēl pirms dažiem gadu desmitiem Skandināvijā, arī Pomerānijā ļaudis saviem dieviem nesa upuŗus, bet tagad lūdz Dievu kristīgo baznīcās. Bet tur kristiānismu izplatīja miera ceļā. Nekāds ordenis tur nebradāja pa auglīgajiem laukiem un nebendēja cilvēkus.

Prūši skaidri saskatīja ordeņa nolūkus, tādēļ atlika vienīgi cīnīties. Kulminācijas punktu ordeņa neparasti mežonīgā rīcība sasniedza, kad tas Lancenbergas pilī ieaicināja viesos ievērojamākos prūšu vīrus, tos apdzirdīja, durvis aizslēdza un pili aizdedzināja. Pilī ieslodzītie sadega dzīvi. Šo rīcību ordenis atkal attaisnoja ar nekrietniem meliem, apgalvojot, ka no viesu puses tam draudējis uzbrukums.

Šis notikums prūšos radīja ārkārtīgu sašutumu un satraukumu. Tauta zaudēja pacietību. Beidzot izvirzījās kopīgs vadonis, kurš jau agrākajās cīņās bija kļuvis pazīstams ar neatlaidību un drošsirdību. Tas bija Herkuss Mantas.

Iedrošināta no kopīgajiem kuršu un lietuviešu panākumiem pret ordeni 1260. gada cīņā pie Durbes, prūšu tauta Sv. Matveja dienā 1261. gadā Herkusa Manta vadībā sacēlās no Vislas līdz Sambijai. Sākās niknas un nežēlīgas cīņas. Asinis plūda abās pusēs. Ziemas aukstumā uz sasalušas zemes krita 20.000 prūšu. Ordenis tomēr guva panākumu un Herkusa Manta sapnis par prūšu brīvību un varenumu bija izsapņots.

Ordenis mežos sekoja sakautajām un izklīdušajām prūšu vienībām, tās nesaudzīgi iznīcinādams. Herkuss Mantas bija apstājies netālu no savas pils, iemīļotās dzimtenes eglainē. To greznoja baltu, slaidu bērzu stāvi un kupli ozoli. Dzirdot ienaidnieka tuvošanos, Mantam acis aptumšojās, viņš zaudēja samaņu uz vētrās izlauzta ozola stumbra. Krītot no rokām bija izslīdējis zobens.

Kad Mantas atguva samaņu, viņa priekšā stāvēja briesmonis un necilvēks — komtūrs Šēnenbergs, kas ar saviem „labajiem darbiem" prūšiem un Mantam jau bija labi pazīstams. Kad pavadoņi ieteica ņemt prūšu virsaiti gūstā, Šēnenberga acis zvēriskās dusmās pieplūda asinīm: viņš pacēla paša Herkusa Manta nokritušo zobenu un iedūra to prūšu vadoņa sirdī, tad lika nogalināto pakārt pie ozola zara. Tā beidza pukstēt vīra sirds, kuŗam tik dārga bija savas tautas brīvība.

Pēc šī notikuma Herkusa Manta vienīgā meita Nomēda augstāko priesteŗu klātienē lika sava iemīļotā tēva mirstīgās atliekas sadedzināt sārtā. Pati viņa atraidīja visus preciniekus, iestājās svētnīcā un kļuva tur par vaidelotī.

„Zagļu ciemi"

Atbraucēji no okupētās Latvijas pastāsta par kādu īpatu parādību „strādnieku paradīzē", kuŗa gan nav nekas jauns pašā Pad. savienībā, bet nu, pēc „lielās brāļu tautas" parauga, sākusi ieviesties arī mūsu dzimtenē. Tā ir t. s. personīgo ģimenes māju celšana, gan lielāko, gan mazo pilsētu tuvumā. Tagad Latvijā nesot gandrīz nevienas pilsētas, kuŗā nebūtu šādu personīgo ģimenes māju rajoni. Protams, šādas mājas nevar uzcelt „vienkāršie mirstīgie", ar kuŗu ienākumiem tikko pietiek ikdienas dzīves vajadzībām, bet to iespēj tikai partijas lielie biedri, augstākie funkcionāri un spekulanti. Pēdējo īpašumus palaikam gan atsavina, pieprasot pierādījumus par to, ka materiāli un līdzekļi būvei iegūti „likumīgā ceļā". Protams, lielajiem biedriem un funkcionāriem šādas briesmas nedraud. Lieki uzsvērt, ka jauno savrupmāju īpašnieku vidū galvenokārt ir krievi un citi „lielās dzimtenes" pilsoņi, kuŗi Latvijā vēl pirms nedaudz gadiem ieradās bez jebkādiem līdzekļiem, ar kuŗiem būtu varējuši ģimenes mājas uzcelt. Tā kā tautas masās nav nekāds noslēpums, kā šie jaunbagātnieki īsā laikā tikuši pie saviem īpašumiem, tad viņu māju rajonus klusībā dēvē par „zagļu ciemiem".

Kā zināms, pēc Latvijas okupācijas Maskavas ieceltie administrātori steidzīgi atsavināja visus nekustamos īpašumus, arī tos, kuŗus cītīgi un taupīgi strādnieki uzcēluši no savas darba algas ietaupījumiem, ja vien tie kaut par dažiem kvadrātmetriem pārsniedza t. s. nacionālizēšanas likumos noteikto normu... Tagad ne vairs strādnieki, bet partijas un birokratijas baltroči kopā ar padomju iekārtā neizskaužamajiem melnā tirgus bruņiniekiem veido šos „zagļu ciemus", bet godīgiem strādniekiem atliek tikai noskatīties, kā veidojas jaunā padomju šķira.

A. K.

★ Zviedrijas latviešu centrālā padome (ZLCP) savā sēdē decembŗa beigās varēja atskatīties uz raženu un mērķtiecīgu darba posmu. Atzīmējams, ka padomes darbs guvis atzinību Zviedrijas latviešu saimē, tam radušies daudzi talcinieki, īpaši jaunajā paaudzē. Izcilāko veikumu vidū jāmin ASV latviešu mākslinieku gleznu skate, V. Dārziņa darbu koncerts, kultūras darbinieku kongress, informācija zviedru presē un radiofonā u.c. Pēdējā sēdē runāja plkv. K. Lobe no vecākās, I. Freimanis no vidējās un R. Cedriņš no jaunākās paaudzes, apliecinot kopīgu domu darbos par Latvijas atdzimšanu.

IETEICAMI PROPAGANDAS IZDEVUMI

Kanadas lojālistu kustība mūsu redakcijai piesūtījusi vairākas teicami sagatavotas skrejlapas angļu valodā, no kuŗām it sevišķi izceļama „Human Rights". Tajā apskatītas latviešu un citu komūnistu apspiesto tautu tiesības uz patstāvību savā zemē. Skrejlapas teksts beidzas ar norādījumu, ka patiess miers pasau- [illegible] vienīgi no Apvienoto nāciju pasludinātās deklarācijas īstenošanas, ka brīvība dodama visām tautām, jo divkosīga morāle atdos pasauli diktatūras varai, varbūt to pat pilnīgi iznīcinās, bet noteikti sagraus Apvienotās nācijas kā pasaules miera uzturēšanas iestādījumu.

Kanadas lojālistu kustības izdotās skrejlapas domātas izsūtīšanai vietējām iezemiešu organizācijām, bet jo sevišķi kanadiešu (arī amerikāņu) personībām, kuŗām iespaids politiskajā un baznīcas dzīvē.

Bez jau minētās skrejlapas „Human Rights — how much is left?" Kanadas lojālistu kustība jau izdevusi arī citas: „The Lop-Sided Left", „The Chinese Today", Canada, The United States and Vietnam" un „The Professors and Vietnam". Latviešu nacionālpolitisko darbinieku uzdevumu veikšanai šīs skrejlapas jo sevišķi ieteicamas.

LATVIJA AMERIKĀ

3. N-RS. TREŠDIENA, 1967. G. 11. JANVĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3339;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.30 — $6.40 par 1 collas slejas telpu

LASĪTĀJU VĒSTULES

VISU VAI NEKO?

Jaunajā gadā mēs vēlējām laimes viens otram, saviem radiem, draugiem, paziņām. Bet laimi un veiksmi gribas vēlēt arī katram pasākumam, kas mūs vieno kopīgam lielam darbam. Tas var izpausties daudzos veidos, bet mērķis visam ir viens — brīvību latviešu tautai. Ja mūsu un citas verdzinātās tautas neatgūs brīvību, tad cilvēces pastāvēšana atradīsies zem Damokla zobena un likteņa mats kādreiz tiešām var trūkt. Jau tagad par atļauju ļaunumam izplesties un nostiprināties tiek smagi maksāts, un neviens nezina gala iznākumu. Kodolieroči sprāgst vismežonīgāko noziedznieku izmēģinājumos...

Mēs esam par maz skaitā un, varbūt, vēl niecīgāki garīgā varējumā, lai to novērstu. Bet tas mūs neatbrīvo no atbildības un uzdevuma darīt to, kas mums pa spēkam, kā brīvībā tikušai tautas daļai, kā indivīdiem, kā grupām un kolonijām.

Mums, Toronto latviešiem, ir lielā priekšrocība, ka esam kopā tik lielā skaitā un dzīvojam tādā koncentrētībā kā nekur citur mūsu tautieši zem svešuma debesīm. Tas mums dod iespējas lieliem veikumiem. Gods darba darītājiem, jo paveikts ir jau daudz. Bet tas nenozīmē, ka tālāk nekā darāma vairs nav un jāturpina tikai rutīnas darbs. Darba darītāji un ziedotāji nav kļuvuši nabagāki par tiem, kas, līdzīgos apstākļos dzīvodami, atraujas no visa, lai sevi ievietotu siltā savtības apsegā un garīgi nosmaktu. Dots devējam atdodas, un mums ir vēlēts un skubināts līdzināties lielajam Devējam, kas mums piešķir veselību, izturību, izdevību godīgi pelnīt un dzīvot. Šī svētība nav vienreizēja balva, bet nepārtraukta, neapgurstoša devība gadu no gada. Tā būtu mūsu pateicība un pienākums, ja iegūtā svētībā mēs dalītos ar visnelaimīgākajiem — mūsu verdzinātajiem tautas brāļiem, sniedzot tiešu palīdzību, garīgu stiprinājumu un strādājot mūsu tautas brīvības labā.

Visam tam vajadzīgi darba darītāji un materiālā baze. Īsi — mums nepieciešama sabiedriska mītne, kurā mūsu skaitam atbilstošā darbība varētu sekmīgi risināties. Mums jāpaveic Latviešu nama Toronto piebūve, lai darbības nepieciešamību īstenotu. Šādā pasākumā ieguldītie līdzekļi nekad nav zuduši, jo visi mūsu darbībai sekmējoties un dzimtenei brīvību atgūstot, namu varētu pārdot un naudu nodot Latvijas jaunuzbūvei.

Vai bez idejas „uzcelt visu uzreiz" vai atmest nodomam ar roku" nevarētu būt arī kāds mērenāks risinājums? — Ar zināmu piesardzību kapitālu nekavējoties uzsākt būvdarbus un sekot ASV latviešu lielākajam piemēram — izlīdzēties ar darba talkām, iesākot nostrādāto talku akciju samaksā. Mums ir daudz teicamu amatnieku, kas jau daudzreiz pielikuši roku dažādos pasākumos. Jābūt tikai pastāvīgam darbu vadītājam un, ja iespējams, nedaudz algotiem amatniekiem. Labāk uzcelt piebūvi [illegible] 2—3 gados, nekā tikpat ilgi spriest un atsaldēt savas intereses. Darbu darot, radīsies arī uzticība un atbalsts. Kad viens stāvs būs pabeigts, un sāks dot ienākumus, nāks arī jauni ziedojumi un varēs sākt nākošo būves posmu, kamēr mērķis sasniegts. Tad visai mūsu darbībai pavērtos pavisam cits plašums un varējums. Šaurībā un it kā sasietām rokām darbojoties, varam panākt tikai pretējo.

—rī—

JOHANS H. VIGMANS

3650 DIENU KRIEVIJĀ UN SIBIRIJĀ

Tulkojis Alfrēds Vinčels

(9. turpinājums)

Kad mantu saraksts gatavs, mani izsūta blakustelpā. Tur gaida frizieris baltā tērpā. Vispirms man gan jāstājas zem dušas, tad seko jau kopš nometnes dzīves pazīstamā nepatīkamā procedūra — visu ķermeņa matu noskūšana. Še to izdara ar pavisam neasu bārdas nazi. Kad tas paveikts, noskrāpējumos visai stipri asiņo kājas augšstilbs, vēders un paduses. Tikai tagad drīkstu atkal apģērbties.

Vienu sargu priekšā, otru aiz muguras eju pa gaiteņiem, kuŗi izklāti bieziem paklājiem. Sargs aiz muguras nemitīgi žvadzina atslēgu saišķi. Pagājuši gaŗām bezgalīgai numurētu durvju rindai, apstājamies pie Nr. 14. Ieeju kamerā: krēsls, uz grīdas salmu maiss, stūrī smirdīgs spainis. Tas ir viss inventārs.

Noguris, bet reizē daudzo jauno iespaidu satraukts, atgulstos uz salmu maisa, lai pārdomātu stāvokli. Tikko esmu apgūlies, sargs piedauza pie durvīm. Gulēt aizliegts. Tad staigāju turp un atpakaļ; četrus soļus turp, četrus atpakaļ. Atkal pie durvīm piedauza sargs: aizliegts. Liekas, ka viņš visu laiku atrodas pie novērošanas cauruma durvīs. Apsēžos uz krēsla. Tas liekas atļauts.

Pēc kāda laika kamerā apdziest spuldze, kuŗa jau tā deva tikai pavisam blāvu gaismu. Domāju, ka tagad iestājies nakts miers, kādēļ atkal atlaižos uz salmu maisa. Esmu tomēr rīkojies pārsteidzīgi. Sargs iespīdina kamerā savas rokas spuldzes staru, — tikai tagad saņemu atļauju gulēt. Esmu noguris līdz nāvei. Bet mana īsā lūgšana šai vakarā ir sevišķi sirsnīga. Dziļā līdzjūtības un solidāritātes izjūtā ietveŗu lūgšanā arī visus tos aiz daudzajām kameru durvīm, kuŗām mani veda gaŗām.

Viena diena līdzinās otrai. Rītos ierodas sargs, kas vienmēr klusē, un atnes 600 gramu rupjas maizes, 20 gramu cukura un 20 gramu sviesta, pusdienās puslitra kāpostu zupas ar samērā daudz gaļas, bet vakaros puslitra kartupeļu zupas. Izbaudu labo ēdienu. Manu laiku aizpilda pārdomas un gaidīšana uz ēdienu. Spraugas atvēršana durvīs, lai pa to iebīdītu ēdamo, ir vienīgā pārmaiņa bezgalīgajā vienmulībā, pie kuŗas jau pieder sarga biežā grabināšanās pie novērošanas cauruma. Pamazām manī rodas iespaids, ka šai pasaulē dzīvo tikai trīs cilvēki: divi sargi, kuŗi savstarpēji nomainās, un es.

Kad blāvā kameras spuldze apdziest, pagājusi atkal viena diena. Ik rītu no kāda salma savā guļammaisā nolaužu gabaliņu un neuzkrītot uzglabāju kādā kameras stūrī. Tā vieglāk skaitīt dienas nekā Tambovā. Rēgulāritāte un pedantiska, gandrīz saspriindzināta uzmanība ir priekšnoteikums, lai nepārskaitos. Visdrošākais, ja salma gabaliņa nolaušanu apzināti saistu ar kādu kustību vai nodarbību. Tā, piemēram, saņemu salma gabaliņu starp mazo rādītājpirkstu un aiznesu uz noteikto kameras stūri, vai arī sasniedzu to diviem lieliem lēcieniem. Neiedomājamā laika norises vienmulībā citādi neiespējami pat pēc īsa brīža atcerēties, vai esmu jau šai dienā „skaitījis", vai arī vakar pēdējoreiz salma gabaliņu stūrī nolicis.

Astoņpadsmitajā Ļubjankā pavadāmajā vakarā, tikko esmu atlaidies uz maisa, kāds atslēdz durvis un kamerā ielaužas spoža gaisma. Ienāk sargs, kaut ko nomurmina un uzrauj mani kājās. Atkal ar vienu sargu priekšā, otru aiz muguras soļoju pa gaŗajiem gaiteņiem. Atkal aiz manis žvadz atslēgu saišķis. Reizi nogriežamies kādā sāņgaitenī un tur apstājamies. Galvenajā gaitenī dzirdu līdzīgu atslēgu žvadzināšanu. Tagad pēkšņi saprotu nemitīgās žvadzināšanas iemeslu: gaŗām ved kādu ciešanu biedru, bet mēs nedrīkstam satikties. Pēc tam ejam tālāk, dodamies lejup pa kāpnēm, esam atkal gaŗā gaitenī, tad kādā istabā.

Intensīva sarkana gaisma spīd uz liela rakstāmgalda, metot atspīdumu uz kādu virsnieku un sievieti aiz galda, bet arī uz mani. Sieviete vācu valodā uzaicina apsēsties uz krēsla pie rakstāmgalda. Tad abi klusēdami un ieinteresēti vēro mani. Domāju, ka izskatos jocīgs, tādēļ nevilus aptaustu seju un galvu.

Abi turpina manī raudzīties, joprojām nesakot ne vārda. Palaikam viņi kaut ko uzraksta uz kādas zīmītes un pabīda šīs piezīmes viens otram. Kaut kam taču beidzot jānotiek, kādēļ sāku žāvāties. Uz tūlītēju reakciju nav jāgaida. Iesarkani apgaismotais virsnieks strauji pieceļas un saka:

„Tu neesi šurp atvests, lai gulētu!"

Es atbildu:

„Bet jūs taču esat licis mani atvest uz nopratināšanu, nevis lai apskatītu."

„Klusē, nekaunīgais kapitālistu kalps! Atbildi uz maniem jautājumiem. Cik ilgi tu jau strādā angļu slepenajam dienestam?"

„Man ar to nekad nav bijis nekā kopīga."

„Tu melo. Tu sūtīji vēstuli angļu slepenajam dienestam."

„Tas taču nav nekāds pierādījums," es atbildu. „Es šai ceļā vēlējos tikai saviem vecākiem piesūtīt kādu dzīvības zīmi."

„Klusē!"

Pēc laiciņa viņš mierīgākā balsī turpina:

„Melošanai taču nav nekādas nozīmes. Ja neatzīsies, man ir citas metodes, lai piespiestu tevi runāt. Mēs patiesību noteikti uzzināsim."

„Nevaru jums pateikt nekā cita, kā tikai to, ko patiešām zinu. Es neesmu spiegs, nepazīstu brītu slepeno dienestu, bet ierados pie jums kā draugs, nevis kā spiegs."

„Tu vēl esi ļoti jauns, nākotne tev priekšā. Saki mums patiesību, tad tev klāsies labāk. Mums ir līdzekļi un iespējas, lai piespiestu spiegus atzīties. Mēs še esam nopratinājuši jau daudzus amerikāņu, angļu un vāciešu slepenos aģentus, un viņi visi ir atzinušies. Vai tu vēlies dzīves atlikušo daļu pavadīt Sibirijā? Ej tagad gulēt, bet nepiemirsti vēlreiz pārdomāt manus vārdus. Kad likšu tevi atkal atvest, tev jābūt sagatavotai pareizai un apmierinošai atbildei."

Viņš piespiež pogu uz galda. Ierodas sargs un aizved mani atkal „mājās".

Drauds ar Sibiriju mani nobiedējis. Man vairs nevar iet sliktāk nekā pašreiz, bet es saklausu šai vārdā neatsaucamo, bezgalīgus tālumus un plašumus, no kuŗiem vairs nav nekāda glābiņa. Nevaru aizmigt. Izmisumā sāku domās veidot kādu uzdevumu, vienkārši fantazēt. Bet — ko tad viņi ar mani darīs, kad būšu atzinies spiegošanā? Nesaskaņu šai lietai nedz sākuma, nedz gala. Nav taču iespējams, ka viņi mani nevainīgu aizved uz Sibiriju un tur dzīvu aprok!

Turpinājums seko.

Mēs braucam

ČIKAGAS PIECĪŠU JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE

Čikagas Piecīšiem nu ir piecas skaņu plates — četras lieliem cilvēkiem un viena bērniem, kaut jākonstatē, ka abas ļaužu grupas labprāt klausās visas piecas. Plati paņemot rokā un atrodot, ka tā sver tikpat, cik visas iepriekšējās, tūlīt uzkrīt, ka tās nosaukums nav precīzs. Jāsaka, ka Čikagas Piecīši pēdējā gada laikā maz braukuši, kādēļ labāk būtu bijis plati saukt: Mēs paliekam mājās. Bet tas iebildums joka dēļ, ko tūlīt pavisam notušē Ģirta Puriņa semiabstrakti traktētais vāks, kuru pavisam žēl slēpt plašu skapītī. Plati vēl nemaz nenospēlējušu cilvēku tūlīt iepriecina arī Piecīšu rakstītā vēstule apvalka otrā pusē, un tikai galīgi vieninieki nevarēs izmantot lielisko ieteikumu iedot „otrai pusei" lielu buču. Viss tas padara plati tik simpatisku, ka gandrīz aizmirstas to nospēlēt, bet to ir vērts darīt.

Plates vielas apskati jāsāk no otra gala. Vislabākais gabals visā šai ieskaņojumā ir tā sauktais (un tradicionālais) amerikāņu popurijs. Te ietverts samērā liels skaits pašreizējo (un vecāku) amerikāņu „grāvēju", kuŗiem doti jau vispirmām kārtām ļoti asprātīgi teksti, kas vietumis un diezgan bieži „sit pušu" dzirdētos oriģinālus. Tālāk, izvēlēts labs balss materiāls, īpaši izceļot Ģirtu Puriņu, Ilmāru Dzeni un Juri Strautmani, dziesmas arī lieliski harmonizētas un instrumentētas un par to slava pienākas Jānim Rinkušam.

Šai platē ir arī citas humoristiskas dziesmas. Otra labākā no šī žanra ir Ilmāra Dzeņa „Ķibele", asprātīga dziesmiņa brāļu Laivinieku garā, un te visai spoži parādās Jāņa Rinkuša balss komiskais talants. „Malu mednieks", kuŗai tekstu un mūziku rakstījis Piecīšu vadītājs Alberts Legzdiņš, jauki atgādina tādu tautas dziesmu, kādu vajadzētu vairāk; Ģirts Puriņš to nodzied ļoti labi, un žēl tautiešu, kas nav redzējuši, kā šī dziesma „izskatās" uz skatuves, un kāpēc dziedātājs šķiet pagalam spējīgs izdarīt visu to, ko dziesma izsaka. Ceturtā humora dziesma ir tikpat tradicionālais latviešu „šlāgeru" popurijs, un to pieminu beigās nevis tāpēc, ka tas ir sliktākais; gluži otrādi, Piecīšu balss materiāls, īpaši jau Juris Strautmanis ar savu skoloto dziedājumu romantiskajās daļās, instrumentācija un pieeja padara ansambli par nepārspētu šai laukā. Atkal žēl, ka daļa latviešu sabiedrības citos kontinentos un vietās nevar redzēt, kā Ilmārs Dzenis izpilda „Anton, Anton", kuŗa platē gan dziedāta piemērotā falsetā, bet neredz sarkano lakatiņu, kas dziedātājam tai brīdī galvā... No kritiskas puses gribētos Piecīšiem (un citiem ansambļiem) ieteikt pieiet latgaliešu dziesmām ar lielāku rūpību; noteikti atrodami daudzi cilvēki, kas varētu iemācīt pareizu izrunu, jo bez tās iznāk teksta gluži nevajadzīga karikēšana, kas griež pat manās vidzemnieka ausīs.

Otra grupa dziesmu ir tā, kuŗās Čikagas Piecīši komentē sabiedrību. Nav jānoliedz, ka šai žanrā Piecīši ir ļoti spējīgi, un viņu satira — diemžēl, vienīgā latviešu sabiedrībā — ir trāpīga un lieliski papildina tieši to fazi, kuŗas mūsu sabiedrībai pietrūkst. Protams, tik ilgi, kamēr paši protam par sevi pasmieties, mūsu nedraugiem šādas iespējas pietrūkst. Jāapbrīno Alberta Legzdiņa spējas tik sīki izsekot notikumiem latviešu sabiedrībā, tad tik labi notēmēt un tik asprātīgi trāpīt. Varētu pat teikt, ka šis ir labākais, ko Čikagas Piecīši sasniedz. Platē „Mēs braucam" ir divas šādas dziesmas, abas ar Alberta Legzdiņa tekstu un mūziku. Pēc divdesmit gadiem ir dzēlīgs un šai platē ļoti iederīgs komentārs par problēmām, kuŗas apsēdušas ne vien mūsu sabiedrību, bet arī tautu Latvijā. Bet dziesmā „Supermarketā" Legzdiņš jūtas aicināts komentēt sabiedrību, kuŗā mēs dzīvojam; dziesma harmoniski ir izstrādāta ļoti labi, un jāsaka, ka te, amerikāņu popurijā, tāpat uz skatuves dzirdētajā tautas dziesmā „Ai, zaļāi līdaciņa", ansamblis uzrāda noteiktu vokālu progresu. Legzdiņš tagad sakrājis veselu kollekciju dziesmu, kuŗas apskata mūsu laikmetu un sabiedrību (Latvieši mēs esam, Sabiedriskā tiesa u. c.) ierindojoties to latviešu skaitā, kas izsmēja Bērzingus, Berzinovskus un tagad Birčus, kopā ar šo nebūšanu cēloņiem.

Plates izskaistināšanai ievietotas arī divas romances, šai zemē sauktas „balādes", — „Tavā logā" un „Aizvakar" kas ļoti labi padodas Jurim Strautmanim, bet krietni mazāk — Jānim Rinkušam, kuŗa ampluā noteikti vairāk piemērota komiskām partijām. Labu ieskaņu visai platei dod tituldziesma „Mēs braucam" bet vienīgā dziesma, kuŗas vajadzību platē var apšaubīt, ir „Kuģis Neibāde". Kaut ar pievilcīgu un ritmisku skaņu, šī dziesma neiederas Piecīšu repertuārā, un jāapstrīd arī vajadzība izmantot šo visnotaļ traģisko gadījumu.

Sasummējot teikto, Čikagas Piecīšu piektā skaņu plate uzrāda augstu instrumentālās mūzikas līmeni, vietām progresējušu dziedāšanu, labu humoru un plates technisku līmeni, kas ir vismaz uz tādas pašas pakāpes kā citām latviešu izdotajām platēm. Plati var ieteikt, jo tā, kopā ar iepriekšējām trim platēm, kuŗas ansamblis iespēlējis šai žanrā, ir viss, ko varam likt mūsu skaņu plašu bibliotēkas satiriski-humoristiskajā daļā, un tas ir zīmīgs komentārs ansambļa lomai mūsu sabiedrības uzbūvē.

Laimonis Streips

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Arnolds Šmits un Vilis Čika „Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes", vāku zīmējis Gunārs Grieze, daudz ilustrāciju, izdevis apgāds Grāmatu Draugs 1966. gadā, 240 lpp.

Aizsila Zīlīte „Trīs māsas", pasaka, autores ilustrācijas, Krolla kultūras biroja izdevums, 1966. gadā, 72 lpp.

„Ceļa Biedrs" Nr. 10 (110), mēnešraksts, kristīgai dzīvei, šāgada decembŗa burtnīca, biedrības Sējējs izdevums, redaktors J. Strautnieks, 16 lpp.

„Kristīgā Balss" Nr. 12, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, 1966. gada decembŗa burtnīca, redaktors R. Ekšteins, 16 lpp.

„Daugavas Vanagu Mēnešraksts" Nr. 6 (110), DV centrālās valdes izdevums Latvijas brīvībai un labākai nākotnei, 1966. gada novembŗa/decembŗa burtnīca, 80 lpp.

„Mazputniņš" Nr. 97, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, šāgada janvāŗa burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Dr. Laimonis Streips, 38 lpp.

Aina Kraujiete

ĪSA BALĀDE PAR VĪRU,
KAS REIZ IEGĀJA KAPSĒTĀ

— kas te būtu par saldu gulēšanu!

Zem simtgadīgās ievas
zaļā kupluma kā ielogotas bildes rāmī,
visapkārt meiteņu un maigu sievu
sengadu pīšļu ielenkts,
kapu kalnā virs mana:

šī vieta,
šī vienīgā vieta tālu virs ielejas,
ar savu rāmo
varenību kārdinot, aizvien atpakaļ sauktu,
lai kā lieli ceļi projām aicinātu to braukt —

— kas te būtu par gulēšanu!

un, it kā pašās debesīs ieauklētam,
nekārot pilsētu, bet šo miera dārzu
ar mežrožu gatvi,
jo nekas, nekas vairs ne spētu,
ne gribētu viņu atvilkt
no senajiem pīšļiem zem simtgadīgās ievas — —

— kas par saldu gulēšanu!

Pa jaunatnes pēdām pasaulē . . .

JAUNATNES ŽURNĀLA „MĒS" 22. NUMURS

Nu jau būs pagājuši vairāki gadi, kopš savas gaitas uzsāka trimdas latviešu jaunatnes žurnāls „Mēs". Pašreiz tas jau ir sasniedzis savu 22. numuru, reizē mezdams plašu loka tiltu pār kontinentiem, vienodams un tuvinādams lasītāju saimi no ASV un Kanadas līdz Eiropai; no Eiropas līdz ķenguru zemei Austrālijai.

Žurnālu „Mēs" izdod latviešu jaunatnes apgāds Ceļinieks, to iespiež Augstuma spiestuve ASV. Atbildīgais redaktors — Aivars Ruņģis. Žurnāla techniskais iekārtojums un ilustrātīvais klāsts vairo augošo popularitāti. Saturā pavīd un atspoguļojas mūsu jaunatnes rosmes pilnie vaibsti, izskan sparīgas domas, jaunas idejas. Jā, kas šodien lasa „Mēs", tas līdzās jaunatnei vēlreiz grib iet pa viņas pēdām pasaulē.

Tādēļ, pametot skatienu atpakaļ statistikas nolūkiem, atļaušos piezīmēt, ka līdz šim iznākušie (21) numuri kopā dod 972 lappuses ar 1103 fotouzņēmumiem un 177 zīmējumiem. Tagad, bez jaunatnes, žurnālu arvien vairāk lasa arī vidējā un vecākā paaudze.

„Mēs" 22. numuram uz vāka skaistas, izskatīgas, smaidīgas tautu meitas attēls. Tā ir Biruta Salaka, rādot tradicionālo latviešu saderināšanās gredzenu ar tā septiņiem laimes pakariņiem — vienu katrai nedēļas dienai. Vāka aizmugurē ELJAs kongresa attēli Vestendē, Beļģijā, 1966. gada rudenī. Ievadrakstu „Inteliģence" devis Pēteris Dreimanis, kuŗā autors aplūko inteliģences izcelsmi un individa garīgo spēju attīstību uz vispārības augošā līmeņa.

Par zviedru rakstnieci Tovi Jansoni pastāsta Vilma Tenese, („Mēs" Eiropas redaktrise), sniedzot arī tulkotu Toves Jansones pasaku „Dejoja ūdenszirgi", ar kuŗas tēliem — mumitrolīšiem „Mēs" lasītāji iepazinās jau 21. numurā. Bet kas ir mumitrolītis? Tā, varbūt, jautās ASV un Kanadas latvieši. Īsti pareizi latviski izteikt būs grūti, bet tuvākam paskaidrojumam pietuvosimies, ja iedomāsimies, ka tie ir iedomu tēli un „pasakas pieaugušajiem", savā ziņā mums vēl svešas, tomēr interesantas.

Nodaļā „Jauni latviešu autori Latvijā" iepazīstamies ar Alberta Bela īsstāstu „Spēks ūsās". Šajā nodaļā pavīd arī jauni prozas talanti, vesela lappuse veltīta dzejai.

Fantastisku stāstu „Augstākā mērā interesanti. . ." sniedzis Aivars Ruņģis, mēģinādams ieskatīties latviešu dzīves perspektīvās problēmās. Atspulgas no jaunatnes domām, jūtoņas un sajūsmas pirmā pasaules kaŗa laikā vēstuļu veida rakstā „Vēstules pirms piecdesmit" turpina Arvīds Irbe. Šīs aizvadītā laikmeta vēstules mūsu pašreizējai jaunajai paaudzei rāda tā laika jauniešu saviļņojumu par latviešu brīvības cīņām. Arvīda Irbes pieeja liekas vispareizākā šāsdienas jaunatnei un vidējai paaudzei. Autora paustā doma, kas toreiz bija īstenība, atkal atvērs tās aizdzeltējušās vēstures lappuses par degsmes pilno laikmetu, kuŗš rāda, kā auga un veidojās atbrīvošanas armija; kā pirms tam radās strēlnieki, sajūsma un aizraušanās. Ja šodien tā nāk no trimdas jaunatnes, tad atcerēsimies, ka tādi paši jaunieši bija 1914. gadā, un tādiem ţiem jābūt arī tagad, meklējot jaunus ceļus Latvijas brīvības atgūšanai.

„555 stundas Ņujorkā" ir Vilmas Teneses interesantā ceļojuma apraksta otra daļa. Viņas bagātā valoda, salīdzinājumi, piezīmes un vērojumi ir labi pārdomāti un lietišķi izteikti.

(Nobeigums 5. lpp.)

Gunars Irbe

Situācija - statiska dinamika

OLĢERTS ROZĪTIS „PAVEDIENI", IZDEVIS SALAS APGĀDS SIDNEJĀ 1966. GADĀ

Rakstniecības radošā darba materiāls ir valoda. Taču ne tikai valoda. Pie literārā materiāla pieskaitāmas arī situācijas, kuŗas veido valodas elementu savstarpējās attieksmes. Kā zināms, valoda ir milzīgs skaits simbolu, kas reprezentē konkrētas parādības. Abstrahēti literārā darba materiāls, tātad, ir situācijas, kādās atrodas konkrētas parādības. Vai arī — šis materiāls ir individa attieksmes ar savu apkārtni, kas nosaka, kādā situācijā cilvēks atrodas. Šo individu un viņa apkārtni literārā darba produktā, t. i. romānā, stāstā vai dzejolī reprezentē simboli — vārdi. Pašu konkrēto attieksmju un situāciju, protams, nav nevienā literārā sacerējumā.

Tradicionālā vēstījuma romānā lasītājs nemanot seko autoram no vienas attēlotās situācijas uz otru, tās ir pakārtotas kaut kādam (pieņemtam) kauzālitātes likumam, kuŗam pakļaujas arī lasītājs un pieņem vēstījuma literāro formu par konkrētās īstenības atainojumu, t. i. viņš pieņem cēloniski izkārtoto situāciju virkni par reālitātei atbilstošu. Ar to, protams, nav jāsaprot, ka lasītājs nezinātu, ka darīšana ar autora iztēlē veidotu šķietamu reālitāti. Bet akceptēdams šādu reālitāti, lasītājs ļauj sevi „apdullināt" tādējādi, ka neievēro, ka tradicionālā romāna īstenībā trūkst milzīga daudzuma īstenības sīkdaļu un ka autora lietotie simboli faktiski reprezentē tikai selektīvi izvēlētus īstenības fragmentus, no kuŗiem veidotas situācijas, kas seko viena otrai un kuŗām „atbilstoši" rīkojas romāna varoņi.

Intriģējošais, paņemot rokā kādu grāmatu, ir autora spējas radīt jaunas un savdabīgas simbolu, t. i. vārdu attieksmes un situācijas, kas, tātad, reprezentē iespējamās attieksmes un situācijas konkrētā, „reālā" pasaulē. Pats vēstījums, atstāstītais „notikums", labas vai sliktas beigas u. t. t., tātad, ir no literārā viedokļa neinteresantas parādības, kālab arī neviena literāra darba vērtība nav atkarīga no no tajā paustajām idejām, ne izstāstītajiem notikumiem. Paralēls piemērs šai literārā darba īpatībai var būt filma, kuŗas veidotājs var pavisam banālu „notikumu iz dzīves" pārvērst filmu mākslas lieldarbā, ar katras atsevišķas, pat vissīkākās ainas izkārtojumu, rādot savus varoņus kādā situācijā.

Situācija par sevi ir statiska. Bet situāciju nomaiņa var notikt zibeņātrā tempā, jo katra nākamā sekunde var situācijai pievienot tādu jaunu elementu, kas iznīcina sākotnējo situāciju un rada jaunu. Citiem vārdiem — tāpat kā daudzstūris, rodoties arvien vairāk „stūŗiem", kļūst par loka līniju, statiskās situācijas kļūst par situāciju plūsmu.

Ja nu Olģerts Rozītis savā debijas grāmatā „Pavedieni" pievērsies, kā pats atzīstas, emocionālajai situācijai, un tikai tai („mani neinteresē, kā situācija radusies, nedz arī, kā varonis jūtas, nedz arī, kā no tās izkļūt," grāmatas pēcvārdos autoru citē Spodris Klauverts), tad tā ir ārkārtīgi saistoša problēmatika literārajam radošam darbam. Ja es autoru pareizi saprotu, tad viņš savā grāmatā, kuŗu varētu titulēt par miniatūru krājumu, vēlējies palikt tikai situācijas ietvarā, uz ko norāda arī autora vārdi, ka rakstot viņu maz interesējot literārā darba emocionālās dinamikas parādīšana. „. . . mani darbi ir navigātora atzīmes uz kartes par ikreizējo atrašanās vietu," saka autors.

Pietiek tomēr jau ar nedaudz lappušu izlasīšanu, lai konstatētu, ka Olģertam Rozītim ar šo subtīlo, ambiciozo un avangardistisko nodomu veicies ne sevišķi teicami. Rozīša „deklarācija" ir saistoša. Bet tās īstenošana prasa konsekventu „emocionālās dinamikas" izskaušanu no literārā darba. „Navigātora atzīmēm" ir tieksme biedroties ar tādiem simboliem, t. i. vārdiem, kuŗiem jau ir „emocionāls spriegums", kas savukārt iedarbojas uz lasītāju tā, ka rodas zemapziņīga situāciju sasaistīšana kopā ne vairs ar attīstības ātruma, t. i. situāciju nomaiņas mechaniku, bet ar tādu iesaistīšanos literārā darba norisēs, kas jau ir emocionāla. Ārpus tā arī pati situāciju nomaiņa, tām sekojot vienai pēc otras, jau pati par sevi rada dinamisku veselumu, t. i. pašu notikšanu, kālab statiskā situācija pārvērtusies dinamiskajā vēstījumā. Tādus feļetoniskus stāstiņus kā „Penkoka posts" vai „Flokšiem nav balss tiesību", neuztveŗam vairs kā statisku situāciju virkni, bet notikumu plūsmu, kas ir dinamisks veselums.

Kaut gan zināmas aizdomas par autora deklarācijas īstumu izraisa tajos pašos pēcvārdos citētie paša vārdi, ka viņam patikot „krāmēties ar stāstiņiem", jāsecina, ka zemē metama tā nav, jo Rozīša veidošanas metode tiešām ir šī situāciju virknēšana, nedodot tām emocionālas dziļuma dimensijas. Tādēļ arī 2. nodaļas „bērnības stāsti" ir fantastiski plakani, tiem trūkst reljefa, un ar to, varbūt, autors daļēji atainojis bērna pasauli tādu, kāda tā ir, izvairoties no visas tās fantastiskās emocionālitātes, kuŗu bērniem pierakstījuši citi autori. No otras puses, varētu sacīt, ka Rozīša „mazais vīrelis" ir ar neticamu fantazijas trūkumu. Situācijas aprakstā ielēšama arī fantazija kā situācijas elements, lai situācija nebūtu tikai konstrukcija.

Rozīša vārdu krājums ir mazs un to savstarpējās attieksmēs maz oriģinālitātes. Tiesa, tas tuvina viņa prozu „navigātora piezīmēm", bet vai konsekvence tādū gadījumā nav tā, ka vārdi aizstājami ar platuma un gaŗuma gradu un jūras dziļuma skaitliskiem raksturojumiem? Summējot jāsaka, ka Rozīša teorētiskā deklarācija pēcvārdos ir grāmatas saistošākā detaļa. Bet nepametīsim cerības, ka nākamajā grāmatā autors šo deklarāciju pārliecinoši īstenos arī praksē. Tādu nodomu noteikti sekmētu latviešu valodas bagātais vārdu krājums un izteiksmes iespējas.

VALENTĪNA HERMANE

Viltus paparde

Cik viegli, cik bezgala viegli ir teikt: „Es tevi mīļu, es tevi mīlēšu mūžīgi . . ." — tikai Melitas sirdī nebija ticības šim tik bieži dzirdētajam apgalvojumam, kas atkal un atkal pierādīja tikai vienu: jo ātrāk un vieglāk plūst mīlestības apliecinājuma un apgalvojuma vārdi, jo seklāka ir to nozīme, ja vispār vārdi sevī glabā kādu nozīmi.

Melitas uztverē mīlestība līdzinājās Jāņu nakts papardes ziedam. Gan neviens to nebija redzējis uzplaukstam, toties patiesi mīlestībā vienotie zināja un izjuta tās tuvumu. Šis noslēpumainības pilnais brīnuma mirklis nebija ietērpts saldu vārdu birumā, nedz arī tukšu solījumu plūdumā, bet gan klusā un kautrā apbrīnā, kuŗā ievītas cerības un šaubas, sevis noliegšanā un otra dievināšanā. Skaidrāko mīlestības valodu pazina skatieni, patieso nozīmi izjuta sirds. Īsta mīlestība pacēlās pat pāri nāvei, turpināja gadiem ilgi krāšņi ziedēt vientuļā sirdī, ņemot spēku un mierinājumu atmiņās, un dažreiz pat mirklis atmiņu atsvēra vientulības gadus.

Melita stāvēja uz tilta. Likās, viņa nejuta vēja ledainos pieskārienus, kas skarbos brāzienos ietraucās tālā skrējienā. Viņas platais mētelis brīžiem piekļāvās vingrajam augumam, aizturot ķermeņa siltumu, te atkal vēja virziena maiņa ietrauca saltās šaltis ģērba krokās.

Tumši zilo acu skatiens iegrima upes dzelmē, kuŗa šai brīdī atstaroja spožo zvaigžņu un pilsētas uguņu atspulgu, tā radot ilūziju par sendienās dzirdēto teiku pili, kas nogrimusi dzelmē, bet tās pasakainais krāšņums atplaukst tumšākās naktīs, lai atgādinātu cilvēkiem . . . Ko gan? Neskaitāmas reizes viņa bija noklausījusies šo teiku, sēdēdama tēva klēpī, bet reti sagaidījusi tās nobeigumu atvērtiem plakstiem.

Gadu skrējiens izdzēš daudzas atmiņas, kādreiz pat šķietami svarīgās, un tikai laika tecējums izsijā vērtīgo no nenozīmīgā. Šai sijājumā tomēr prāta balsij ir pavisam niecīga noteikšana. Dažreiz tieši to, ko vēlas aizmirst visātrāk, atceras visilgāk, un atmiņas, kuŗas apzinīgi vēlas paturēt sirdī, izgaist visstraujāk.

Ja Melita gribēja atcerēties bezbēdīgās bērnības dienas, stalta, iesirma virsnieka tēlu, tā kluso, maigo balsi, kas nemaz nesaskanēja ar plecīgā vīra stāvu, viņa pelēkzilās acis, kuŗās mirdzēja ne tikai stiprs gribas spēks un autoritāte, bet arī glāstošs maigums un silta mīlestība, — tad viņas acīs nemirdzēja sendienu gaišums, laime un prieks, bet gan dziļas skumjas, sāpīga smeldze, jo domu pavediens gandrīz nemanāmi pieskārās gaišām, bezrūpīgām dienām un gadiem, bet jo spēcīgi tam, kas nāca reizē ar dzimtenes okupāciju.

Jau kopš agras bērnības viņa bija pieradusi pie tēva prombūtnes, gan paredzētos, gan neparedzētos laikos, kas ilga gan tikai zināmu, noteiktu stundu skaitu vai arī diennaktis, bet tēva prombūtni izskaidroja viens vārds: pienākums. Bērna apziņā šis vārds bija pieņēmis svētu un cēlu, kaut arī īsti nesaprotamu nozīmi. Ne visus tēva paskaidrojumus viņa saprata, bet visam, kas palika nesaprotams, Melita piešķīra pati savu izskaidrojumu: „Tas ir nepieciešami." Jo nepieciešamība apzīmēja visu, kas vajadzīgs, gribot vai ne.

Kādreiz, kad viņa bērnišķīgā ziņkārē vēlējās zināt, kādēļ tēvs ģērbās citādāk nekā kaimiņu vīrieši, gaŗais un plašais paskaidrojums palika visumā neskaidrs, tomēr atmiņā iegūlās daži teikumi: „Varbūt tādēļ, ka kaŗavīri ir mazliet citādāki nekā civīliedzīvotāji . . . Kaŗavīra dzīve un dzīvība pieder dzimtenei . . ." Jau agrāk meitene bija ievērojusi, ar kādu cieņu un apbrīnu kaimiņi izturējās pret tēvu, — nu nāca arī viņas pašas spriedums: tādēļ, ka tēva dzīve un dzīvība nepiederēja viņam pašam, bet gan dzimtenei! Šis piederēšanas apliecinājums bija viņa spožais formas tērps. Acīm redzamo spožumu saprast bija viegli, bet nozīmi, kas slēpās aiz ārišķībām, Melita saprata tikai tad, kad vārdus pierādīja darbos, kad dzimtenes mīlestību un pienākuma pildīšanu apzīmēja par „nodevību" pret plašo svešinieku dzimteni, sodot to ar izsūtījumu spaidu darbos . . .

„Esi stipra, meitiņ . . . esi lepna . . . tici taisnībai, kas uzvarēs," — bija tēva atvadu vārdi reizē ar pēdējo glāstu. Lepni paceltu galvu, stingriem soļiem, divu apsargu pavadībā viņš iekāpa slēgtā mašīnā . . .

Jauna, spēcīga vēja brāzma saviļņoja ūdeni, izdzēšot domu pavedienu. Ledainie glāsti pieskārās Melitas vaigiem, ļaujot jo skarbāk izjust atšķirību starp sendienu atvadglāstu, tēva siltās rokas pieskārienu, pat pēdējā mirklī stiprinot savu mīlulīti un pamācot ticēt taisnībai, kas uzvarēs, un svešo vēju glāstiem.

Svešās pilsētas ugunis nedvesa mājīgu aicinājumu. Vienaldzīgi tās pildīja savu apgaismošanas pienākumu, iedegoties un apdziestot noteiktās stundās. Vēju pilsēta Čikaga tumšākās ielās un alejās slēpa savu netīro seju, bet spožo gaismu rajonos rādīja pārticību, lepojās ar grezniem veikaliem, akmeņu celtnēm. Melita neredzēja pilsētas krāšņumu. Viņai likās, ka šai akmeņu cietoksnī dzīvoja cilvēki ar akmens sirdīm, iegrimuši paši sevī, savā apmierinājumā par kaŗa neskarto ikdienu, vēsi un vienaldzīgi pret svešiniekiem. Viņiem neeksistēja citas valstis un citas tautas, viņus neinteresēja Eiropas tautu likteņi, kaut ikviens skolā bija mācījies skaisto runu, kuŗu senā pagātnē teicis viņu ievērojamākais prezidents par tautu tiesībām uz brīvību. „Atbalstīsim tautu pašnoteikšanās tiesības!" — šie skaistie vārdi pierādījās par tukšu frazi atkal un atkal. Viņi gan sludināja savus ieskatus un atziņas, bet izvairījās no jebkādas cīņas, un tā lepno un drošsirdīgo ungāru sacelšanās pret apspiedējiem ar motto „Brīvību vai nāvi" beidzās ar — nāvi varoņiem.

„Tici taisnībai . . ." — Sākumā tas nenācās pārāk grūti, jo Melita arvien bija ticējusi taisnībai, arī vēsture bija pierādījusi un parādījusi, kā krīt netaisnās varas. Tikai vēsture stāstīja par notikumiem gadu desmitos un simtos, smagos laikus un ciešanas parādot īsā stundā, lai jau nākošajā sirdis atviegloti uzelpotu taisnības uzvarā. Tomēr dzīvē, viena cilvēka dzīvē stundas, dienas un gadi gāja savu nolikto laiku, cerību gaišais stars nebija saredzams.

(Turpinājums sekos)

Sekosim Latvijas zvaigznei

(Pārnesums no 1. lpp.)

rāk apmierināti. Tādēļ mūsu dzīve kļūst par tuksnesi bez ceļa un debesīm bez zvaigznēm. Cik ir vēl to, kas aiz mākoņiem saskata Latvijas zvaigznes mirdzēšanu, kam vēl sāp tēvzemes sāpes tāpat kā toreiz, kad ceļš bija kļuvis par latviešu mājasvietu un akmeni lika pagalvī? Cik ir vēl to, kas grib cīnīties par Latviju, kaut varbūt jāzaudē, bet lai apliecinātu, ka debesis vēl nav bez zvaigznēm? Un tomēr — visam par spīti, ir vēl zvaigžņu cilvēki, kas seko zvaigznēm, tic zvaigznēm un gatavi cīnīties. Panākumiem cīņā ir daudz priekšnoteikumu, bet pirmais no tiem ir sekot Kristus zvaigznei. Tad būs atkal vīri, kas ieraudzīs zvaigzni un priecāsies ar varen lielu prieku, kas saskatīs arī mazāko cerību zvaigznīti un priecāsies par to, kas raudzīsies uz šo Latvijas zvaigzni un, atceroties tos, kas pirmie šo zvaigzni redzēja un priecājās, sekos tai."

Pēc šī nešaubīgā ticības apliecinājuma archibīskaps iesvētīja jauno strēlnieku biedrības karogu kā vienotājzīmi visiem tiem, kas, Latvijas zvaigzni redzēdami, priecājas ar varen lielu prieku. Svētbrīdis beidzās ar kopīgi nodziedātu archibīskapa A. Lūša sarakstīto dziesmu „Mēs, kas dzīvi palikām, šodien vīrus pieminam, atdeva kas dzīvību, lai mums nestu brīvību."

Jaunietis Imants Purvs nodeklamēja Ed. Virzas strēlniekiem veltīto dzejoli „Karogs" tad strēlnieku biedrības pr-ks Fr. Freibergs ar zvērestu solīja nule iesvētīto karogu turēt svētu latviešu tautai un tēvzemei par godu; nododot karogu tālāk Rūdolfam Purvam, senioram.

Gaidītā, bet ierasties aizkavētā Latvijas konsula Montreālā V. Tomsona atvainošanās un apsveikuma rakstu nolasīja Fr. Freibergs. LNAK valdes priekšsēdis J. Niedras apsveikuma runā norādīja, ka strēlnieki atdeva latviešiem pašapziņu, ka arī maza tauta var daudz veikt, ja cieši saslēdzas kopā. Kaujas pie Ložmetējkalna, Tīreļpurvā un Nāves salā bija iezvanījums Latvijas brīvības cīņām, kurās atbrīvotāju armijas mugurkaulu veidoja vecie strēlnieki ar saviem virsniekiem. „Mūsu vidū ir strēlnieki, kas visi nu jau iegājuši mūža astotajā desmitā. Daudzi no viņiem ieročus ņēmuši rokās arī otru un pat trešo reizi. Redzot, ka viņi šodien atkal paceļ Latvijas karogu, mums, gados daudz jaunākajiem, jānokaunās. Lai strēlnieku gars valda pār trimdas saimi!" Kanadas DV valdes priekšsēdis E. Krūka savā apsveikumā cita vidū teica: „Kad dzirdu dziesmas vārdus ‚Ak, retākas rindas ik gadus mums tiek', man vienmēr jādomā par strēlniekiem. Ja šī himna piemērota DV organizācijai, vēl vairāk tā piemērota strēlniekiem. Ar savu stāju viņi arī šodien ir kā gaiša bāka tumšajā trimdas naktī. Daugavas Vanagi liec galvas veco strēlnieku priekšā!" — Uzrunās strēlniekus vēl sveica Savienības pulkveža Kalpaka bataljons Kanadas kopas pārstāvis E. Lūsis, Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis J. Šmits un Latviešu kara invalīdu apvienības Kanadā valdes pārstāvis J. Grīnfelds. Bija daudz rakstveida apsveikumu, no kuriem Fr. Freibergs nolasīja tikai trīs: ar sevišķu prieku kā pirmo Toronto latviešu jaunatnes pulciņa Staburags priekšsēža G. Siliņa suminājumu, strēlnieku laika iemūžinātāja literatūrā plkv. Edv. Medņa un Kritušo karavīru pieminekļa padomes priekšsēža V. Tikiņa apsveikumu.

Pēc sarīkojuma oficiālās daļas DV teātra Kanadā dalībnieki pirmizrādē sniedza rež. H. Miķelsona iestudēto L. Auzānes-Vītoliņas drāmatisko epizodu 3 ainās „Ložmetēju kalns", kas īpaši rakstīts strēlnieku Ziemsvētku kauju 50 gadu atcerei. Darbība notiek laikā, kad strēlnieku I un II brigāde 1916. gada 23. decembrī (pēc jaunā stila 5. janvārī) bija pārrāvusi vācu fronti vairākās vietās. Vācieši visus pārrāvumus likvidēja, izņemot II brigādes (komandēja ģen. Auzāns) pārrāvumu pie Ložmetējkalna, kuru aizstāvēja brigādes 6. pulks (komandēja plkv Lielgalvis). Darbā šo varonīgo strēlnieku komandieru vārdi gan nav minēti bet tā kā tajā iestrādāti vēsturiski pareizi notikumi un kāds patiešām noticis epizods, tad nav šaubu, ka domāti tieši šie strēlnieku virsnieki. Kauja par Ložmetējkalnu beidzās 25. decembra (pēc jaunā stila 7. janvāra) rītā, kad strēlnieki kalnu ieņēma.

Izrādes tēlotāji bija I. Kalviņa, V. Vare, J. Puriņš, H. Miķelsons, V. Martinsons un E. Kalviņš, dekoratīvo ietērpu bija devis V. Vare, bet par apgaismojumu rūpējās E. Kalviņš. Neesmu kompetents spriest par darba uzbūvi un māksliniecisko kvalitāti un tēlotāju sniegumu, tas darāms teātra jautājumu lietpratējiem, bet izrāde vakara dalībniekus aizrāva un aizveda vēsturisko cīņu laikā, ļaujot tajā arī labi iejusties. Vienīgi bijušajiem karavīriem, varbūt, mazliet savādu iespaidu atstāja pavisam nekareiviskais kapteinis — 6. strēlnieku pulka rezerves bataljona komandieris — uz skatuves.

Atceres sarīkojums bija pulcinājis ap 180 apmeklētāju. Liekas, ar tik lielu viesu skaitu rīkotāji nebija rēķinājušies, jo izrādei sekojošajā draudzības vakarā pietrūka vietu pie galdiņiem. Tas liecina, ka latviešu sabiedrība arī šodien pareizi un atzinīgi novērtē strēlnieku veikumus pirms 50 gadiem, izrādot viņiem pienācīgo cieņu un atzinību, arī — pateicību.

Vtr.

Sabīni Aiju Krūmiņu un Manfredu Raineru St. Thomas Aquinas baznīcā Toronto salaulājis prāv. B. Kokins un māc. V. H. Gegingers. Līgava ir Latviešu mākslinieku vienības priekšnieka Edgara Krūmiņa vecākā meita.
Foto: J. Ligers

Rīgas skautu vienības Toronto mazskautu eglītes vakarā Ziemsvētku dziesmas un sologabalus sniedza brāļi Zariņi. Uzņēmumā 7 gadus vecais Audris pieskaņo vijoli, 9 gadus vecajam Pēterim lietpratīgi vērojot.
Foto: J. Ligers

OFICIĀLI!

DV Toronto sporta kluba pilnsapulce notiks 29. janvārī plkst. 2 pēcpusdienā DV namā — 123 Huron St. — ar iepriekšējās pilnsapulces darba kārtību. Pilnsapulce plkst. 2.30 būs pilntiesīga pie jebkura ieradušos biedru skaita.

DV SPORTA KLUBA VALDE

KUR PALIKUŠI LATVIEŠI UN IGAUŅI?

Pēc „Canadian Scene" informācijas Kanadas simtgadi cita vidū atzīmēs arī ar tautu mākslas festivālu, katrā provincē rīkojot atsevišķo tautību izrādes un demonstrējot to kultūru. Vairāk nekā 35.000 kanadiešu būs iesaistīti šīs uzvedumu virknes sagatavošanā. Programmā ietelp bērnu un pieaugušo grupas ar izcilām spējām un simtiem brīvprātīgo izpildītāju, kā arī administrācijas darbinieku.

Programmas koordinēs Kanadas tautas māskslas padome un 10 provinču mākslas padomes. Pasākumu financiāli atbalsta Simtgades komisija un citi svinību iestādījumi atsevišķajās provincēs. No dziedātāju un koru grupām, kuras jau agrāk uzstājušās, minami angļu, franču, īru, ukraiņu, menonitu akadiešu un rumāņu dziedātāji, tāpat poļu, krievu, skotu, īšu, franču, dienvidslāvu, grieķu, vācu, portugaļu, japāņu, lietuviešu un indiešu nacionālo deju dejotāji.

Rodas jautājums, kādēļ no šī saraksta „izslēgti" latvieši un igauņi, ja piedalās lietuvieši? Plašākas lasītāju aprindas varētu interesēt mūsu deju kopu un koru tuvāki paskaidrojumi šai jautājumā.

AKL

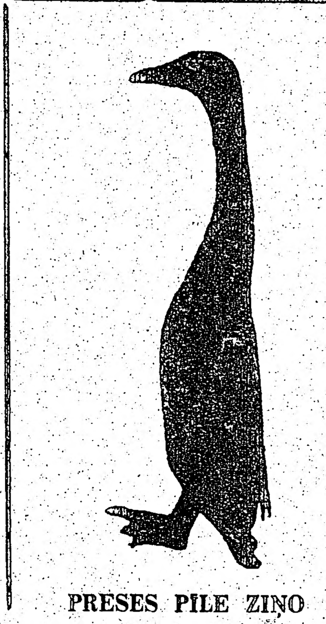

PRESES PILE ZIŅO

Ieejas kartes Preses ballei, kuru rīko LPB Kanadas kopa 28. janvārī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā Toronto, iepriekšpārdošanā pie dabūjamas Lotus puķu veikalā — 792 Bathurst St., Toronto 4, Ont.; tālr. 533-3884. Turpat rezervējami arī galdiņi vai atsevišķas vietas.

Kas grib Latvijai palīdzēt, tas to popularizē. Vai Jūs esat saviem draugiem uzdāvinājuši prof. A. Rubuļa „Latvian Literature"?

Misionāre Ruta Jansone no Bolīvijas, kura nesen viesojās Toronto un interesentiem referēja par Rinkonas misiones darbību.
Foto: JAK

No Bolīvijas džungļiem Toronto sniegā

MISIONĀRE RUTA JANSONE APCIEMO LATVIEŠU BAPTISTU DRAUDZES ZIEMEĻAMERIKĀ

Plašākai latviešu sabiedrībai Ziemeļamerikā līdz šim visai maz bija zināms par vienīgo latviešu misioni, kas Bolīvijas džungļos darbojas jau vairāk nekā 20 gadu, kaut mūsu laikrakstos pa laikam ziņas parādījušās. Šo misioni materiāli atbalsta latviešu baptistu draudzes Brazīlijā un Ziemeļamerikā, bet daļēji tā līdzekļus gūst pati no apmēram 10 kvadrātkilometru lielās platības, kura pakāpeniski „atkarota" džungļiem un pārvērsta par lauksaimnieciski izmantojamu.

Šo darbu 1946. gada novembrī uzsāka 20 pionieru māc. Arvīda Eichmaņa vadībā, kuri Bolīvijas džungļos ieradās no Brazīlijas, lai veiktu misijas darbu un pievērstu kristīgai ticībai džungļu iemītniekus — apkārtējās indiāņu ciltis. Aizvadītajos gados džungļos iekārtotā misija, nosaukta Rinkona, lielākos panākumus guvusi mežonīgajā ajoriešu ciltī. Misijas darbs prasījis daudzu gadu pašaizliedzīgā darba, lai džungļu iemītniekos radītu uzticību un viņus pakāpeniski civilizētu. Sludinot kristīgo ticību, sevišķa nozīme piekrīt arī izglītībai, tādēļ kā viens no lielākajiem pasākumiem Rinkonā ir izveidota skola.

Viena no šīs skolas skolotājām un pašas misijas darbiniecēm ir Ruta Jansone, kura nesen apmeklēja latviešu baptistu draudzes ASV un Kanadā. Toronto viņa ieradās tieši gadu mijā un piedalījās vairākās vietējās baptistu draudzes sanāksmēs un dievkalpojumos, priekšlasījumos vispusīgi iepazīstinot ar misijas darbu un Rinkonas apstākļiem.

No 20 pirmajiem pionieriem vēl dzīvi un darbu turpina 13, kuri visi jau pārsnieguši 60 dzīves gadu robežu, bet misijas vadītājs māc. A. Eichmanis var atskatīties pat uz 81 mūža gadu. Pirmajiem misionāriem, kuri galvenokārt nāca no Palmas latviešu kopsaimniecības Brazīlijā, vēlākos gados pievienojās 7 citi, pēdējo vidū arī Ruta Jansone. Pēc ģimnazijas pabeigšanas Sanpaulo, viņa devās uz ASV, kur dzīvoja Čikāgā, bet vēlāk ieradās Kanadā, lai Albertas provincē apmeklētu īpašu misijas skolu. To viņa pabeidza 1954. gadā un izvēlējās misijas darbu Bolīvijā, strādājot tur iekārtotajā Rinkonas skolā.

Rinkonas misijas skolā mācās vairāk nekā 100 bērnu, galvenokārt jau iepriekš minēto ajoriešu cilts piederīgie. Skolas darbs saistīts ar zināmām grūtībām, jo bieži vien bērnu vecums, skolas gaitas uzsākot, ir jau 10 gadu, un Bolīvijas likumi zēniem nosaka obligāto karaklausību ar 17 gadu vecumu, bet meitenes parasti ap 15 gadu vecumā dodas laulībā. Tādēļ arī skolas pilna kursa absolventu skaits nepārsniedz 50. Skola gan pakļauta vietējai Bolīvijas skolu pārvaldei, bet nekādu materiālu atbalstu no tās vai vispār valdības iestādēm nesaņem.

Kopīgais iedzīvotāju skaits Rinkonā svārstās ap 270, visi iesaistīti dažādos kopsaimniecības darbos. Skolas mācību laikā iekārtots arī internāts, bet bieži vien ajoriešu bērniem seko arī vecāki, kas saņem nelielu zemesgabalu privātas mājiņas celšanai un saimniekošanai. Pašreiz kopsaimniecībā ir jau ap 80 ēku, kuras, ievērojot tropisko klimatu, pa lielākai daļai ir visai primitīvas mājas būves ar palmu lapu jumtiem. Vispār, Bolīvija ir viena no vismazāk attīstītajām Dienvidamerikas valstīm. Pašreizējā valdība gan cenšas radīt saimniecisku rosību zemes līdzenumā, kurš ietelp tropiskajā joslā un piemērots lauksaimniecībai.

Šai līdzenumā atrodas arī Rinkona, kurā par vienu no galvenajām saimniecības nozarēm attīstīta lopkopība, sevišķi gaļas lopu audzēšanā. Misijas iedzīvotāju vajadzībām audzē arī kukurūzu, rīsus, kafiju un kartupeļiem līdzīgu uztura augu, kuru vietējie iedzīvotāji apzīmē par mandžoku.

Bolīvijas augšzeme ir kalnaina un visai nabadzīga, to apdzīvo vēl necivilizētas indiāņu ciltis. Vispār, no 4 miljoniem Bolīvijas iedzīvotāju joprojām ap 20% ir barbari, kas nepazīst civilizāciju. Pilsētās gan dzīve jau ievērojami modernizējusies, veikalos pieejami visi technikas sasniegumi, bet to iegādāšanai nepieciešami līdzekļi, kuru caurmērā iedzīvotājiem bieži vien trūkst.

Bolīvijas pilsētās apzinātas arī dažas latviešu ģimenes, bet, tā kā Rinkonas misija atrodas nošķirta džungļos, saskare ar tām iznāk visai reti. Satiksmei izmanto primitīvu džungļu ceļu un Paragvajas upi. Tomēr pieticīgie dzīves apstākļi nekavē latviešu misionārus veikt lielo darbu, kuru viņi uzņēmušies, džungļu iedzīvotājiem nesot kristīgo ticību un civilizāciju.

R. N.

HAMILTONA

● Latviešu gaidu un skautu vienību vecāku padome 14. janvārī plkst. 7.30 vakarā Dalewood skolas zālē rīko DV teātra Kanadā izrādi — A. Brigaderes drāmu „Raudupiete", ar kuru ansamblis nesen aizvadītajās teātra dienās Toronto izpelnījās Adolfa Alunāna ceļojošo piemiņas balvu. Ieeja pieaugušiem 2,50 dol., bērniem puscena, bet gaidām un skautiem formas tērpos ieeja brīva. Izrādes atlikums paredzēts gaidu un skautu vienību izdevumu segšanai vasaras nometnē.

TORONTO ZIŅAS

● TLTA ģimnazijas audzēkņu vecāku un skolotāju sanāksme notiks 15. janvārī plkst. 2 dienā Latviešu namā. Paredzēta dažādu jautājumu iztirzāšana attieksmē uz ģimnazijas darbu, kādēļ vēlams, lai no katras ģimenes piedalītos abi vecāki.

● DV Toronto nodaļas pirmais bingo spēles vakars 5. janvārī Latviešu namā bija pulcinājis 28 spēlētājus, kuri laimestos ieguva kopsummā 54 dol. Sarīkojuma atbildīgais vadītājs V. Jostiņš, vakaru atklājot, izteicās, ka bingo spēle sevišķi iecienīta dažādās labdarības organizācijās un draudzēs, bet latviešu sabiedrībai līdz šim bijusi maz pazīstama. Sakarā ar pastāvošajiem noteikumiem, spēles varēs notikt katru otru nedēļu. Nākošā paredzēta 19. janvārī, plkst. 8 vakarā. Ar bingo spēles techniskajiem noteikumiem dalībniekus iepazīstināja A. Broka, kas uzņēmusies sarīkojumu technisko vadību. Spēles dalībniekiem laimestos katrā sarīkojumā sadalīs pusi no ienākumiem. Pirmajā vakarā parastajās spēlēs katrs pa 4 dol. laimēja F. Taurens, H. Ibergs, M. Jonāne, V. Briede, R. Zamlovska un S. Meldere, bet divās speciālajās spēlēs pa 15 dol. — R. Norītis un F. Taurens. Skaitļu izsaucēja pienākumus veica E. Ābele, bet spēles gaitai sekoja vairākas tiesneses. Nodaļas vanadzes bija klājušas arī kafijas galdu.

● Nakts miegā savā mājā ar sirdstrieku miris 63 gadus vecais Alberts Užāns. Viņu pārpelnoja 7. janvārī, aizlūgumu vadot māc. A. Čopam. Nelaiķis atstāj dzīvesbiedri — Toronto pazīstamo ārsti Silviju Užāni, meitu Rutu, kura strādā par slimnīcas māsu, un dēlu — medicīnas studentu Elmāru.

● „Starp debesīm un elli" sauksies gadskārtējais mākslinieku karnevāls, kas šogad notiks 10. februārī plkst. 8 vakarā Kolumba zālē. Karnevāla atbildīgais vadītājs būs J. Zuntaks, bet humoristisko nakts izdevumu rediģēs Ēriks Dzenis. Pēc iepriekšējo gadu parauga rotācijas kārtībā četri mākslinieki ziedos savus darbus labāko masku godalgošanai un sarīkojuma loterijai. Masku godalgošanas komisijā darbosies mākslinieks V. Reinholds, izraudzīta dāmu pārstāve un kāds no viesiem. Ielūgumu metu šogad zīmēs Ēriks. Dzenis, tos izsūtīs visiem līdzšinējiem karnevālu apmeklētājiem un labvēļiem. Ja starplaikā kāds būtu mainījis dzīvesvietu, jaunā adrese paziņojama J. Zuntakam, (205 Glendonwynne Rd., Toronto 9, Ont., tālr. 762-0285). Karnevāla financiālās lietas pārzinās Z. Jurševskis, (1425 A Bloor St. W. Tor. 9, tālr. 536-8183), kur iepriekšpārdošanā būs iegādājamas arī ieejas kartes, kuru cena paredzēta 5 dol. no personas, pie kam reģistrēto galdiņu izvēle pieteikšanās kārtībā. Mākslinieku vienības Latvis biedru sapulcē E. Krūmiņa vadībā vienojās pieņemt aicinājumu rīkot mākslas izstādi Montreālā pasaules izstādes laikā, kad 20. maijā paredzēta latviešu diena. Biedru sapulce par pilntiesīgu biedru uzņēma līdzšinējo jaunbiedru Alfredu Jaunzemi.

● Sv. Jāņa draudzē archibīskaps A. Lūsis salaulājis Arnoldu Žani Krūmiņu ar Florenci Neimani.

● Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdi Saulainē pie Kritušo karavīru pieminekļa 14. janvārī plkst. 5.30 pēcpusdienā rīko bijušie Kurzemes cīnītāji. Pēc svētbrīža saviesīgs vakars Saulaines telpās.

● TLB inženieru un techniķu kopas kārtējā sanāksmē 13. janvārī plkst. 8 vakarā Latviešu namā prof. G. Šubiņš referēs par ūdeņu pētniecības problēmām.

● Austrumu draudzē māc. A. Briedis kristījis Ēriku Jāni Ābeli, Edgara un Zigridas dēlu.

Albertas darvas smiltis

(Nobeigums)

Albertas provinces valdība 1962. gada oktobrī šādu atļauju arī piešķīra. Sekojošie inženieru un financistu pētījumi un aprēķini noskaidroja, ka nepieciešams daudz plašāks pasākums nekā sākumā domāts. Šai attīstības fazē Sun Oil Company Ltd. kļuva par projekta galveno financētāju 75% apmērā un garantēja 75% no iegūtās jēleļļas nogādāt uz savu Sarnijas rafinēriju. 1964. gada februārī valdība pilnībā apstiprināja projektu, paredzot ražot 45.000 mucu sintētiskās jēleļļas dienā. Tā paša gada septembrī uzsāka rūpniecības kompleksa būvi un ieplānoja, ka pilnas jaudas ražošanu uzsāks 1967. gada septembrī.

Tuvojoties rūpniecības kompleksam pa ceļu, kas vijas cauri kokiem un krūmiem apaugušai zemei, skatienu saista 350 pēdu augstais dūmenis, kas slaidi paceļas zaļojošo koku aizmugurē patālajā Atabaskas upes krastā. Dūmeni apņem grupa ēku un iesākto būvju, kas izvērstas 100 akru platībā. Tas ir iesākums šim 230 milj. dolaru projektam. Še tūkstošiem strādnieku, kokamatnieku, metinātāju, cauruļlicēju un citu arodvīru dzīvo it jaukās mājiņās uz riteņiem. Strādājot 9 stundas dienā un 6 dienas nedēļā, viņi pārvērš inženieru ieceres un plānus īstenībā.

Mazā paraugrūpnīcā tuvu upei jau vairāk nekā gadu turpinās pārbaudes un eksperimenti, lai pētītu un noskaidrotu iespējamas komplikācijas karstā ūdens plūsmes procesā. Būvē atrodas arī cauruļvads uz Edmontonu, lai to savienotu ar starpprovinču cauruļvadu Austrumkanadai. Great Canad'an Oil Sand's un Canadian Bechtel Ltd. inženieriem jāatrisina izšķirīgs jautājums: Vai varēs visās fazēs iedarbināt šo daudzpakāpju smilšu izrakšanas un attīrīšanas procesu tik gludi, lai pasākums dotu peļņu arī temperatūrā, kura bieži noslīd uz 40—60 grad'em zem nulles? Inženieri ir pārliecināti, ka tas izdosies. Tā, piemēram, rokot smiltis nepārtraukti 24 stundas dienā, tās var pasargāt no sasalšanas.

Eļļas smilšu sarakšana visumā ir vienkārša kā ieplānotā ātruma, tā arī iegūšanas kvantuma ziņā. Lai apmierinātu rūpniecības pieprasījumu pēc vismaz 100.000 tonnu smilšu dienā, lietos divus spēcīgus spaiņratu racējus un celtņus, kuri īpaši izprojektēti Vācijā. Katrs no tiem spēs izrakt 100.000 tonnu smilšu dienā, katrai celtņa spaiņlāpstai vienā pagrābienā izceļot vienu kubikjardu smilšu, kuras uzmetīs uz ātrslīdētājas lentes. Tā savukārt būs spējīga pārvietot 144.000 tonnu smilšu dienā. Šāds kvantums būs nepieciešams, rūpnīcai vēlāk strādājot ar pilnu jaudu.

Karstā ūdens plūsmes process eļļas atdalīšanai norisinās, maisot smiltis ar tvaiku un ūdeni rotējošās mucās. Iegūtais maisījums saplūst īpašās ar ūdeni pildītās atdalīšanas tvertnēs. Darvainā eļļa pie tam plūst pa ūdens virsmu un to nokrejo. Tad sākas nākošais apstrādāšanas posms, lai atdalītu vēl palikušo ūdeni no smalkas smilts nosēdnes. Šai procesa fazē bitumens vēl ir par lipīgu, lai to jau varētu lietot. Tādēļ masu pārsūknē karsēšanas tvertnēs, kuras ražo 3000 tonnu koksa dienā. Lai atdalītu sēru un uzlabotu pašu jēleļļu, procesā lieto katalistisko ūdeņraža apstrādājumu, kas prasa gandrīz 60 milj. kubikpēdu ūdeņraža, kuru iegūst turpat rūpnīcā. Gala produkts ir augstvērtīga sintētiskā jēleļļa ar aptuveni 42 gradu grimšanu — maisījums, kas satur benzīnu, petroleju un eļļu, mazliet smagāku par apkures eļļu.

Citā rūpnīcas sektorā iegūst 375 t.s. garās tonnas (šī tonna ir 2240 mārciņu) sēra no ūdeņraža sulfāta. Radušos blakusproduktu koksu pulverizē un izlieto par degvielu trīs lieliem tvaika katliem, kuri spēj ražot pietiekami enerģijas 65.000 kilovatu strāvas iegūšanai. Ar to pietiek, lai apgādātu pilsētu ar 10.000 iedzīvotājiem.

Kad 1967. gada septembrī Great Canadian Oil Sand's rūpnīca uzsāks ražošanu, tā būs pirmā, kas izmantos Albertas darvas smilšu vērtību. Ar projekta iespēju un ekonomijas pārbaudes labvēlīgu iznākumu un ar tālāku technoloģisko attīstību šis pasākums var kļūt par eļļas nodrošinājumu visai Ziemeļamerikai uz daudziem gadiem.

Fas

Viņš uzbūra br

IEVĒROJAMO FILMU MEISTARU UN ORG

Ja domājam par notikumiem vecajā gadā, kuri garos rakstos atspoguļojas visas pasaules presē, tad ar dziļām sērām jānin lielā amerikāņu filmu meistara Volta Disneja nāve. Viņš mira 15. decembrī, 10 dienu pēc tam, kad bija saņēmis neskaitāmus apsveikumus 65. dzimšanas dienā. Pēc plaušu vēža operācijas viņš vairs neatžirga.

Nav pasaulē tādas valsts vai vietas, kur ļaudis nebūtu redzējuši vai dzirdējuši par Volta Disneja ražotajām filmām, priecājušies par oriģinālo izdomu un pieeju —. parādīt visniecīgāko būtni vai dzīvnieku tā, lai katrs skatītājs — jauns vai vecs — dzīvotu līdz un filmu skatītos ar lielāko interesi. To varam teikt arī par latviešiem. Cik daudz laika gan neesam pavadījuši pie televīzijas aparāta vai kinoteātros, skatoties Volta Disneja filmas, kuras visi kritiķi atzīst par vērtīgu un audzinošu garīgu barību, kas daudzus jauniešus atturējusi, vismaz daļēji, no mazvērtīgajām detektīvu un slepkavošanas filmām.

Sākot ar 1923. gadu, kad parādījās V. Disneja pirmās zīmētās īsfilmas ar Mikipelītes, Donalda Daka, Gūfija un citām figūrām, viņš stājās pie garo filmu producēšanas: pasakām, uzņēmumiem dzīvnieku valstī, patiesiem dzīves notikumiem un ceļojumu filmām, kuru skaits līdz viņa nāvei sasniedza jau 600. Cik daudz atzinības rakstu, godalgu un „oskaru" Volts Disnejs saņēmis par savām filmām, to grūti pateikt, bet aptuveni rēķina ap 900 apbalvojumu. ASV prezidents Džonsons viņu apbalvoja arī ar augstāko civilistu goda ordeni, bet 1964. gadā viens no franču lielākajiem žurnāliem Disneju ierindoja kā pirmo kandidātu Nobela prēmijai. Būdams patiess filmu ražošanas ģenijs, Disnejs prata rūpēties arī par uzņēmuma materiālo pusi, augšanu un jaunu ceļu meklēšanu. Kopā ar vecāko brāli Roju Volts Disnejs iegādājās Kalifornijā 160 akru lielu īpašumu Anaheimas pilsētiņas tuvumā, kuru nosauca par Disnejzemi, un sāka tur celt savu pasaku tēlus un pilis. Šo brīnumzemi 1955. gadā atklājot, tās vērtību ar visām celtnēm vērtēja ap 5 milj. dolaru. Tūristiem un privātām firmām arvien vairāk veltījot uzmanību un līdzekļus jaunajam Disneju pasākumam, tas nemitīgi auga, veidojās un pletās plašumā, piepildot visas Volta

Disneja ieceres
dīt patiesu brīn
niem, tā pieaug
zemē jau ieguldī
ru. Lielo panā
abi brāļi sāka c
pasauli Floridā,
ņas tuvumā, kur
27.000 akriem
fantazijas zeme
projektā. Bet šī
les atklāšanu V
neredzēs. Tomēr
lifornijā paliks
ģeniālajam darb
gadu apmeklēs
ku.

Torontiete Da
sen atgriezās n
ļojuma, mūsu
strādniekam pa
spaidus un vēr
mē Kalifornijā

„Par Disnejze
tikai lasījusi a
un redzējusi vai
levīzijā, taču,
pašas acīm, bij
steigta. Savā

T

(Pārnesum

rēs notikt Seš
kursi. ALJA la
su plānošanā
mos vēlas jo c
pārējām organi
nu biedru iein
apkārtrakstus
ziņām par ALJ
domiem, darbin
apkārtraksta s
va Dzintrai Sp
sender St., N.W
C. 20016), kurai
teriāli, un Ruta

Bez jau agrāk
niešu lidojumi
tumkrasta dzie
francisko šal v
pas latviešu 2.
Hanoverā nāko
lēma organizē
uz Eiropu ar
notiktu laikā
3. augustam,
startējot India
arī Toronto,
tu Frankfurte
Turpretim līd
francisko vald
28. jūnija līdz
šinai startējot
jamu starpnos

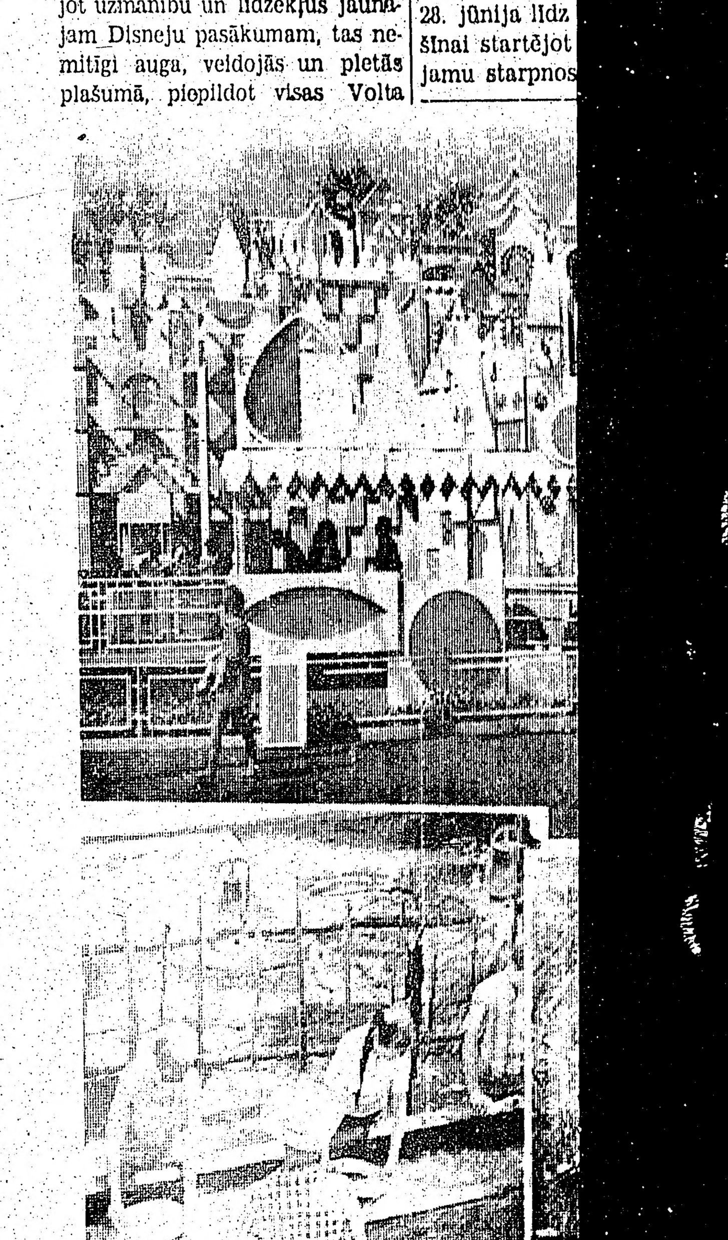

KRUST

Augšējā attēlā: Mazā pasaule ir viena no d
rot no ūdens līmeņa perspektīvas.— Anakšeiā
ātam atrada zelta graudiņus
žu. — Uzņēmumā pa labi: Dace Līgere atzīna
žoties Tahiti terasē Disnejzemes tropu joslā
Līgere

...TO ZIŅAS

ba zālē. Karnevāla atbildīgais vadītājs būs J. Zuntaks, bet humoristisko nakts izdevumu rediģēs Ēriks Dzenis. Pēc iepriekšējo gadu parauga rotācijas kārtībā četri mākslinieki ziedos savus darbus labāko masku godalgošanai un sarīkojuma loterijai. Masku godalgošanas komisijā darbosies mākslinieks V. Reinholds, izraudzīta dāmu pārstāve un kāds no viesiem. Ielūgumu metu šogad zīmēs Ēriks Dzenis, tos izsūtīs visiem līdzšinējiem karnevālu apmeklētājiem un labvēļiem. Ja starplaikā kāds būtu mainījis dzīvesvietu, jaunā adrese paziņojama J. Zuntakam, (205 Glendonwynne Rd., Toronto 9, Ont., tālr. 762-0285). Karnevāla financiālās lietas pārzinās Z. Jurševskis, (1425 A Bloor St. W. Tor. 9, tālr. 536-8183), kur iepriekšpārdošanā būs iegādājamas arī ieejas kartes, kuŗu cena paredzēta 5 dol. no personas, pie kam reģistrēto galdiņu izvēle pieteikšanās kārtībā. Mākslinieku vienības Latvis biedru sapulcē E. Krūmiņa vadībā vienojās pieņemt aicinājumu rīkot mākslas izstādi Montreālā pasaules izstādes laikā, kad 20. maijā paredzēta latviešu diena. Biedru sapulce par pilntiesīgu biedru uzņēma līdzšinējo jaunbiedru Alfredu Jaunzemi.

● Sv. Jāņa draudzē archibīskaps A. Lūsis salaulājis Arnoldu Žani Krūmiņu ar Florenci Neimani.

● Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdi Saulainē pie Kritušo karavīru pieminekļa 14. janvārī plkst. 5.30 pēcpusdienā rīko bijušie Kurzemes cīnītāji. Pēc svētbrīža savīesīgs vakars Saulaines zālē.

● TLB inženieŗu un techniķu kopas kārtējā sanāksmē 13. janvārī plkst. 8 vakarā Latviešu namā prof. G. Subiņš referēs par ūdeņu pētniecības problēmām.

● Austrumu draudzē māc. A. Briedis kristījis Ēriku Jāni Ābeli, Edgara un Zigridas dēlu.

...darvas smiltis

ruma, tā arī iegūšanas kvantuma ziņā. Lai apmierinātu rūpniecības pieprasījumu pēc vismaz 100.000 tonnu smilšu dienā, lietos divus speciālus spaiņratu racējus un celtņus, kuŗi īpaši izprojektēti Vācijā. Katrs no tiem spēs izrakt 100.000 tonnu smilšu dienā, katrai celtņa spaiņlāpstai vienā pagrābienā izceļot vienu kubikjardu smilšu, kuŗas uzmetīs uz atrslīdētājas lentes. Tā savukārt būs spējīga pārvietot 144.000 tonnu smilšu dienā. Šāds kvantums būs nepieciešams, rūpnīcai vēlāk strādājot ar pilnu jaudu.

Karstā ūdens plūsmes process eļļas atdalīšanai norisinās, maisot smiltis ar tvaiku un ūdeni rotējošās mucās. Iegūtais maisījums saplūst īpašās ar ūdeni pildītās atdalīšanas tvertnēs. Darvainā eļļa pie tam plūst pa ūdens virsmu un to nokrejo. Tad sākas nākošais apstrādāšanas posms, lai atdalītu vēl palikušo ūdeni no smalkās smilts nosēdnes. Šai procesa fazē bitumens vēl ir par lipīgu, lai to jau varētu lietot. Tādēļ masu pārsūknē karsēšanas tvertnēs, kuŗas ražo 3000 tonnu koksa dienā. Lai atdalītu sēru un uzlabotu pašu jēleļļu, procesā lieto katalistisko ūdeņraža apstrādājumu, kas prasa gandrīz 60 milj. kubikpēdu ūdeņraža, kuŗu iegūst turpat rūpnīcā. Gala produkts ir augstvērtīga sintētiskā jēleļļa ar aptuveni 42 gradu grimšanu — maisījums, kas satur benzīnu, petroleju un eļļu, mazliet smagāku par apkures eļļu.

Citā rūpnīcas sektorā iegūst 375 t.s. garās tonnas (šī tonna ir 2240 mārciņu) sēra no ūdeņraža sulfāta. Radušos blakusproduktu koksu pulverizē un izlieto par degvielu trīs lieliem tvaika katliem, kuŗi spēj ražot pietiekami enerģijas 65.000 kilovatu strāvas iegūšanai. Ar to pietiktu, lai apgādātu pilsētu ar 10.000 iedzīvotājiem.

Kad 1967. gada septembrī Great Canadian Oil Sand's rūpnīca uzsāks ražošanu, tā būs pirmā, kas izmantos Albertas darvas smilšu vērtību. Ar projekta iespēju un ekonomijas pārbaudes labvēlīgu iznākumu un ar tālāku technoloģisko attīstību šis pasākums var kļūt par ļoti nozīmīgu visai Ziemeļamerikai uz daudziem gadiem. Fas

Viņš uzbūra brīnumu pasauli

IEVĒROJAMO FILMU MEISTARU UN ORGANIZĀTORU VOLTU DISNEJU PIEMINOT

Ja domājam par notikumiem vecajā gadā, kuŗi gaŗos rakstos atspoguļojas visas pasaules presē, tad ar dziļām sērām jāmin lielā amerikāņu filmu meistara Volta Disneja nāve. Viņš mira 15. decembrī, 10 dienu pēc tam, kad bija saņēmis neskaitāmus apsveikumus 65. dzimšanas dienā. Pēc plaušu vēža operācijas viņš vairs neatžirga.

Nav pasaulē tādas valsts vai vietas, kur ļaudis nebūtu redzējuši vai dzirdējuši par Volta Disneja ražotajām filmām, priecājušies par oriģinālo izdomu un pieeju — parādīt visniecīgāko būtni vai dzīvnieku tā, lai katrs skatītājs — jauns vai vecs — dzīvotu līdz un filmu skatītos ar lielāko interesi. To varam teikt arī par latviešiem. Cik daudz laika gan neesam pavadījuši pie televīzijas aparāta vai kinoteātros, skatoties Volta Disneja filmas, kuŗas visi kritiķi atzīst par vērtīgu un audzinošu garīgu barību, kas daudzus jauniešus atturējusi, vismaz daļēji, no mazvērtīgajām detektīvu un slepkavošanas filmām.

Sākot ar 1923. gadu, kad parādījās V. Disneja pirmās zīmētās īsfilmas ar Mikipelītes, Donalda Daka, Gūfija un citām figūrām, viņš stājās pie gaŗo filmu producēšanas: pasakām, uzņēmumiem dzīvnieku valstī, patiesiem dzīves notikumiem un ceļojumu filmām, kuŗu skaits līdz viņa nāvei sasniedza jau 600. Cik daudz atzinības rakstu, godalgu un „oskaru" Volts Disnejs saņēmis par savām filmām, to grūti pateikt, bet aptuveni rēķina ap 900 apbalvojumu. ASV prezidents Džonsons viņu apbalvoja arī ar augstāko civīlistu goda ordeni, bet 1964. gadā viens no franču lielākajiem žurnāliem Disneju ierindoja kā pirmo kandidātu Nobeļa prēmijai. Būdams patiess filmu ražošanas ģenijs, Disnejs prata rūpēties arī par uzņēmuma materiālo pusi, augšanu un jaunu ceļu meklēšanu. Kopā ar vecāko brāli Roju Volts Disnejs iegādājās Kalifornijā 160 akru lielu īpašumu *Anaheimas pilsētiņas tuvumā*, kuŗu nosauca par Disnejzemi, un sāka tur celt savu pasaku tēlus un pilis. Šo brīnumzemi 1955. gadā atklājot, tās vērtību ar visām celtnēm vērtēja ap 5 milj. dolaru. Tūristiem un privātām firmām arvien vairāk veltījot uzmanību un līdzekļus jaunajam Disneju pasākumam, tas nemitīgi auga, veidojās un plētās plašumā, piepildot visas Volta Disneja ieceres un sapņus — radīt patiesu brīnumzemi kā bērniem, tā pieaugušajiem. Disnejzemē jau ieguldīti 75 milj. dolaru. Lielo panākumu ierosināti, abi brāļi sāka celt jaunu Disnejpasauli Floridā, Orlando pilsētiņas tuvumā, kur 3 gadu laikā uz 27.000 akriem pacelsies jauna fantazijas zeme 100 milj. dolaru projektā. Bet šīs brīnumu pasaules atklāšanu Volts Disnejs vairs neredzēs. Tomēr Disnejzeme Kalifornijā paliks piemineklis viņa ģeniālajam darbam, kuŗu katru gadu apmeklēs miljoniem cilvēku.

Torontiete Dace Liģere, kas nesen atgriezās no Kalifornijas ceļojuma, mūsu laikraksta līdzstrādniekam pastāstīja savus iespaidus un vērojumus Disnejzemē Kalifornijā:

„Par Disnejzemi līdz šim biju tikai lasījusi aprakstus žurnālos un redzējusi vairākas īsfilmas televīzijā, taču, skatot visu dabā pašas acīm, biju vairāk nekā pārsteigta. Savā laika iedalījumā Disnejzemes apskatei biju paredzējusi tikai vienu dienu, bet tas izrādījās daudz par maz, lai ar visu iepazītos un redzētu. Tur būtu jāpavada vismaz trīs vai četras dienas, tad atliktu laiks arī galvenās ielas veikalu, piemiņas lietu stendu, grāmatu un citu izstādes telpu apskatei.

Vadoties pēc kopīgā visu novietņu un celtņu plāna, devos skatīt vispirms to, kas, pēc nosaukumiem spriežot, likās interesantākais. Izbraucos ar mazo pasažieŗu bānīti apkārt visai „zemei", cauri tuneļiem un pāri tiltiem, un abās „dzelzceļa" malās bija ko skatīt, viens pārsteigums pēc otra. Tāpat džungļu braucienā pa ūdensceļiem no kuģīša varēja vērot džungļu iemītniekus — krokodīlus, ziloņus, hijēnas, gorillas un citus, kuŗi visi kustējās, it kā būtu dzīvi. Izmēģināju arī zelta rakstuvēs skalot smiltis un atrast sietā zelta graudus ar paņēmieniem, kādus lietoja pirmie ieceļotāji Amerikā; braucu ar pasta ratiem, tādiem pašiem, kādus bieži var redzēt filmās. Arī mūsu īsajā izbraucienā kādā vietā kliegdami mums uzbruka indiāņi... Ar patiku vēroju pasaku valsti — Pelnrušķītes pili, vēja sudmalas, ceļojumu milzu vaļa rīklē un daudz citu kādreiz lasīto pasaku tēlu. Visu pa vilciena logu no zemes līmeņa, vai skatījumā no augšas, tāpat braucienos ar laivām vai kuģīšiem redzēto nav iespējams aprakstīt un izstāstīt, jo vajadzētu veselu laikraksta lappusi. Bet ieteicu visiem, kam vien rodas izdevība nokļūt Disnejzemes tuvumā, to noteikti apskatīt. Neviens to nenožēlos."

J. V.

Latviešu audzinātājas piemiņai

No Rīgas saņēmu skumjo vēsti, ka pēc grūtām ciešanām mirusi Marta Daugule, viena no izcilākajām personībām latviešu izglītības laukā.

Marta Daugule ziedoja visu savu gaŗo mūžu audzinātājas darbam, strādādama pašaizliedzīgi un klusi. Viņa nevēlējās svinēt jubilejas un viņas vārds netika daudzināts laikrakstos, kaut viņa izaudzinājusi vairākas paaudzes latviešu gara kultūras darbinieku. Kā piemērus minēšu tikai dažus vārdus: Dr. Marta Rasupe, kuŗai nesen piešķirta Eiropas latviešu kultūras balva par nopelniem latviešu kultūras popularizēšanā, ir M. Daugules audzēkne, tāpat Anna Ābele-Dārziņa u. c. No vairākām skolām, kuŗās M. Daugule strādājusi, minēšu tikai divas, ar kuŗām viņu saistīja ilgstoša darbība: vēl pirms neatkarīgās Latvijas valsts nodibināšanās M. Daugule ilgus gadus bija Valmieras meiteņu ģimnazijas priekšniece, bet Latvijas patstāvības laikā mācīja latviešu valodu Franču licejā Rīgā.

Savos audzēkņos Marta Daugule par visu vairāk centās ieaudzināt stingru, nelokāmu pienākuma apziņu, darba mīlestību un goda prātu. Ārkārtīgi imponēja viņas taisnīgums, stingrie paidagoģiskie un morāliskie principi, no kuŗiem viņa neatkāpās nekādu materiālu vai politisku apsvērumu dēļ. Mūsu materiālistiskajā laikmetā viņa bija un palika līdz pēdējam brīdim pārliecināta ideāliste.

Apbrīnojams bija Martas Daugules garīgo interešu plašums un vispusība, viņas spēja jūsmot par literātūru, mūziku, glezniecību u. c. Nekad neaizmirsīšu savu pirmo ceļojumu uz Itāliju kopā ar viņu: kaut jau sen pāri pusmūžam, viņa aizrāvās kā bērns no Florences mākslas vērtībām! Šīs intereses un spēju jūsmot M. Daugule bija saglabājusi līdz pēdējam brīdim: savās vēstulēs viņa arvien izjautāja mani par mākslas iespaidiem ārzemēs, par Edinburgas festivālu u. c. Martas Daugules mūža pēdējais posms bija ārtkārtīgi smags, jo viņa bija kļuvusi simtprocentīgs invalids un nespēja vairs kustēties. Tomēr līdz pēdējam brīdim viņa nežēlojās par fiziskajām ciešanām, bet vienīgi par to, ka laupīta iespēja apmeklēt mākslas sarīkojumus.

Cik iecienīta un iemīlēta bija M. Daugule savu audzēkņu vidū, par spīti ārkārtīgajai stingrībai, to liecina fakts, ka viņas dzimšanas diena janvāŗa sākumā bija kļuvusi par dienu, kad viņas mājā sastapās audzēkņi no visdažādākajām paaudzēm. Šī tradicija esot turpinājusies arī visus pēdējos gadus. Tikai šogad viņas mājas durvis paliks slēgtas, jo Marta Daugule atdusēsies Valmieras kapos blakus savai mātei — saskaņā ar viņas vēlēšanos...

Martas Daugules audzēkne
Austra Augenberga

Tautas lūgšana gadmijā

(Pārnesums no 1. lpp.)

rēs notikt Sešu nedēļu nogaļu kursi. ALJA latviešu valodas kursu plānošanā un citos pasākumos vēlas jo cieši sadarboties ar pārējām organizācijām, bet jaunu biedru ieinteresēšanai izdos apkārtrakstus ar interesantām ziņām par ALJAs veikumiem, nodomiem, darbiniekiem u.t.t. Šāda apkārtraksta sagatavošanu uzdeva Dzintrai Spuriņai (4009 Fessender St., N.W., Washington, D. C. 20016), kuŗai iesūtāmi visi materiāli, un Rutai Karulei.

Bez jau agrāk plānotajiem jauniešu lidojumiem uz ASV rietumkrasta dziesmu svētkiem Sanfrancisko šai vasarā un uz Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkiem Hanoverā nākošā gadā, valde nolēma organizēt īpašu lidojumu uz Eiropu arī šai vasarā. Tas notiktu laikā no 17. jūlija līdz 3. augustam, speciāllidmašīnai startējot Indianapolē, nolaižoties arī Toronto, bet galamērķis būtu Frankfurte pie Mainas Vācijā. Turpretim lidojumam uz Sanfrancisko valde ieteica laiku no 28. jūnija līdz 10. jūlijam, lidmašīnai startējot Ņujorkā ar iespējamu starpnosēšanos arī Čikagā. Lidojums uz Eiropu šai vasarā, ja rastos ap 100 interesentu, maksātu ap 275 dol. Priekšinformāciju sniedz un pieteikšanos lidojumam uz Sanfrancisko un Eiropu pieņem ALJAs vicepriekšsēdis U. Augenbergs (5141 N. Kingsley Dr., Indianapolis, Ind. 46025) un Dzintra Spuriņa, kuŗas adrese jau minēta augstāk.

☆

Arī Divreizdivi nometnes organizēšanas darbinieki nometnes vadītāja U. Gravas vadībā izmantoja ALJAs dienas, lai 31. decembrī sanāktu īpašā sēdē. Tajā U. Grava vēstīja, ka nometne šogad notiks nedēļā pirms Darba svētkiem Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes lauku īpašumā Katskiļu kalnos un ka sarunas ar draudzi šai jautājumā jau tikpat kā pabeigtas. Nometnes saimnieks arī šai gadā būs Valdis Daiga no Toledo, kuŗš starplaikā kļuvis arī par ALJAs vades priekšsēdi. Par plāniem šāgada Divreizdivi nometnei mūsu laikrakstā jau bijusi plaša informācija. Pretēji iepriekšējiem gadiem šoreiz Divreizdivi programma daudzo dažādo nodarbību vietā būs koncentrēta tikai uz dažām praktiskām nozarēm, kuŗās nometnes dalībnieki darbotos katru dienu un tā iegūtu pamatīgas zināšanas attiecīgajā laukā. Ievērojama loma piekritīs koŗa dziedāšanai. Nometnei būs sagādāti kvalificēti lektori, kādēļ Divreizdivi vadība cer, ka latviešu draudzes un organizācijas neliegs jauniešiem atbalstu nometnes apmeklēšanai.

Padomā šogad radīt īpašu Divreizdivi vadības loka palīgu puduri, kuŗā aicinās piedalīties jauniešus, kuŗi nometnē jau bijuši vairākus gadus. V. Daigas vadībā šie jaunieši praktizēsies sabiedriskā darba uzdevumos, palīdzot arī vadīt nometnes programmu. Bez jau mūsu laikrakstā iepriekš minētajiem, Divreizdivi vadības loks papildināts ar tautiskā mantojuma puduŗa vadītājām Ilzi Ievāni no Čikagas un Dagniju Staško no Toronto, tāpat ar administrātīvā personāla locekļiem — sekretārēm Ievu Bērziņu un Aldu Tālbergu, kasieri Māru Mīlgrāvi un „īpašu uzdevumu ierēdni" Māri Zaķi. Visi šie jaunie administrācijas darbinieki izraudzīti no rīcības komitejas, kuŗa organizēja ALJAs dienas Ņujorkā.

L.

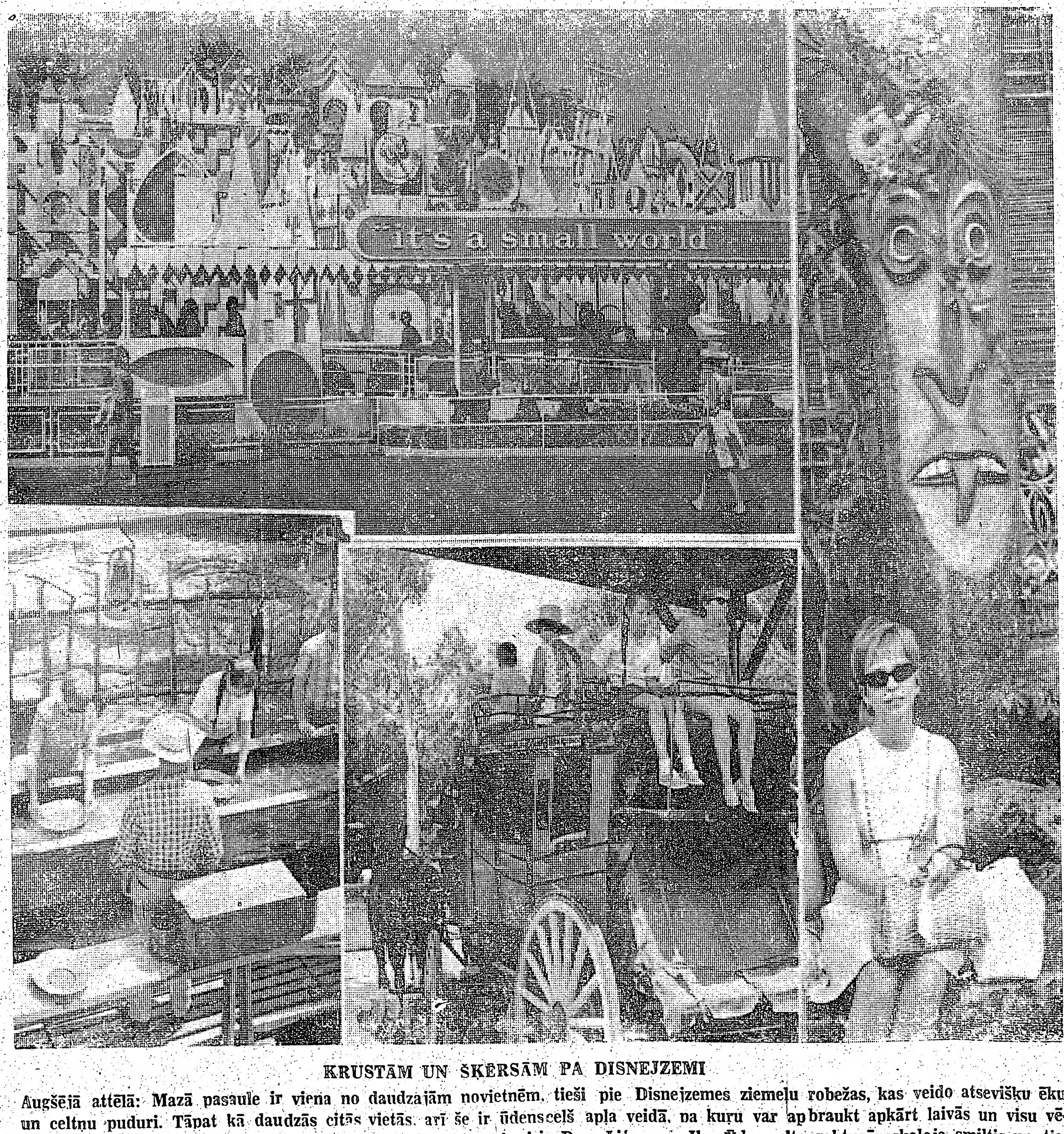

KRUSTĀM UN ŠĶĒRSĀM PA DISNEJZEMI

Augšējā attēlā: Mazā pasaule ir viena no daudzajām novietnēm, tieši pie Disnejzemes ziemeļu robežas, kas veido atsevišķu ēku un celtņu puduri. Tāpat kā daudzās citās vietās, arī še ir ūdensceļš apļa veidā, pa kuŗu var apbraukt apkārt laivās un visu vērot no ūdens līmeņa perspektīvas.— Apakšējā uzņēmumā pa kreisi: Dace Liģere un Ilze Ūdre zelta raktuvēs skaloja smiltis un tiešām atrada zelta graudiņus, bet braucienā ar pasta ratiem (apakšā, vidū) viņām vēlāk uzbruka indiāņi un „izkontrolēja" bagāžu. — Uzņēmumā pa labi: Dace Liģere atzina, ka „pēc 10 stundu steigas un skriešanas caur pasaku krāsaino brīnumzemi apsēžoties Tahiti terasē Disnejzemes tropu joslā elpas atvikšanai, gribas gandrīz izkārt mēli", kā to dara Tangaboa tēls aiz viņas.
Foto: Gunārs Ūdris un Dace Liģere

☆ Pazīstamais latviešu ārsts kalpakietis Dr. med. Kristaps Butuls decembŗa beigās ierindojās 70 gadīgo saimē. Jubilāra tēvs Dr. Adams Butuls piederēja pie Latvijas neatkarības veidotājiem un bija viens no Latvijas universitātes dibinātājiem, tā ka jubilārs jau bērna un jaunības dienās bija tuvu lielajiem notikumiem Latvijas valsts dzīvē. Savas trimdas dienas Dr. K. Butuls vada, darbodamies savā speciālitātē — rentgenoloģijā — Vīnē. Viņš ir korporācijas Fraternitas Lettica filistrs.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

DETROITA

⊙ Ziemsvētku dienā ar sirdstrieku miris DV apvienības bij. valdes loceklis Jānis Upīte, dzimis 1900. gadā 1. septembrī Rīgā, ASV ieceļojis 1950. gadā. Pēdējā gaitā uz Woodlawn kapsētas latviešu nodalījumu aizgājēju 29. dec. izvadīja Sv. Pāvila draudzes māc. V. Līventāls, kur atvadījās korporācijas Patria, Korporāciju kopas, Sv. Pāvila draudzes un LAD pārstāvji. No DV apvienības atvadvārdus teica tās pr-ks A. Tīdemanis, atvadoties arī Detroitas latviešu koŗa vārdā. P.Z.

GRAND RAPIDI

⊙ Vecā gada aizvadīšanai un jaunā sagaidīšanai Grand Rapidu tautieši pulcējās Latviešu biedrības namā, kur biedrības visu pulka rīcībā bija nodotas abas zāles. Spēlēja arī divas kapellas J. Sulaiņa un A. Pastara vadībā. Vakara dalībniekus uzrunāja biedrības pr-ks A. Meiers un A. Pastars, novēlot panākumus nākotnē. Biedrības dāmas bija rūpējušās par atspirdzinājumiem un uzkodām. Bija arī loterija ar vairākiem vērtīgiem laimestiem. Sarīkojums devis biedrībai labu atlikumu, kādēļ jācer, ka daļu varēs atlicināt atvēsināšanas ierīču iegādei. V. Z.

LOSANDŽELOSA

⊙ Īsi pirms Ziemsvētkiem, gandrīz visiem Pomonas latviešiem klātesot, ar 80 dzīves gadiem atskatījās aloģiete Emīlija Būmane, dzim. Briede, kuŗu Dienvidkalifornijas latviešu draudzes vārdā apsveica māc. E. Caune, pasniedzot Bībeli, bet draudzes dāmu komitejas vārdā ar ziediem sveica M. Caune, DV apvienības sveicienus jubilārei nodeva E. Grinvalds. Gaviļniece visu mūžu pavadījusi skolu dienestā, pašai gan tikai palaikam strādājot par skolotāju, bet visu laiku palīdzot dzīvesbiedram — Lāčplēša kaŗa ord. kavalierim kpt. Jūlijam Būmanim, kuŗu īsi pirms nāves Vācijā DV organizācija apbalvoja ar zelta nozīmi. Viņa atraitne pie meitas un znota Pomonā ieradās tikai pirms pāris gadiem.

⊙ Dienu pirms Ziemsvētkiem Dienvidkalifornijas draudzes kapos Rose Hill māc. E. Caune izvadīja pēdējā gaitā Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieri Jāni Vītolu, kas ar leukēmiju mira 15. decembrī. Latvijas neatkarības laikā nelaiķis strādāja drošības policijā. Pirms ierašanās Losandželosā, kur pēc pensionēšanās darbojās par baznīcas kopēju Dienvidkalifornijas latviešu draudzē, J. Vītols dzīvoja Broktonā. Atvadrunā kapos aizgājēju cildināja draudzes pr-ks J. Šteinbergs, bet no DV apvienības ar ziediem atvadījās māc. A. Grietēns, sakot arī izvadīšanas lūgšanu. Tā kā aizgājējam Losandželosā tuvinieku nav, tuvāku informāciju sniedz māc. E. Caune — 5530 Radford Ave N., Hollywood, Cal. 91607, U. S. A.

⊙ Pauline Stankevica jau vairākus gadus paralizētām kājām atrodas Longbīčas slimnīcā. Liels bija viņas prieks un pārsteigums, kad nedēļu pirms Ziemsvētkiem apciemojumā ieradās deju kopa Pērkonītis, daļa latviešu koŗa, viņi tautas tērpos, māc. E. Caune un citi viesi. Šo apciemojumu bija izkārtojusi Ērika Brauķe. Bez mūsu tautiešiem slimnīcas ēdamzālē ciemiņu priekšnesumus noskatījās arī daudzi citi slimnieki, pateicoties par latviešu dziesmām un dejām un jauko pārsteigumu.

⊙ Visi Ziemsvētku dievkalpojumi bija labi apmeklēti, sevišķi svētvakarā Dienvidkalifornijas draudzē, kur baznīcēniem pilnas bija pat visas blakustelpas. „Cik pasaule gan maza!", vēlot priecīgus svētkus, pie durvīm šacija mācītājs, jo dievkalpojumā bez vietējiem tautiešiem bija arī viesi no Melburnas, Sidnejas, Adelaides un Pērtas Austrālijā.

⊙ Par spīti atslābumam būvniecībā, līdzekļu sagāde latviešu namam turpinās sparīgi. Tikpat sparīgs ir režisors Ansis Tīpāns, kuŗš nesen latviešu nama fonda līdzekļu vairošanai sācis iestudēt Artura Voitka lugu „Zīmes smiltīs", kuŗā galveno lomu uzņēmusies televīzijas aktrise Ilze Taurina. Izrādē, kuŗa paredzēta 25. februārī, bez viņas un paša režisora piedalīsies Ilga Jankovska, Daira Cilne, Aina Leļiņa, Andrejs Kurmiņš, Jānis Leimanis un Atis Leļiņš. M. V.

PA JAUNATNES . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

Par Ojāru Zariņu rakstā „Ar ģitāru, kokli un otu" stāsta Inta Zariņa, bet Zigrida Daškevica — „Mūsu jaunie sportisti Anglijā". Nodaļā „Mūsu valoda" iztirzātas mūsu visai sarežģītās gramatikas problēmas, kuŗas kā ciets un nepārkodams rieksts vienu otrum nav jābaida, ja vien ir griba mācīties un izvairīties no iepriekšējām kļūdām.

Ļoti interesants ir trīs meiteņu stāstījums „Divas nedēļas Garezerā", kuŗam zīmējumus devusi Sniedze Ruņģe. Chroniskā daļa „Pa mūsu pēdām pasaulē" foto attēlos un rakstos parāda valgu valgā jauniešus — zēnus un meitenes viņu nodarbībās sportā, sanāksmēs, Divreizdivi nometnēs, Jāņu vakarā, skautu un gaidu nometnēs, ELJAs kongresā un citur, kur vien kūsā, aug un veidojas latviešu celma jaunās atvases. Žurnāla nobeigumā nodaļa „Mums raksta, mēs rakstām". Tās ir lasītāju balsis.

„Mēs" 22. numurā no vāka līdz vākam ir 56 lappuses, 9 zīmējumi un 83 fotouzņēmumi.

Gunārs Liepiņš

BEIDZOT MĒNESS IR MŪSU!

Latviešu veterānu mītnē Rota Katskiļu kalnos gadmijā bija pulcējušies ap 30 slēpotāju un viesu no dažādām vietām, lielākai grupai — 11 personām ierodoties no Bostonas, kas priecājās par apmēram divu pēdu dziļo sniegu. Jaunā gada sagaidīšana izvērtās par sevišķi sirsnīgu un omulīgu vakaru, kuŗa nobeigumā veci un jauni draugi atvadoties viens otram uzsauca: „Uz drīzu redzēšanos atkal Rotā!" Tas arī saprotami, jo mītnes saimniece bija gādājusi par bagātīgu mielastu, buka cepeti ieskaitot. Protams, veco gadu aizvadot, salutēja arī ar raķetēm, lēja laimes jaunajam gadam un centās lējumu „iztulkot".

Jaungada sagaidīšana Rotā pagāja arī lielā jautrībā, par kuŗas iemesliem Latviešu kaŗa invalidu apvienības ASV valdes priekšnieka vietnieks Roberts Ancāns pastāsta:

Precīzi gadu mijā mums izdevās īstenot ilgi un lielā slepenībā gatavotu pasākumu, proti — trāpīt mēnesi pašā ģīmī! „Kalnu brigādes komandieŗa" virsaiša Pētera Līča virsvadībā un firsta Edgara Līviņa (latviešu Vernhera fon Brauna un vienīgā zināmā latviešu dižciltīgā) zinātniskajā un techniskajā vadībā, asistējot precīzu optisku instrumentu pazinējiem un labākajiem novērotājiem, ar pilnīgā slepenībā izgatavotiem un līdz pēdējai minūtei neredzētiem ieročiem mēnesi trāpīja pašā ģīmī jau ar otru šāvienu, drošības labā uzdodot pa virsu vēl trešo. Kas ar to panākts, kas iegūts? Pēc precīziem aprēķiniem, ievērojot to, ka mēness no trāpījuma ieguva mazu atgrūdi, to zemē sagaida pēc 244 dienām, 18 stundām un 15 minūtēm — tieši uz veterānu un mednieku kluba balles sākumu Rotā šāgada 3. septembrī. Iegūts būs daudz: atkritīs lielvalstu milzīgo līdzekļu izšķiešana par skriešanos uz mēnesi, kas savukārt dos iespēju par apm. 50% samazināt nodokļus attiecīgo valstu pilsoņiem, nebūs vairs mēnessērdzīgo, naktis kļūs tumšākas, tāpēc kalnos būs labāka gulēšana un tā tālāk.

— an —

PŪCESSPIEĢELIS

Kāds latviešu redaktors no dēkainā filmoperātora Leo Ozola īsi pirms Ziemsvētkiem saņēmis skatu kartīti no Toronto ar šādu tekstu: „Neticīgais Tom! Vai nu tici, ka braucu uz Toronto? Esmu beidzot klāt un dzīvoju zem tiltiem un guļu uz parka beņķiem, latviešu avīzēs ietinies. Tiklīdz dabūšu māju un adresi, tūdaļ tev ziņošu. Tad ņem kokli, lec ragavās un pucē uz Toronto. — Leo."

Leo Ozols nesen bija saistījies Jekstes Atlantic filmsabiedrībā Ņūfaundlendā. Ļoti salstot, viņš pasūtināja īpašas ar elektrību apsildāmas bikses un kamzoli, bet, par spīti bruņojumam, tomēr tikai ar grūtībām spēja izpildīt līgumu. Tad viņš tūlīt traucās uz Toronto, kur, kā liekas, nav varējis atrast apmešanās iespējas. „Latvija Amerikā" līdzstrādnieks izvandīj's visu Toronto priekšpilsētu Vesthillu, kur, pēc pasta zīmoga uz minētās skatu kartītes spriežot, Leo Ozols atradis pagaidmājas un klusībā kārto „lielas lietas" ar kādu kanadiešu filmsabiedrību, kuŗa paredzējusi Toronto uzsākt plašāku filmrūpniecību. Jācer, ka Leo Ozols šai filmrūpniecībā atradīs plašākas darba iespējas un agrāk vai vēlāk parādīsies arī latviešu sabiedrībā.

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

Keswick — PĀRDODAMA ziemas māja:
4 istabas, vannas istaba un saules istaba. Silts un auksts ūdens. Laivas vieta. Cena $6.500.- skaidrā naudā.
Piedāvājumus adresēt šī laikraksta birojā
OFERTE Nr. 5.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Lūdzu klausaities latviešu pusstundu „Brīdis ar Dievu" savā 11. gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.30 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs. Tālrunis 261—4218 A. Lakšmanis, 106 Dorset Rd., Scarborough.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9—3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

15. janvārī, plkst. 3 dievkalpojums. Svētdienas skola. Plkst. 1,30 iesvētes mācība.

22. janvārī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Plkst. 12.30 jauniešu grupa.

Māc A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

15. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma mācību stunda priekšiesvētes vecākai grupai.

29. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums un svētdienas skola.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave. South.

15. janvārī, plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont., tel. MU 5—5098.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā. Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

15. janvārī, pl. 3 p.p. dievkalpojums ar dievgaldu. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Sv. Katrīnas latv. ev.-lut. draudzē kristīta Silvija-Daina Rozentāle Alldes un Volža meita.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel HU 9—3224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

15. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un Bībeles stunda.

22. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un Svētdienas skola.

29. janvārī dievkalpojums angļu valodā plkst. 9.30 no rīta.

5. februārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un gada sapulce.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave. Montreal 29. P. Q. Tel. 484—8394. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

15. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

29. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās, plkst. 4 p.p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek svētdienās, plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl 2.45 p.p. uz viļņiem 1270. Adrese: P.O. Box 285. Station „K" Toronto 12, Ont

ASV BAZNĪCĀS

CIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11 th Ave., Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

8. janvārī, pl. 11 dievkalpojums. Mācītājs A. Rautenšilds.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA 2—2248. Māc. V. Līventāls tālr. WE 3—9326.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1368 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St., Apt. 201. West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327—5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze—2450 Griffin Ave., L.A. Cal. 90031, māc. F. Caune, tālr PO — 98679.

15. janvārī, plkst. 11 no rīta dievkalpojums. Māc. Elmārs Caune, ērģeles Velta Barviks. Pēc dievkalpojuma plkst. 12 draudzes zālē Kārļa Skalbes rīts. Ar referātu piedalās Fēlikss Krusa, skaņu lentē Alma Mača, un vietējie mākslinieki. Ieeja pret ziedojumiem. Kafijas galds.

22. janvārī, plkst. 12 Jauniešu Bībeles stunda un sanāksme.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

BURLINGEMA. (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd. 301 Burlingame Ave.

Santa Rosa, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš. 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

SACRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos.

Apgāda DAUGAVAS VANAGS divas jaunas grāmatas

P. Aigara —

ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ, rom. $3.90

Grāmata par sacelšanos Ungārijā, un cik liela morāla plaisa šķir brīvos un nebrīvos eiropiešus. Drāma, kas risinās starp Londonu un Budapeštu. Cilvēku cildenie centieni un viņu vājības raksta vēsturi. Tikai tas saskata dzīvi, kas raudzījies nāvei acīs. Šī grāmata noteikti jālasa, lai visu to pārdzīvotu . . .

T. Krūkas —

TU DEBESIS TURI SAVĀS ROKĀS, stāsti $3.50

Ar mākslinieces Daces Birkhānes grafiskiem zīmējumiem, rakstīta bērnu vecākiem, skolotājiem - audzinātājiem, visiem, kuŗiem bērnu pasaule tuva. Īsi, spilgti notikumi no autores skolotājas gaitām apraksta bērnu filozofisko dzīves izpratni, viņu priekus un ciešanas, kam bieži par iemeslu esam mēs, pieaugušie. Grāmatas noslēgumā psīcholoģisks apcerējums, pieskaŗoties bērna dvēseles dzīvei.

Grāmatas pasūtināmas DV GRĀMATNĪCĀ —
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

Raits Ritums

Rudenīga pastaiga pa Parīzi

BĒRNĪBĀ SAPŅOTA, VECUMĀ ĪSTENOTA CEĻOJUMA PIEZĪMES

(Nobeigums)

Monmartra piekalnē atrodas daudzie naktslokāli ar slaveno Moulin - Rouge un citiem līdzīgiem. Tos apmeklēt nevarēju, jo mani pavadoņi bija stingri nedzērāji un nesmēķētāji, bez tam tas maksātu pārāk lielu naudu. Šīs izpriecu vietas pieejamas tikai bagātniekiem ar bieziem naudas makiem.

Gandrīz katru dienu iznāca iešana gar Sēnas krastmalu. Tur uzmanību saistīja kilometriem gaŗās „bukinistu" rindas, kuŗi uzkabinājuši savas kastes kā putnu ligzdas uz Sēnas krasta mūŗiem. Ko visu gan te var redzēt un nopirkt! Grāmatas, gleznas, pastkartes, ordeņus, ieročus u. t. t. Redzēju patiešām vērtīgas un retas grāmatas, biezus leksikonus, par samērā lētām cenām. Arī Hitlera „Mein Kampf" labā izdevumā bija pērkama par tikai 5 frankiem (apm. 1 dol.), kaut Vācijā šī grāmata, ja vispār dabūjama, maksā daudzkārt vairāk.

Sēnas otrā krastā, pašā ūdens malā, saulītē gozējās gaŗmataini un bārdaini bīteļi, pīsņiki un gamleri (Ērharda izteiciens), gan atsevišķi pa vienam, gan pārīšos ar tādām pašām gaŗmatainām un izpūrušām meitenēm, gan veselos pulciņos. Pa lielākai daļai tie bija caurbraucēji, sevišķi no Anglijas, bet arī vietējie, kas godīgā sabiedrībā nav ieredzēti. Franču valdība pīsņikus no citām zemēm ielaiž tikai tad, ja tiem ir nauda uzturam un jau zināma apmešanās vieta.

Kā katrai medaļai ir divas puses, tā arī Parīzei. Tā ir skaista, pat ļoti skaista, bet reizē arī nepatīkama. Skaistu to redzam, kad ejam no Luvras uz Triumfa arkas pusi. Tur redzams Tilēriju dārzs un laukums ar daudziem pieminekļiem un skulptūrām, arī Konkordijas laukums, kur franču revolūcijas laikā (1789. — 1794. g.) bija uzstādīta ārsta Giļotīna izgudrota ierīce valdnieku galvu nociršanai (Ludvigam XVI, Marijai Antuanetei u. d. c.; līdz 1795. gadam giļotinēti vairāk nekā 2800 cilvēku). Tur ir arī plašais Elizejas laukums ar slaveno Triumfa arku, kas no 1806. — 1808. gadam celta par godu Napoleonam pēc viņa uzvarām Austrijā. Arka izrotāta neskaitāmiem attēliem no Napoleona kaŗa gaitām. Zem tās atrodas nezināmā kaŗavīra kaps ar mūžīgo uguni par godu kaŗā kritušajiem. Uz šī kapa organizācijas un ārzemju delegācijas arvien noliek vainagus ar lentēm un ziediem. Šis gājiens līdz arkai ir brīnišķīgs. Daudz pieminekļu, skulptūru, zaļumu, plašas un tīras ielas, plašas ietves, pa kuŗām pastaigājas glīti, pat grezni ģērbti cilvēki.

Bet Parīzē ir arī rajoni ne vien nomalēs, bet arī pie pilsētas centra, kuŗos redzamas netīras, nokvēpušas mājas, nelīdzenas ielas, izbrukušas ietves u. t. t. Pat ieeja kādā zooloģiskā un botaniskā dārzā tā izbrukusi, ka var vai papēžus nolauzt. Dažos laukumos nogūlušies nekopti cilvēki ar pudelēm blakus. Atbaidoša ir arī bīteļu vārtīšanās ar visām paunām Sēnas malā, pilsētas dzīvākajā rajonā. Pat metro stacijās reizēm noguruši gulētāji redzami uz pasažieŗiem domātiem soliem. Liekas, ka policija par tiem nemaz nerūpējas. Manuprāt, arī bukinistu kastes stipri bojā Sēnas krastmales ainu. Vai pilsēta šai „utenei" nevarētu ierādīt kādu īpašu, slēgu ēku?

Dzīve Parīzē ir dārga, sevišķi vilnas drānas, arī apavi. Trūkst dzīvokļu, tie arī dārgi. Autosatiksmei vairojoties, trūkst laukumu, kur mašīnas novietot. Naktīs dažās nomaļākās ielās noparkoti tik daudz automobiļu, ka nevar ne cauri izspraukties.

Vēl jāpiemin ir satikšanās ar mūsu rakstnieci Ilonu Leimani. Viņa dzīvo ļoti vientuļi mazā un vienkāršā istabiņā, kur gatavo arī ēdienu uz primitīva pavardiņa. Rakstnieces gars stipri cietis un viņai būtu nepieciešama ārstēšanās, bet — kas par to maksās? Īres maksu par viņas istabiņu nokārto māc. E. Lappuķe, kas regulāri izmaksā arī kādu summu uzturam, bet garīgajā un sabiedriskajā ziņā viņa jūtas vientuļa, jo nevar vairs nekur iekļauties. Dažas reizes satiku rakstnieci pie saviem draugiem, pie kuŗiem biju apmeties. Tad varēju ar viņu parunāties. Saņēmu dāvanai arī viņas dzejoļu grāmatu „Uguns putns" ar sirsnīgu ierakstu, arī vienu viņas dzejoli. Bet gaŗākas sarunas, diemžēl, nebija iespējamas.

ŠIE BĒRNI ATRADA SEV VECĀKUS AR ONTARIO ADOPTĀCIJAS IESTĀŽU PALĪDZĪBU

Photos courtesy Toronto Telegram

LAIMĪGI BĒRNI LAIMĪGĀS ĢIMENĒS

ŠOS BĒRNUS VAR ADOPTĒT

TOM — Toms ir 5 gadus vecs zēns, priecīgs, darbīgs, zināt kārs. Patlaban viņš atrodas pagaidu vecāku mājās kopā ar trim citiem bērniem, un viņi visi lieliski satiek savā starpā. Ik dienas, kad Toms dodas uz bērnu dārzu, viņš jūtas jau kā „liels vīrs". Viņš ir brašs, mazs Ziemeļamerikas indiāņu izcelsmes zēns. Par viņa vecākiem un pārējiem piederīgiem maz kas zināms. Toms ir katoļticīgs, viņam ir brūnas acis un mati, un ar savu tumšo sejiņu viņš ir no galvas līdz kājām lepns mazs indiānis. Toms izies pie jauniem vecākiem pats savu nopelnu dēļ, nekā nezinādams par savu izcelsmi.

DOROTHY — Vecāku šķiršanās dēļ 14 gadu vecā Doroteja palika bez tēva un mātes, tādēļ viņa meklē jaunus vecākus, kas viņu adoptētu. Šī pusaudze ir patīkama rakstura, bet var uzmest lūpiņu un saboztiies, kad neapmierināta. Viņa ir paklausīga un draudzīga pret cilvēkiem un dzīvi. Viņa uzrāda pietiekami labas sekmes 8. pamatskolas klasē. Doroteja ir ļoti čītīga lasītāja, un viņai ir lieliska atmiņa. Šai glītajai meitenei ir brūnas acis, gaiši brūni mati, viņa ir ļoti veselīga un nekad nav bijusi nopietni slima. Vecāks protestantu pāris, kas vēlētos Doroteju saprast, mīlēt un audzināt, var adoptēt šo meiteni, kļūt par viņas jaunajiem vecākiem. Ja domājat, ka viņa varētu iekļauties Jūsu ģimenē, sazinieties ar mums.

HUGH un ADELAIDE — Hugo ir 7 gadus vecs, Adelaidei ir 8 gadiņi; viņi ir brālis un māsa un vēlētos palikt kopā. Viņi ir angļu - poļu izcelsmes. Adelaide mācās 3. pamatskolas klasē un ir lieliska skolniece. Viņa ir vidēja auguma, brūnām acīm un matiem. Ar savu mazo deguntiņu un smailo zodiņu viņa ir ļoti glīta meitene, klusa, atturīga un ļoti kautrīga svešu cilvēku klātienē. Adelaide ir tīrīga, labi kopta un veselīga. Hugo ir trausls, glīts zēns, ar gaišu sejas ādu, brūnām acīm un matiem, apaļu sejiņu un pievilcīga izskata. Pirmajā pamatskolas klasē viņš ir uzrādījis normālas caurmēra sekmes, ir atklāts, draudzīgs un glīts mazs zēns. Hugo un Adelaide būtu laimīgi klusā mājā un labprāt pievienotos citiem brāļiem un māsām un jauniem katoļticīgiem vecākiem.

JIM — Džimijam ir pašam sava galva uz pleciem, viņu var vadīt, bet ne piespiest. Viņš apmeklē bērnu dārzu, kur veikli rīkojas ar savām mazajām rociņām un ir ļoti akurāts. Džimijam ir 4 gadiņi, viņš ir skotu un īru izcelsmes, drukns puišelis ar zilām acīm, gaišiem matiem un apaļiem vaidziņiem. Džimijs ir jūtīgs un dziļi pieķeras tad, ja citi izrāda pietiekami daudz pacietības un izvairās no steigas. Protestantu vecākiem, kas adoptētu Džimiju, būs nepieciešama pacietība un jādod zēnam laiks, lai tas viņus iemīļotu, bet kad viņi būs ieguvuši puisēna sirdi, tad radīsies patiesas un ciešas saites.

POLLY un DORIS — Pollija un Dorisa ir māsiņas, kas vēlētos uzaugt kopā pie saviem jaunajiem audžu vecākiem. Viņas ir 4 un 5 gadus vecas meitenes. Pollija ir 5 gadus veca, apmeklē bērnu dārzu, ir trausla auguma, brūnām acīm un gaiši brūniem matiem, gaišu sejas krāsu, kas saulē nodeg zeltaini brūna. Viņa ir ļoti glīta, uzmanīga, bet pārlieku grib izpatikt, tādēļ vecākiem viņā jārada pārliecība, ka viņi to izprot un mīl, lai mazā meitene kļūtu drošāka vai kādreiz pat nerātna. Pollija ir jūtīga, caurmērā veselīga angļu - sakšu izcelsmes meitene. Dorisa ir apaļa, sārtiem vaidziņiem, brūnām acīm un gaiši brūniem matiem. Viņa ir pievilcīgs glīts bērns. Mazā veselīgā pirmskolas vecuma meitene laimīgi dzīvos, ja viņa un Pollija atradīs piemērotus katoļticīgus audžu vecākus, kas vēlēsies viņas adoptēt.

JACK — Džeks ir ļoti kustīgas dabas zēns. Šis viņa kustīgums ir problēma viņam pašam un visiem, kas par viņu gādā. Džekam ir 9 gadi, viņš ir protestantu ticības, slaids un stingrs, zilām acīm un ļoti gaišiem matiem. Viņš ir labi noaudzis, smalkiem sejas pantiem, inteliģents, bet pārāk kustīgs un interesējas par visu, kas vienā otrā gadījumā ietekmē mācības skolā. Tomēr viņš tiek galā ar mācībām pamatskolas trešajā klasē. Šim darbīgajam zēnam nepieciešami nosvērti un neatlaidīgi protestantu vecāki, kas varētu vadīt un ievirzīt viņa pārmērīgo enerģiju lietderīgās sliedēs.

LAURA — ir 3 gadus veca, katoļticīga, īru un norvēģu izcelsmes meitene. Viņa ir slaida, zilām acīm, brūniem matiem, gaišu mazu glītu sejiņu. Viņa ir ļoti pieklājīga maza meitene. Tai ir laba veselība, un viņa attīstas normāli. Laura ir mierīga maza „jaunkundzīte", bet viņu ļoti satrauc viesības un sarīkojumi, jo viņas līdzšinējā mājas dzīve bijusi ārkārtīgi klusa. Viņas jaunajiem audžu vecākiem būtu jābūt ļoti izprotošiem un pacietīgiem, lai varētu rast mazajai meitenei gaisotni, kurā tā varētu atraisīties no savas kautrības un pierast pie jautrības un rotaļām.

BOB — Bobs ir 11 gadu vecs, klusas un mierīgas dabas zēns, kam nepieciešami protestantu audžu vecāku uzmudinājumi un atbalsts. Viņa paša ģimenē šāda atbalsta un uzmudinājuma nebija, tādēļ viņam tagad vajadzīgs jauns sākums ar nosvērtiem vecākiem un māju. Viņš ir sagatavots dzīvei, jo ir veselīgs, glīta izskata, ar caurmēra inteliģenci. Bobam ir tumši zilas acis, brūni mati, glīti sejas panti. Vecāks protestantu ticības pāris varētu Bobam dot daudz, jo zēns pelna, lai varētu attīstīties un augt mīlestības un uzmudinājumu atmosfairā.

KEITH un SAM — 8 gadu vecais Kīts ir sava jaunākā 5 gadus vecā brāļa aizstāvis un abu brāļu starpā valda liela tuvība, tādēļ puisēni vēlētos atrast kopīgu audžu vecāku māju, kurā varētu kopā turēties. Kīts ir caurmēra auguma, slaids, gaišu sejas krāsu, zilām acīm, brūniem matiem. Viņam ir laba veselība, un skolā viņš uzrāda labas sekmes. Šim laipnajam un atklātajam zēnam nepieciešama mīlestības pilna pieeja tādēļ, ka savā īsajā mūžiņā viņš kādu laiku pieredzējis ļoti satraucošas un tumšas dienas. Sams ir labi noaudzis patīkams mazs zēns blondiem matiem. Viņš ir priecīgs un atklāts, bet reizēm var būt arī nerātns. Parasti viņš ir pievilcīgs un mīlš. Ar savu veselību un izturēšanos viņš ir visādā ziņā sava vecuma caurmēra bērns. Šie zēni vēlas katoļticīgus audžu vecākus — bez kavēšanās!

AR LŪGUMIEM GRIEZTIES PIE VIETĒJĀS BĒRNU PALĪDZĪBAS IESTĀDES VAI ARĪ PIE

THE DEPARTMENT OF PUBLIC WELFARE
PROVINCE OF ONTARIO
PARLIAMENT BUILDING, TORONTO

HONOURABLE JOHN ROBARTS
Prime Minister

HONOURABLE JOHN YAREMKO
Minister of Public Welfare

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

13. janvārī — plkst. 8 vak. prof. Gunārs Šubiņš lasīs par ūdeņu pētniecības problēmām Latviešu namā. Inženieŗu kopas sarīkojums.
14. janvārī — TLB Raibs vakars ar raibu programmu Latviešu namā.
14. janvārī — pl. 5.30 pēcpusdienā Saulainē pie pieminekļa bijušo cīnītāju Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdis ar groziņu vakaru telpās.
15. janvārī — pl. 5 p.p. Latviešu namā dziedones A. Sapales (sopr.) no Austrālijas koncerts.
22. janvārī — plkst. 7 vak. Latviešu namā Vasarsvētku draudzes dievkalpojums. Par tematu: „Lūgšanas dzīve" runās D. Miķelsons.
28. janvārī — plkst. 7.30 vakarā Preses balle un 29. janvārī plkst. 1 dienā rakstnieku cēliens Latviešu namā.
29. janvārī — plkst. 5 pēcp. Sv. Andreja baznīcas telpās TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atceres [illegible] T. Zeltiņa Rīgas ģimnāzijas [illegible] cēlienos.
4. februārī — pl. 8 vak. Zviedrijā izdoto leģionāru atceres vakars ar žēlsirdīgās māsas — dziedones Martas Cakares piedalīšanos — Latviešu namā.
19. februārī — pl. 5 p.p. Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību 16. gadasvētki Latviešu namā.
8. aprīlī — vīru kora Viesturs gadskārtējais koncerts.
22. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja ev. lut. draudzes kora 15. gadskārtējais garīgs koncerts ar solistu un orķestra piedalīšanos.

Skaņu plates

LP — 33 1/3 RPM

Pēteris Lielzulka, tenors — Par katru stundu ... $4.50

1. Par katru stundu, Mocekļi, Lūgšana, Tu augstais Dievs, Latviju bāru dziesma, Aglona.
2. Visspēcīgais, Visvarenais, Lūgšana, Šūpļa dziesma, Gaisma un Lūgšana no kantātes Tēvijai Ērģeļu pavadījumā.

Vera Leinvēbere, klavieres $5.35
Jāzepa Vītola — Variācijas,
T. Ķeniņa — Sonāta.
+ 3% P.S.T.

…a pa Parīzi

…CEĻOJUMA PIEZĪMES

(1789. — 1794. g.) bija uzstādīta ārsta Giljotina izgudrota ierīce valdnieku galvu nocīršanai (Ludvigam XVI, Marijai Antuanetei u. d. c.; līdz 1795. gadam giljotinēti vairāk nekā 2800 cilvēku). Tur ir arī plašais Elizejas laukums ar slaveno Triumfa arku, kas no 1806. — 1808. gadam celta par godu Napoleonam pēc viņa uzvarām Austrijā. Arka izrotāta neskaitāmiem attēliem no Napoleona kaŗa gaitām. Zem tās atrodas nezināmā kaŗavīra kaps ar mūžīgo uguni par godu kaŗā kritušajiem. Uz šī kapa organizācijas un ārzemju delegācijas arvien noliek vainagus ar lentēm un ziediem. Šis gājiens līdz arkai ir brīnišķīgs. Daudz pieminekļu, skulptūru, zaļumu, plašas un tīras ielas, plašas ietves, pa kuŗām pastaigājas glīti, pat grezni ģērbti cilvēki.

Bet Parīzē ir arī rajoni ne vien nomalēs, bet arī pie pilsētas centra, kuros redzamas netīras, nokvēpušas mājas, nelīdzenas ielas, izbrukušas ietves u. t. t. Pat ieeja kādā zooloģiskā un botaniskā dārzā tā izbrukusi, ka var vai papēžus nolauzt. Dažos laukumos nogūlušies nekopti cilvēki ar pudelēm blakus. Atbaidoša ir arī bīteļu vārtīšanās ar visām paunām Sēnas malā, pilsētas dzīvākā rajonā. Pat metro staciju reizēm noguruši gulētāji redzami uz pasažieriem domātiem soliem. Liekas, ka policija par tiem nemaz nerūpējas. Manuprāt, arī bukinistu kastes stipri bojā Sēnas krastmales ainu. Vai pilsēta šai „utenei" nevarētu ierādīt kādu īpašu, slēgu šķu?

Dzīve Parīzē ir dārga, sevišķi vīnas drānas, arī apavi. Trūkst dzīvokļu, tie arī ir dārgi. Autosatiksmei vairojoties, trūkst laukumu, kur mašīnas novietot. Naktis dažās nomaļākās ielās noparkoti tik daudz automobiļu, ka nevar ne cauri izspraukties.

Vēl jāpiemin ir satikšanās ar mūsu rakstnieci Ilonu Leimani. Viņa dzīvo ļoti vientuļi mazā un vienkāršā istabiņā, kur gatavo arī ēdienu uz primitīva pavardiņa. Rakstnieces gars stipri cietis un viņai būtu nepieciešama ārstēšanās, bet — kas par to maksās? Īres maksu par viņas istabiņu nokārto māc. E. Lappuķe, kas regulāri izmaksā arī kādu summu uzturam, bet garīgā un sabiedriskā ziņā viņa jūtas vientuļa, jo nevar vairs nekur iekļauties. Dažas reizes satiku rakstnieci pie saviem draugiem, pie kuriem biju apmeties. Tad varēju ar viņu parunāties. Saņēmu dāvanai arī viņas dzejoļu grāmatu „Uguns putns" ar sirsnīgu ierakstu, arī vienu viņas dzejoli. Bet garākas sarunas, diemžēl, nebija iespējamas.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

13. janvārī — plkst. 8 vak. prof. Gunārs Šubiņš lasīs par ūdeņu pētniecības problēmām Latviešu namā. Inženieŗu kopas sarīkojums.
14. janvārī — TLB Raibs vakars ar raibu programmu Latviešu namā.
14. janvārī — pl. 5.30 pēcpusdienā Saulainē pie pieminekļa bijušo cīnītāju Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdis ar groziņu vakaru telpās.
15. janvārī — pl. 5 p.p. Latviešu namā dziedones A. Sapales (sopr.) no Austrālijas koncerts.
22. janvārī — plkst. 7 vak. Latviešu namā Vasarsvētku draudzes dievkalpojums. Par tematu: „Lūgšanas dzīve" runās D. Miķelsons.
28. janvārī — plkst. 7.30 vakarā Preses balle un 29. janvārī plkst. 1 dienā rakstnieku cēliens Latviešu namā.
29. janvārī — plkst. 5 pēcp. Sv. Andreja baznīcas telpās TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atceres [illegible] T. Zeltiņa [illegible] 1. cēlienos.
4. februārī — pl. 8 vak. Zviedrijā izdoto leģionāru atceres vakars ar žēlsirdīgās māsas — dziedones Martas Cakares piedalīšanos — Latviešu namā.
19. februārī — pl. 5 p.p. Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību 16. gadasvētki Latviešu namā.
8. aprīlī — vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts.
22. aprīlī — pl. 3 vak. Sv. Andreja ev. lut. draudzes koŗa 15. gadskārtējais garīgs koncerts ar solistu un orķestŗa piedalīšanos.

Pasūtiniet sev un saviem draugiem žurnālu

mēnešraksts DAUGAVAS VANAGU

Šis izdevums veltīts LATVIJAS brīvībai un labākai nākotnei un ir Daugavas Vanagu centrālās valdes izdevums.

Atbildīgais redaktors — VILIS HAZNERS

Redaktori: RAIMONDS ČAKS, RITA GĀLE un TONIJA KRŪKA.

DVM iznāk regulāri sešas reizes gadā ar plašu literāro daļu, idejiska un politiska satura rakstiem un apcerēm, ievērojamu darbinieku atmiņām, DV dzīves informāciju, vanadžu, sporta un humora nodaļām.

Abonēšanas maksa vienam gadam: Amerikas kontinentā $4.50, uz ārzemēm, ja maksā dolaros — $3.00. Atsevišķu numuru cena $1.00.

PASŪTINĀJUMI ADRESĒJAMI —

Apgāds DAUGAVAS VANAGS — 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Mūsu mīļais

ŽANIS EDGARS GERGE

DIPL. INŽ. — FR. LIVONICA FILISTRS

DZIMIS 12. 12. 1913. AUCĒ, MIRIS 7. 12. 1966. RĪGĀ

Un nāves nav, tik maiga klusēšana

Sēro MĀTE Latvijā, SIEVA, MEITA, MĀSAS Zviedrijā, BRĀLIS Kanadā

Austrālijas latviešu dziedones

S O P R Ā N A

Apolonijas Sapales koncerts

SVĒTDIEN, 15. JANVĀRĪ, plkst. 5 pēcpusdienā LATVIEŠU NAMĀ TORONTO.

Pie klavierēm pianiste Edīte Timermane. Programmā latviešu komponistu darbi.

Ieeja $2, skolēniem un studentiem puscena. Biļetes iepriekšpārdošanā dabūjamas DV grāmatnīcā.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

VISJAUNĀKIE IZDEVUMI

J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
A. Eglītis — Nav tak dzimtene	$4.80
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slinķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, atmiņas	$4.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
J. Sarma — Mīlestības māksla, noveles	$4.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
A. Ivaska — Ezera kristības, dzejoļi	$3.60
Dz. Kiršteins — Kad lielgabali klusē, romāns	$4.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50
Dr. A. Mauriņš — Viss neizzīkst, laikm. eseja	$2.80

DV grāmatnīcā—491 College St., Toronto 4, Ont.

LATVIAN MUSIC

3 IZCILI JAUNIESKAŅOJUMI

LP 15: Jāņa Mediņa ievērojamākie skaņdarbi. Diriģents—autors

2 ārijas no op. Uguns un nakts: „Es esmu es" un „Dzer manu dzidrumu". 6 dejas no baleta Mīlas uzvara: Baltā roze, Rožu valsis, (Vijolītes, Tulpes, Maijpuķītes, Komiskā deja.

LP o30: Solisti ar simf. orķestri un kori.

2 Antiņa ārijas un Saulcerītes — Saulveža dialogs no op. Zelta zirgs. Pa kam var pazīt. Teici teici, valodiņa. / Kokļu skaņas. Ar kristallspodriem stariem. Minjona. Ceļinieks. Es par tumsu nebēdāju. Ozolīti, zemzarīti. Es meitiņa kā rozīte.

EP o19: Bērna balss stāsta un dzied bērniem.

Leļļu teātrī. Lolīte. Noslēpums. Incis ar Kranci. Lolīte baro putniņus. Zvirbuļu kauja. Lolīte slima. Vecais modinātājs. / Skolā. Nopietna mācība. Ciemā jāiet. Kumeliņ mans, skrej. Ciemā. Labu nakti. Laivā pa Lielupi.

Neliedziet latviešu bērniem un jauniešiem klausīties un mācīties savu tēvu valodu, — gādājiet viņiem iemīļotās Latvian Music skaņu plates! Cena LP $6.00, EL 19 $1.50 gabalā - P.S.T.

DABŪJAMAS

DVG RĀMATNICĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

IEPRIECINIET SAVUS PIEDERĪGOS, NOSŪTOT PĀRTIKAS SAINI!

PARAUGSAIŅI

Cenas ASV dolaros.

1 — 8,5 kg smalkais cukurs, 200 cigaretes $17.95
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cikaretes, bruto 10 kg 18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg 19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 32.00
5 — 20 mārc. (9 kg) smalkā vai graudu cukura 15.60
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg 16.00
7 — 42 mārc. (19 kg) smalkā cukura 24.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg 22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg 25.00
10 — 20 mārc. (8.5 kg) žāv. cūkas speķis, bēkons vai sviests 0,5 kg pac. (pēc pasūt. vēlēšanās) 10 kg 32.40
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 kg šokolāde, 80 cigaretes, brutto 5 kg 22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 kg rozīnes, 300 gr šokolāde, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg 38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg 38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.90
17 — 9 kg rīsi, brutto 10 kg 16.90
18 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 26.00
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, brutto 10 kg 31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Nestkafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskviti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskviti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 53.00
Nr. 31 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg. rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu .... $ 39.90
Nr. 32 18,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti — 41 mārc. $ 22.70
Nr. 33 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. $ 24.90
Nr.34 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu .... — 20 mārc. $ 22.70
Nr. 35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. $ 37.50
Nr. 36 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss, 4,5 kg cūku tauku .... — 40 mārc. $ 30.75
Nr. 37 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc. $ 29.75
Nr. 38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. $ 51.50
Nr. 39 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc. $ 29.50
Nr. 40 — iepriekšējais sainis divkāršots netto 38 mārc. $ 52.50
Nr.41 2 kg cukura, 4.5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc. $ 27.50
Nr. 42 — iepriekšējais sainis divkāršots. — 38 mārc. $ 45.5[illegible]
Nr. 43 4 kg cūku tauku; 2,5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc. $ 20.90

Saiņa cenā ieskaitīts viss, tikai jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV Grāmatnīcas — sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p. p., sestd. 8.30 — 2 p.p.
491 College Street, Toronto 4, Ont., tel. 921-7121

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINĪŠU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4—1403. Toronto

CANADA

Maza formāta Kanadas pavalstniecības apliecības

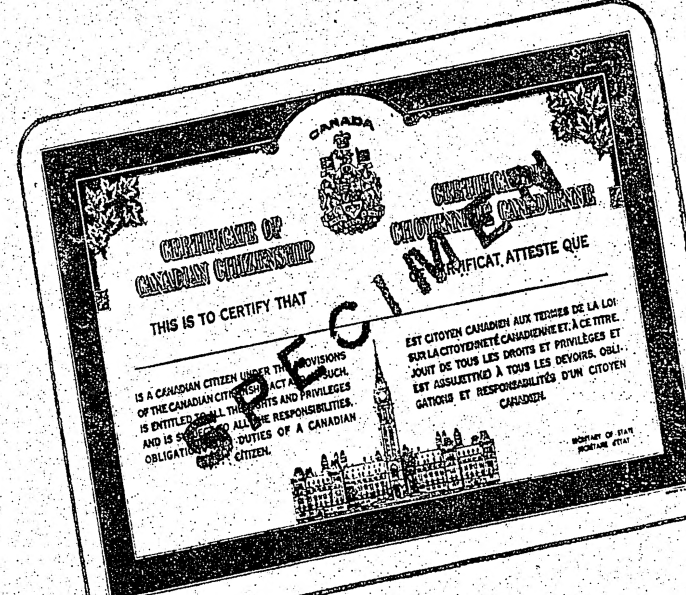

Ja esat kļuvis Kanadas pavalstnieks, Jūs varat pieprasīt samazināta veida Kanadas pavalstniecības apliecību ar ģīmetni un parakstu aizmugurē. Pietiekami maza, lai to ievietotu naudas makā vai rokas somiņā, tā dažreiz var būt ļoti noderīga identitātes pierādīšanai.

Šī parocīgā apliecība pieprasāma tuvākajā tiesā, kur piešķiŗ pavalstniecību (Citizenship Court). Lai šīs iestādes ērtāk būtu sasniedzamas, tās atrodas šādās vietās: Halifax, Moncton, Montreal, Ottawa, Sudbury, Toronto, Hamilton, St. Catharines, Kitchener, London, Windsor, Winnipeg, Regina, Saskatoon, Calgary, Edmonton un Vancouver.

Zvaniet nekavējoties un noskaidrojiet, kas Jums jādara, lai šādu naudas makā vai rokas somiņā ievietojamu apliecību iegūtu!

Judy LaMarsh
Sekretary of State

Sarkanā gvarde uzbrūk Čuenlajam

„Kultūrālā revolūcija" un tās radītā sarkanā gvarde savos tīrīšanu uzbrukumos skārusi gandrīz ikvienu no kādreiz godbijīgi cienītajiem Ķīnas komūnistu partijas un valdības dižvīriem. No Pekingas saņemtas ziņas, ka tagad kārta pienākusi arī ministru prezidentam Čuenlajam, kas līdz šim nav bijis iejaukts nekādās domstarpībās un vienmēr ticis uzskatīts par nešaubīgu sekotāju Maocetungam. Sarkanās gvardes izlipinātos plakātos Čuenlajam pārmesta citu tīrīšanas upuru aizstāvēšana, jo sevišķi iestāšanās par nežēlastībā kritušo finanču ministru Līsienienu. No citiem galvgala dižvīriem protesta plakātu jūra visasākos uzbrukumus vērš pret prezidentu Liušaoči un komūnistu partijas ģenerālsekretāru Tengsiaopingu. Viceprezidents Taoču, kuŗu tikai pirms 4 mēnešiem iecēla propagandas ministra amatā, kļuvis par upuri pats savai ministrijai. Izraudzīts par vienu no „kultūrālās revolūcijas" grēkāžiem, Taoču ticis vadāts pa Pekingas ielām, lai tauta gūst iespēju apskatīt vienu no visvarenā Maocetunga domu pretiniekiem.

Pag. nedēļā, — ziņo japāņu žurnālisti no Pekingas, — pirmo reizi kopš ilgāka laika balsi pacēlis arī Maocetungs; šoreiz, lai žēlotos par saviem politiskajiem pretiniekiem resp. kādreizējiem līdzstrādniekiem, kuŗi tagad pataisīti par pretiniekiem. Lielāks skaits viņa kollēgu,—sacīja Mao, — pieņēmuši svarīgus lēmumus, nesazinoties ar viņu. Partijas ģenerālsekretārs Tengsiaopings, piemēram, neesot prasījis viņa padoma jau kopš 1959. gdaa!

Kādēļ Maocetungs tik ilgi nav redzēts Pekingā? „Kultūrālās revolūcijas" sākuma periodā Maocetungs devies uz Šanghaju, kur palicis līdz pērnā gada jūlijam. Maocetungs paskaidrojis, ka galvaspilsēta neesot bijusi īstā vieta viņa „kultūrālās revolūcijas" ideju īstenošanai.

Prāgas ziņu aģentūra apgalvo, ka par Luisaoči buržuazisko pagātni un reakcionāro nostāju viņa bērni uzzinājuši no savas mātes, rezultātā noliegdami savu tēvu. Maocetungs tagad nežēlastībā kritušajam prezidentam pārmet ārkārtīgu pašmīlību, nerēķināšanos ar citiem un mēģinājumu radīt pašam savu, no parti jas neatkarīgu „valstību".

☆

Kopš sarkanās Ķīnas nodibināšanās 1949. g., bieži dzirdēti pārmetumi kaut kādam mistiskam labam spārnam un reakcionāriem partijas rindās. Bet tikai pērnā gadā noskaidrojās patiesība par cīņām varas dēļ, kādas nepārtraukti notiek ķīniešu komūnistu galvgalā. Tagad šī cīņa iznākusi atklātībā, un atkal reiz liekas, ka uzvarētājs būs aizsardzības ministra Linpiao atbalstītais Maocetungs, kamēr Liu, Tengs un citi viņa sekotāji partijā būs spiesti samierināties ar zaudējumu un labākajā gadījumā izlēgšanu no partijas, zaudējot, protams, arī amatus.

Maocetunga līniju nešaubīgi ietur arī viņa dzīvesbiedre, kuŗa ir viņa vietniece „kultūrālās revolūcijas" vadībā un viena no aktīvajām tīrīšanu veicinātājām. Nesen viņa denuncēja vispārējo Ķīnas arodbiedrību federāciju, un drīz pēc tam Pekingā slēdza strādnieku dienas avīzi, federācijas oficiozu, atstājot galvaspilsētai tikai divus dienas laikrakstus. Pirms gada Pekingā tādu bija septiņi. Pieci no tiem, tātad, „gilotinēti" tīrīšanu akcijā. Sarkanās gvardes plakāti uzsveŗ, ka strādnieku federācija Ķīnā tagad likvidēta. Diplomātiskās aprindas domā savādāk, un proti, ka paredzama federācijas reorganizācija, ka pat Maocetungs neuzdrošināsies pilnīgu arodbiedrību likvidēšanu.

NO 1966. GADA . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Kā šai laikrakstā publicētajā intervijā izteicies organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States priekšsēdis Leonards Vaļukas, izraudzīti trīs mērķi: 1) panākt Baltijas valstu rezolūcijas pieņemšanu ASV kongresā; 2) panākt arī šīs rezolūcijas patiesu iedzīvināšanu; 3) panākt uzvaru mūsu centienos atjaunot brīvību Baltijas valstīs. Šī plāna pirmais mērķis nu ir sasniegts, bet panākt īstenojumu abos pārējos punktos nāksies daudz grūtāk, tas prasīs arī daudz vairāk darba un vēl ilgāku laiku, pie tam darbu, kuŗu nevar atstāt „pašu iniciātīvai", bet kurš jāplāno un jāvada ar kopīgo domu kopīgā mērķa sasniegšanai.

1967. gada sākuma posma pirmajam uzdevumam jābūt — iepazīstināt ar ASV kongresa pieņemto rezolūciju kā ASV, tā pārējās brīvās pasaules sabiedrību, jo tai jāzina, kā amerikāņu tauta ar sava kongresa starpniecību prasa Baltijas valstu brīvības un neatkarības atjaunošanu. Šis uzdevums ir lielā darba maza stāvdaļa, bet prasīs ne mazāk pūļu par rezolūcijas pieņemšanu kongresā, Ar prieku jāatzīmē, ka 1967. gadu šai darba laukā kopīgi uzsākušas jau trīs organizācijas — Americans for Congressional Action to Free the Baltic States, Baltic Appeal to United Nations (BATUN) un Latvian Information Service. Nevienu no šīm organizācijām nebaida darbs, tās strādās sistēmatiski un plānveidīgi. Jau tagad iespiests ASV kongresa pieņemtais Baltijas valstu rezolūcijas teksts plašai izplatīšanai vispirms amerikāņu sabiedrībā. Visdrīzākā laikā būs saņemama arī brošūra, kuŗā ne tikai apskatīti fakti, bet memoranda formā izteiktas arī mūsu prasības. Ir gandarījums atzīmēt, ka tieši latviešu vidū radušies cilvēki, kuŗi, lūdzot vārdus neminēt, ziedo līdzekļus šī uzdevuma paveikšanai.

Nobeigumā gribas citēt Raiņa vārdus, ar kuŗiem vien viņš pats sev uzcēlis vislabāko mūža pieminekli:

Runas ir gaŗas,
Darbs ir īss.
No darba varas
Liktens trīs.

SPORTS

PERŪ VOLEJBOLISTES TORONTO

Raiersona institūta telpās (50 Gould St.) 12. janvārī plkst. 7 vakarā sieviešu volejbolā sacentīsies Dienvidamerikas meistarvienība — Perū izlase ar Ontario provinces sastādīto komplektējumu. Otrā spēlē Kanadas vīriešu volejbola meistarvienība Hamiltonas YMCA, kuŗu pazīstam arī kā Spartas komplektējumu latviešu sacīkstēs, spēkosies ar igauņu veidoto Toronto centrālās YMCAs sešnieku.

VISUMĀ BEZ PĀRMAIŅĀM

ASV vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes ārkārtas sapulcē piedalījās 15 sporta darbinieku, lai plānotu turpmāko darbību un noteiktu atsevišķo sporta kopu uzdevumus un mērķus. Pārvaldes pr-ks V. Baumanis ziņojumā atzina, ka līdzšinējā darbībā nekādas sevišķas pārmaiņas nav notikušas: dažos sporta veidos rosība bijusi laba, citos nepieciešama lielāka aktīvitāte un progress. V. Baumanis aicināja sporta kopas sevišķu uzmanību veltīt sporta jaunaudzes piesaistīšanai. Aug jauni sportisti, kuŗi rosīgi startē savu skolu sacensībās, kādēļ sporta kopu vadītājiem un sporta darbiniekiem vispār vajadzētu rūpēties, lai viņus iesaistītu arī latviešu sporta dzīvē.

No sporta kopu vadītāju ziņojumiem izrietēja, ka pastāvošās problēmas visumā nav atkarīgas no dzīvesvietas. Pastāv grūtības ar treniņu telpām, trūkst dalībnieku, lielāka varētu būt arī sabiedrības un pašu sportistu atsaucība. Vispārējā aina tāda, ka kopas, kuŗas rosību cenšas uzturēt vairākos sporta veidos, visumā arī aktīvas un piedalās dažādās sacīkstēs, bet vietās, kur darbība norisinās tikai šaurā nodarbību lokā, aktīvitāte pamazām apsīkst, no kā jūtami cieš arī vispārējā sporta dzīve. Latviešu sporta nākotnei tas uzskatāms par zaudējumu.

Sapulcē vispārējos vilcienos noteica arī sacensību kalendāru 1967. gadam: peldēšanas meistarsacīkstes notiks martā Čikagā, slēpošanas meistarsacīkstes janvārī rīkos Grand Rapidos LBSK, tenisa meistarsacīkstes paredzētas 17. un 18. jūnijā Milvokos. Turienes Ausekli arī aicinās aprīlī noorganizēt basketbola un volejbola meistarsacīkstes. Pārējām sporta nozarēm sacensību termiņu pārvalde noteiks pēc sazināšanās ar atsevišķajām sporta kopām.

G.

Cietuma slimnīcā miris Rubijs

Dallasas cietuma slimnīcā miris 55 gadu vecais Džeks Rubijs, kas bija notiesāts uz nāvi par ASV prezidenta Kenedija noslepkavotāja Lī Osvalda nošaušanu. Rubijs tiesas spriedumu bija pārsūdzējis, un viņa advokāti pūlējās, lai apsūdzēto atzītu par atbildības nespējīgu tiesas priekšā, kādēļ Rubiju, pēc trim cietumā pavadītiem gadiem, gaidīja jauns process. Kad tuvojās tiesas diena, visus pēkšņi pārsteidza ziņa, ka Rubijs ievietots cietuma slimnīcā, kur viņam konstatēts limfu vēzis. Ilgu mūžu ārsti viņam vairs neparedzēja, bet nu atkal sabiedrību pārsteigusi vēsts, ka Rubijs pēkšņi miris jau tagad. Viņu apbedīja 6. janvārī Čikagā, no kurienes viņš bija „devies pasaulē" un kļuvis par vairāku naktslokālu īpašnieku.

Kā zināms, daudzi apšauba t.s. Vorena komisijas atentāta izmeklēšanas atzinumus, ka Kenediju nošāvis tikai Lī Osvalds viens pats, ka nav bijis nekādas sazvērestības vai kaut kā līdzīga. Kā nemitīgie Rubija paskaidrojumi, ka rīkojies pilnīgi viens un nav bijis iejaukts nekādā sazvērestībā, tā arī Vorena komisijas atkārtotās deklarācijas, ka visu savā iniciātīvā vien izdarījis Lī Osvalds un ka arī Rubija nāve nekā nemaina tās atzinumā, šaubas par komisijas konstatējumu tikai vairo. Ir arī īpata sagadīšanās, ka līdz šim dažādos apstākļos jau mirušas 12 personas, kuŗas kaut kādā veidā bijušas iejauktas Dallasas traģiskajā atentātā. Džeks Rubijs nu kļuvis par 13. Daudzi jautā, vai vēl sekos šādi neparasti nāves gadījumi.

— —

PĀVESTS VĒLAS SAKARUS AR ĶĪNU...

Vatikāna miera ofensīvā jaunus centienus uzsācis pāvests Pauls VI, mēģinādams uzņemt sakarus ar sarkanās Ķīnas valdību. Pāvests uzsvēra, ka katoļu baznīca nekad nav bijusi Ķīnas ienaidnieks, bet vienmēr tās draugs. Tagad viņš vēlas atjaunot kontaktu ar ķīniešu tautu.

Pāvesta vadītā Vietnamas miera ofensīva tagad ilgst jau vairāk nekā gadu, bet līdzšinējā komūnistu reakcija kā no Hanojas, tā Pekingas puses bijusi vispārēji negātīva. Uz kādu pirms gada Maocetungam sūtītu vēstuli līdz šim pat nav saņemta atbilde.

Vai bada paradīzes koncesija?

Pad. savienības strādnieku arodbiedrību laikrakstā „Trud" ievietots pārmetums, ka valdības pārraudzītajā uzturvielu ražojumu tirgū produktu izmantošanā netiekot ievērota mērķtiecība. „Trud" ierosina veicināt privāto dārzsaimniecību pastāvēšanu. — Pret piemāju dārziņu īpašniekiem līdz šim stingri vērsās padomju režīms, atklāti zākājot tos par spekulantiem un pat sodot par ražas pārpalikuma pārdošanu. Tagad pirmoreiz laikrakstā pacelta balss, ka valdības rīcība šai ziņā nav attaisnojama. Valdības pārraudzītās lauksaimniecības ražojumu iepirkšanas centrāles produktus iepērkot tikai vairumā, ignorēdamas piedāvājumus, kas mazāki par vienu tonnu. Šādas pieejas rezultātā novīstot puķes dobēs, nobirstot zemē ogu krūmu raža, sapūstot tomāti uz lauka un pagrabos sažūstot sīpolu virknes... (Tīri neparasta labklājības un pārpilnības aina 50. komūnisma valdīšanas gadā! — Ref.) Toties patērētāji sūdzoties, ka valdības pārtikas veikalos nav dabūjamas saknes, augļi un dārzāji.

Novembrī Maskavā atcelti ierobežojumi puķu privāttirdzniecībā. Šī rīkojuma sekās ne tikai lielā mērā vairojušies puķu pievedumi tirgum, bet kritušās arī to cenas. Maskavas apkaimē, — vēstī laikraksts, — esot ap 7400 piemāju un 597 komūnālie dārziņi, bet to raža daļēji aizejot bojā. Tādēļ vajadzētu dibināt iepirkšanas centrus ražas pārpalikuma uzpirkšanai. Cik profitābli tas varētu būt, to rādot aina Maskavas Centrāltirgū, kur zemnieki pārdevuši puķu kāpostus par 1.10 dol. mārciņā, spinātus par 70 c. un apvītušas neļķes par 1.50 dol. gabalā. —

Jāievēro, ka „Trud" nerunā par piemāju dārziņiem vispār, bet tikai par Maskavas rajonu. Tādēļ atliek nogaidīt, vai aiz laikraksta ierosinātās privāttirdzniecības veicināšanas slēpjas iedzīvotāju augošā neapmierinātība ar komūnisma paradīzes jau 50 gadu ilgstošo pusbadu, vai arī tā ir jauna padomju varas viltība piemāju dārzu ražas piespiedu atsavināšanai, lai verdzinātās tautas pagrabos nekā vairs nepaliktu, kas varētu sažūt un sapelēt.

— ns

VOKERS ATGRIEZIES ANGLIJAS VALDĪBĀ

Viens no nepatikamākajiem brīžiem Anglijas ministru prezidenta Vilsona pirmā kabineta sastādīšanas periodā bija nedienas ar ārlietu ministru Patriku Gordonu Vokeru, kuŗš nespēja iekļūt parlamentā, pēc kārtas zaudējot divos dažādos vēlēšanu iecirkņos, kādēļ bija spiests no amata atkāpties. Tagad, turpat divus gadus pēc vēlēšanu nedienām, Vokers atgriezies valdībā — gan ne vairs kā viens no galvenajiem ministriem, bet kā ministrs bez portfeļa.

Paredzētās pārmaiņas Vilsona valdībā galvenokārt skārušas trīs ministrijas, bet nevienu nozīmīgāku ministru. Vilsons jau sen bija iecerējis pārmaiņas ārlietu, saimniecības un koloniju ministrijās.

1964. gadā, kad Vilsons uzvarēja vēlēšanās, Vokers zaudēja savu vietu parlamentā, kuŗu bija ieņēmis jau kopš otra pasaules kaŗa beigām. Pārliecināts par Vokeŗa uzvaru kādā parasti sociālistiem labvēlīgā iecirkņa lokālvēlēšanās, Vilsons viņu izraudzīja par ārlietu ministru, bet Vokers vēlēšanās negaidīti zaudēja. Pag. gada vispārējās vēlēšanās viņš tomēr atkal iekļuva parlamentā. Ar Vokera iecelšanu valdības amatā premjērs Vilsons neapšaubāmi apstiprinājis šī ministra vērtību, kādēļ var sagaidīt, ka Vokera karjērā atkal sāksies straujš kāpiens. Viņa pēctecis Stjuarts amatā sabija pavisam īsu laiku un, cik var spriest, arī pašreizējais ārlietu ministrs Brauns nav Vilsona favorīts.

✝

Latviešu skautu priekšnieks vadītājs

Arturs Grigors

dzimis 1907. gadā 2. jūnijā Rīgā,
miris 1967. gada 6. janvārī Grand Rapidos.

Sēro

KANADAS SKAUTU JENDA

✝

Mūsu mīļais filistrs · dibinātājs

agr. Alberts Užans

dzimis 1903. gada 19. maijā Dzērbenē,
miris 1967. gada 5. janvārī Toronto.

Sēro

KONKORDIJAS ZELMENIS KONVENTS

AKTUĀLAIS KANĀDĀ

☆ Pērnruden ASV valdība sāka apsvērt stingru noteikumu izstrādāšanu par automobiļu drošības noteikumiem, kuŗu rezultātā tūkstošiem jaunu, jau nopirktu, mašīnu īpašniekiem vajadzēja pirkumu atvest jaunai pārbaudei un labojumiem. Šāgada sākumā Kanadas General Motors paziņojis 8000 1967. gada modeļa īpašniekiem, ka tiem mašīnas jānogādā atpakaļ stūres rata balsta izlabošanai. Nedrošie modeļi ir El Camino pussmagās mašīnas, Chevelle, Beaumont, Tempest, Oldsmobile F85 un Buick Special, kuŗiem ir viena tipa ierīce. No General Motors paskaidrojumiem izriet, ka auto atsevišķās daļas saliekot un savienojot (assembly), stūres rata balsts nepareizi iestādīts, tas vadītājam varētu pat palikt nepamanīts, bet atsevišķos gadījumos rastos lūzums, un stūre pārstātu darboties. Līdz šim pieteikti 8 šādi gadījumi.

☆ Montrealas notārs Moriss Saviņaks, kuŗš kopš 2. decembŗa vairījās no policijas, nule uzdevis bēguļošanu un stāsies tiesas priekšā par vairāk nekā 900.000 doláru klientu naudas piesavināšanos. Saviņaks pag. nedēļā atgriezās no Parīzes.

☆ Kvebekas valdība izdevusi jaunas auto licenču plātnes ar uzrakstu 1867—konfederācija—1967. Bet Kvebekas nacionālās neatkarības partija resp. separātisti savukārt izdevuši plātni ar uzrakstu „100 gadu netaisnības", ko piestiprināt automašīnām zem licences numura. Gan Kvebekas transporta ministrs Fernands Lizots policistiem devis mājienu separātistu „buntošanos" neievērot, bet tieslietu ministrs Žanžaks Bertrāns paziņojis, ka devis policijai rīkojumu sastādīt motoristiem, kas lieto separātistu saukli, protokolu. Pieprasījums pēc separātistu saukļa plātnēm pārsniedzis jau piekto tūkstoti. Separātistu vadonis Pjērs Burgō deklarējis, ka saukli izņems no apgrozības, tiklīdz valdība to darīs ar savām konfederācijas plātnēm.

☆ Vispārējais sabiedrības sašutums par Prudenciālās krājsabiedrības bankrota apstākļiem nerimstas. 25.000 noguldītāji, kuŗu daļa saņems, cik paredz, līdz 15% sava kapitāla pēc financiālās puses galīgas noskaidrošanas, pieprasa valdības ieceltas komisijas izmeklēšanu, vaino Ontario premjēru Robartu un virsprokuroru A. Višartu par neefektīvu rīcību šai afērā un pārmet finanču ministram M. Šārpam nevērību pret noguldītāju interesēm, kuŗus viņš atceroties tikai tad, kad jāaplēšot ienākuma nodoklis.

Ungāru advokāts Z. Soboslojs norādījis, ka Ontario valdība Prudenciālās krājsabiedrības darbībā visnotaļ bijusi līdzzinātāja, tādēļ tai būtu pienākums vismaz atmaksāt kreditoriem ienākuma nodokli, kas atvilkts no noguldījumiem.

☆ Savā nākamā sesijā 25. janvārī Ontario valdība spriedīs un lems par jaunu gara slimību likumu, apvienojot un revidējot 7 pašreizējos likumus, kuŗu saturā gara slimību definīcija, apiešanās ar gara slimniekiem, to ārstēšana un rehabilitācija. Jauno likumu izstrādājis advokāts Berijs Svodrons (Swadron), 28 gadus vecs speciālists gara slimību likumdošanā, kuŗš 1963. gadā ieguva mástera gradu Osgūda tieslietu fakultātē, Toronto. Likumā definēta psīchisko pacientu aprūpe, ārstēšana, uzturēšanās slimnīcā, pārraudzība, aizbildniecība, un gādība par tiem. Paredzēti arī grozījumi pacientu tiesībās rīkoties ar savu īpašumu un noteikt par savu privāto dzīvi. Visgrūtāk likuma paragrafos ietvert noteikumus par gara slimniekiem kriminālistiem. Tam B. Svodrons izstrādājis īpašu procedūru vainas vai bezvainas noteikšanai.

☆ Holandes karaliene Juliana un princis Bernhards 16. maijā viesosies Otavā sakarā ar Kanadas simtgades atzīmēšanu. Kā zināms, karaliene Juliana un viņas ģimene nacionālsociālistu okupācijas laikā uzturējās Kanadā. Ik gadu, pateicībā par parādīto viesmīlību, viņa atsūta Otavas pilsētai tulpju sīpolu velti.

MŪSU ABONENTU IEVĒRĪBAI

ASV pasts prasa, lai visiem sūtījumiem, sākot ar 1. janvāri, būtu minēts t.s. „Zip-Code" numurs, pretējā gadījumā sūtījuma piegāde kavēsies. Šai sakarā lūdzam mūsu ASV abonentus paziņot šos numurus, rakstot: „Latvija Amerikā" apgādam, 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada.

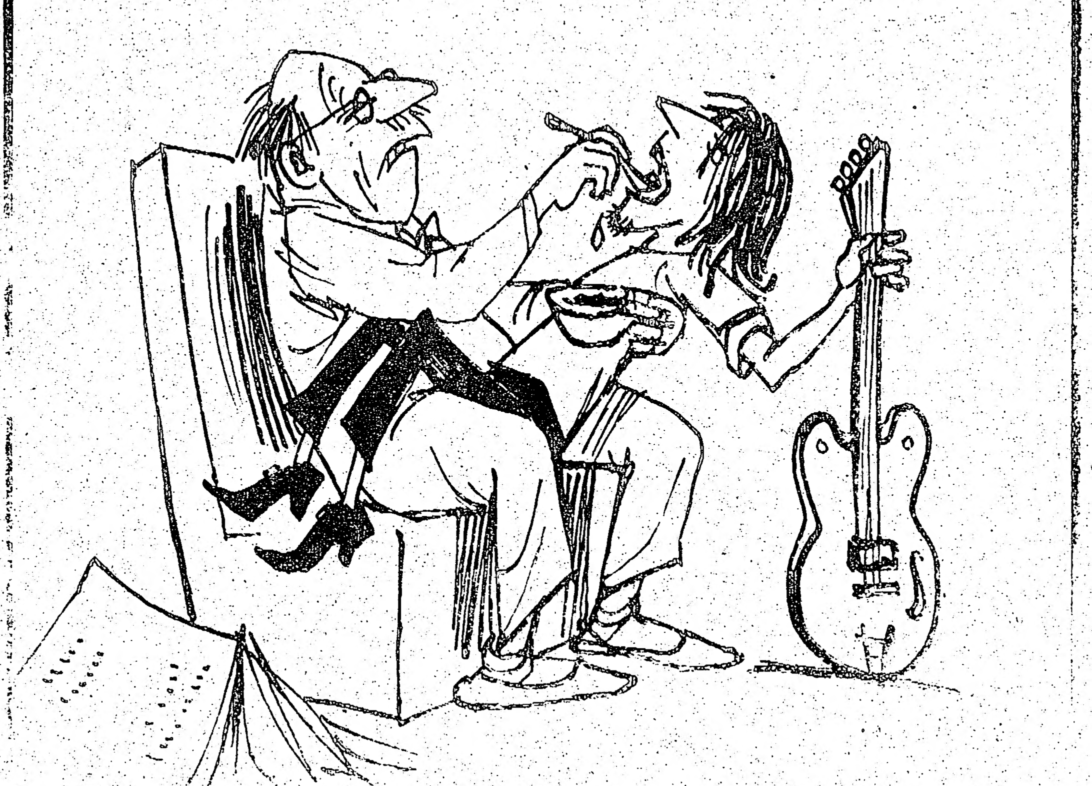

BARO NU, TĒTIŅ!

Toronto savairojies gaŗmataino jauniešu skaits, kas sevi uzskata par ģenijiem un vēlas, lai sabiedrība tos barotu. Viņu ideāls ir tikai ēst, gulēt un spēlēt ģitaru, bet jebkādu darbu viņi uzskata par elles sodību...

Dadža karikatūra

J. JANKOVSKIS

REAL ESTATE BROKER

87 Roncesvalles Ave.,
Toronto 3.

Telefoni:
536-0143
533-8553-4

IENĀKUMU MĀJA pie Sunnyside: $15.000 gada bruto ienākums no 10 istabu atsevišķas ienākumu mājas. Pilna cena $24.900. Tuvākai informācijai lūdz zvanīt V. MUKTAM — LE6-0143.

HIGH PARK — BLOOR: 7 istabu atsevišķa divstāvu dubultķieģeļu māja. Divas modernas virtuves; māja ļoti labā stāvoklī. Tuvu veikaliem un pazemes vilcienam. Atklāta obligācija. Prasītā iemaksa $6.000. Lūdz zvanīt J. VEISAM — 533-8553.

BLOOR ISLINGTON rajonā: 6 istabu bungalovs, moderna virtuve un vannas istaba, dubultgarāža, liels dārzs. Tuvu pie „SIX POINT" iepirkšanās centra. Pilna cena $19.500. Lūdz zvanīt V. MUKTAM — LE 6-0143.